

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΜΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**Στρατηγικό Σχέδιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας 2022-2024**

Ιανουάριος 2022

*Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης-
Γενική Γραμματεία Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. - Διεύθυνση Σχεδιασμού & Ανάπτυξης Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.*

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Η μεταρρύθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, της Διά Βίου Μάθησης και των πολιτικών Νεολαίας στην Ελλάδα	4
1 Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης	8
1.1 Εσωτερικό περιβάλλον	8
1.1.1 Επαγγελματική Εκπαίδευση	8
1.1.2 Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	11
1.1.3 Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων (Δ.Β.Μ.)	14
1.1.4 Νεολαία	20
1.1.5 Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (Νόμος 4763/2020)	22
1.1.6 Η Ε.Ε.Κ. σε αριθμούς	26
1.2 Εξωτερικό περιβάλλον	29
1.2.1 Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	29
1.2.2 Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων – Διά Βίου Μάθηση	34
1.2.3 Νεολαία	39
1.3 Συνθετική διάγνωση (SWOT)	48
2 Στρατηγικός Σχεδιασμός	52
2.1 Όραμα	52
2.2 Στρατηγική	52
2.3 Στρατηγικοί Στόχοι	55
2.3.1 ΣΣ1 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση της Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ. με έμφαση στην ποιότητα	56
2.3.2 ΣΣ2 Ενίσχυση της εξωστρέφειας, της συνεργασίας και της κινητικότητας σε επίπεδο συστήματος Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. και Ν.	76
2.3.3 ΣΣ3 Ειδικές δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση στην Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν., με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και στα άτομα με χαμηλά προσόντα	84
2.3.4 ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.	92
2.3.5 ΣΣ5 Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των Εκπαιδευτικών Μονάδων Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.	96

2.3.6	ΣΣ6 Ανάπτυξη αξιόπιστου και σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.	98
3	Συνολική αποτύπωση δράσεων και προϋπολογισμών του Στρατηγικού Σχεδίου	107
4	Μέσα επίτευξης της Στρατηγικής.....	116
4.1	Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)	116
4.2	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.).....	116
4.3	Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027	118
4.4	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	119
4.5	Πρόγραμμα Erasmus+.....	125
5	Ορισμοί.....	128
6	Ακρωνύμια.....	133
7	Βιβλιογραφία.....	136

Εισαγωγή

Η μεταρρύθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, της Διά Βίου Μάθησης και των πολιτικών Νεολαίας στην Ελλάδα

Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της επιστημονικής, ανθρωπιστικής, αισθητικής γνώσης και κρίσης των ατόμων σε συνδυασμό με την προετοιμασία τους για την εργασιακή ζωή μέσω της απόκτησης ολοκληρωμένων και επίκαιρων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και η καθοριστική συμβολή στην ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας οφείλουν να είναι ο βασικός προσανατολισμός του ευρύτερου εκπαιδευτικού συστήματος.

Η σημασία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, της Επαγγελματικής Κατάρτισης και της Διά Βίου Μάθησης είναι ιδιαίτερα κρίσιμη στις παρούσες συνθήκες. Με την κατάλληλη αναμόρφωση και τον αναγκαίο εκσυγχρονισμό τους μπορούν να αποτελέσουν μοχλούς, βραχυπρόθεσμα και κυρίως μακροπρόθεσμα, για την ενίσχυση της προσωπικής εξέλιξης των πολιτών καθώς και την αύξηση της απασχολησιμότητας, της παραγωγικότητας και της γενικότερης οικονομικής μεγέθυνσης.

Η αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης βρίσκεται στο επίκεντρο των μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών για την παιδεία στην Ελλάδα (νόμος 4763/2020). Η μεταρρύθμιση στηρίζεται σε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση και όχι σε αποσπασματικές παρεμβάσεις με βάση και την ήδη αποκτηθείσα εμπειρία πολλών ετών. Τα χρόνια προβλήματα και οι αστοχίες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα αφορούν στην αδυναμία της κοινωνικής της καταξίωσης, τη μειωμένη ελκυστικότητά της, τη στρεβλή αποτύπωση μαθησιακών διαδρομών, την προβληματική διασύνδεσή της με την αγορά εργασίας και την περιορισμένη και διαρκώς αμφισβητούμενη αποτελεσματικότητα του περιεχομένου των προγραμμάτων της. Τα αναφερόμενα προβλήματα δημιουργήθηκαν και διογκώθηκαν από την απουσία συντονισμού και ενιαίου σχεδιασμού, την αδυναμία σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την αγορά εργασίας, την παντελή απουσία συστήματος και δομών παραγωγής επαγγελματικών προσόντων όλων των επιπέδων και την απουσία ουσιαστικού ελέγχου και αξιολόγησης ειδικά στο πεδίο της μη τυπικής μάθησης. Λόγω του πολυδιάστατου του ζητήματος της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ελλάδα, απαιτείται δομική μεταρρύθμιση:

- στο εκπαιδευτικό σύστημα
- στη διασύνδεση με την πολιτική για την απασχόληση
- στον επαγγελματικό προσανατολισμό και στη διασύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με τις επιχειρήσεις και την αγορά εργασίας
- στο θεσμικό πλαίσιο της συνέργειας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του δημοσίου τομέα, με τους ιδιωτικούς φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης

- στη συνεργασία με τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης
- στις διαδικασίες σχεδιασμού και εφαρμογής αξιολόγησης των πολιτικών ένταξης των εκπαιδευόμενων στην αγορά εργασίας.

Στο πεδίο της Διά Βίου Μάθησης (Δ.Β.Μ.) κρίνεται απαραίτητη η ανάδειξη της ως εθνικής πολιτικής προτεραιότητας, καθώς είναι σαφής η ισχυρή σύνδεσή της με την απασχόληση, την οικονομική ευημερία και την πλήρη συμμετοχή του ατόμου στην κοινωνία. Ειδικά στη συγκυρία της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, η Δ.Β.Μ. αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Επισημαίνεται ότι η Δ.Β.Μ. αφορά όλες τις μορφές μαθησιακών δραστηριοτήτων στη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, που αποσκοπούν στην απόκτηση ή την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, οι οποίες συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, στην επαγγελματική ένταξη και εξέλιξη του ατόμου, στην κοινωνική συνοχή, στην ανάπτυξη της ικανότητας ενεργού συμμετοχής στα κοινά και στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη. Περιλαμβάνει την τυπική εκπαίδευση, τη μη τυπική και την άτυπη μάθηση. Η Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων (Ε.Κ.Ε.) αποτελεί το τμήμα της Δ.Β.Μ. που αφορά στην οργανωμένη, τυπική ή μη τυπική μάθηση που προσφέρεται σε ενηλίκους. Επί σειρά ετών στη Δ.Β.Μ. παρατηρήθηκαν αποσπασματικές ρυθμίσεις, αποστασιοποίηση από την τυπική Ε.Ε.Κ., επικαλύψεις, στρεβλώσεις στο περιεχόμενο μάθησης, απουσία πιστοποιημένων προγραμμάτων μάθησης, αναντιστοιχία μεταξύ των αναγκών της αγοράς εργασίας και των προγραμμάτων κατάρτισης αλλά και αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων χωρίς την απαιτούμενη μέτρηση της αποτελεσματικότητας. Για την αποκατάσταση του κύρους της Δ.Β.Μ. απαιτείται μια νέα στρατηγική με ενίσχυση της ποιότητας, ανίχνευση πραγματικών αναγκών των ωφελούμενων, ευελιξία, εξωστρέφεια, περισσότερες ευκαιρίες, εστίαση σε σύγχρονες δεξιότητες και σχήματα συντονισμού επιμέρους πολιτικών.

Παρά ταύτα δεν θα πρέπει να αποτυπωθεί η λανθασμένη εντύπωση ότι οι υπαρκτές αδυναμίες και καθυστερήσεις της Ε.Ε.Κ. αποτελούν μόνο εκπαιδευτικό και καθόλου οικονομικό, εργασιακό, κοινωνικό και πολιτικό θέμα και ταυτοχρόνως ότι η Ε.Ε.Κ. στην Ελλάδα μπορεί να γνωρίσει μια σημαντική και διαρκή αναβάθμιση και ανάπτυξη αποκλειστικά και μόνο με εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και «μεταρρυθμίσεις». Αντιθέτως, θα πρέπει να αναθεωρηθεί η υφέρπουσα παραδοχή ότι, στην Ελλάδα το βασικό πρόβλημα είναι οι «προβληματικές» εκροές από το εκπαιδευτικό σύστημα στην αγορά εργασίας, καθώς είναι απλουστευτική. Συμπερασματικά, θεωρούμε ότι στη σύνθετη «εξίσωση» της αναβάθμισης της Ε.Ε.Κ., της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης των ανέργων και των εργαζομένων και γενικότερα της εκπαίδευσης και κατάρτισης των ενηλίκων, όσο υπάρχει ανάγκη δραστηρικής ποιοτικής («εσωτερικής») βελτίωσης των «εισροών», διαδικασιών και αποτελεσμάτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, άλλο τόσο χρειάζεται μια ουσιαστική («εξωτερική»)

στήριξη της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. από τη μεριά των επιχειρήσεων και των θεσμών της αγοράς εργασίας (συμπεριλαμβανομένου του κράτους) με μέτρα όπως αναβάθμιση επαγγελματικών δικαιωμάτων, αδειοδοτήσεις επαγγελμάτων, κατάλληλα πλαίσια, συνθήκες και αμοιβές εργασίας, κινητροδότηση για συνεχή μάθηση και ανάπτυξη των εργαζομένων, παροχή ευκαιριών κατάρτισης στην εργασία, δημιουργία σύγχρονων εργαστηρίων πρακτικής άσκησης, συνεχής επιμόρφωση του δυναμικού των εκπαιδευτικών / εκπαιδευτών κοκ.

Στις δε πολιτικές για τη Νεολαία είναι επιτακτική ανάγκη να υπάρχει ειδική στρατηγική με βάση τις σύγχρονες ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των νέων, τα διεθνή και ευρωπαϊκά δεδομένα, καθώς οι νέοι αντιπροσωπεύουν έναν δυνητικό καταλύτη εξέλιξεων μέσω των γνώσεων και των δυνατοτήτων τους. Απαιτείται σχεδιασμός για να προσφέρονται ευκαιρίες στους νέους ώστε να γίνουν πρωταθλητές των δικαιωμάτων τους και να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Επισημαίνεται ότι η παροχή εκπαίδευσης είναι υποχρέωση του κράτους και σύμφωνα με το Σύνταγμα οφείλει να συμβάλει στη διάπλαση ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών. Οι πολιτικές για τους νέους διαπερνούν το εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς οι νέοι πρέπει να μπορούν να αποκτούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τα προσόντα που είναι απαραίτητα για την ένταξή τους στην κοινωνία και την αγορά εργασίας, την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη και την οικονομική τους αυτονομία. Αυτές οι πολιτικές μπορούν να ενσωματωθούν στις αναφερόμενες μεταρρυθμίσεις για την Ε.Ε.Κ & Δ.Β.Μ., αλλά η στρατηγική για τη Νεολαία οφείλει να εκτείνεται και σε άλλα πεδία, στη βάση συντονισμένης προσπάθειας για διατομεακή προσέγγιση όλων των σοβαρών θεμάτων που επηρεάζουν τη ζωή των νέων και αναδεικνύουν τις νέες προκλήσεις της εποχής, προκλήσεις που αναφέρονται στον ψηφιακό μετασχηματισμό και αφορούν πολιτικές που βοηθούν τους νέους να ενταχθούν ενεργά στην ψηφιακή εποχή, η οποία απαιτεί υψηλά προσόντα και δεξιότητες. Η επένδυση στη Νεολαία πρέπει να υπηρετεί και μορφωτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές αξίες χωρίς αποκλεισμούς για την ενδυνάμωση και τη διαμόρφωση μιας ενεργής Νεολαίας, με συνείδηση της ταυτότητάς της. Υπό αυτό το πρίσμα, η Εθνική Στρατηγική στον τομέα της Νεολαίας θα πρέπει να θέτει τους νέους στο επίκεντρο της πολιτικής, με την πεποίθηση ότι οι πολιτικές και οι πρωτοβουλίες για τη Νεολαία μπορούν να είναι αποτελεσματικές, μόνο με την προϋπόθεση της συμμετοχής των ίδιων των νέων στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων.

Με αυτή τη σύνοψη και στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του ν. 4763/2020 γίνεται κατανοητή και η ειδική ρύθμιση (παρ. 6 του άρθρου 5) για σύνταξη Στρατηγικού Σχεδίου για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση σε επίπεδο τριετίας λόγω της δυναμικότητας των επιμέρους πεδίων. Το Στρατηγικό Σχέδιο συντάσσεται, με τη συνδρομή της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για την Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. της Γενικής Γραμματείας Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν., από το Κεντρικό Συμβούλιο για την

Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.) που αποτελεί το κομβικό όργανο διακυβέρνησης της χώρας και υποβάλλεται στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η ανάδειξη του κρίσιμου ρόλου του Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. για τα θέματα του Στρατηγικού Σχεδίου περιγράφεται στην αποστολή του, η οποία περιλαμβάνει: «την υποβολή προτάσεων και εισηγήσεων προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων για τον σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, στο πλαίσιο ιδίως της προώθησης της γνώσης, της βιώσιμης ανάπτυξης, της αξιοποίησης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση». Επίσης από τη σύνθεση του Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. προκύπτει ότι αποτελεί το μοναδικό όργανο διακυβέρνησης στο οποίο μετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για τα θέματα Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. στη χώρα. Το Στρατηγικό Σχέδιο υποβάλλεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων στον Πρόεδρο της Βουλής και εισάγεται προς συζήτηση στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

Η αναφερόμενη ρύθμιση έχει άμεση συνάφεια και με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να εκπονήσουν τα κράτη-μέλη ένα Εθνικό Σχέδιο Εφαρμογής/National Implementation Plan (NIP) για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση το οποίο θα καταρτιστεί σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τους στόχους της Σύστασης για την Επαγγελματική Κατάρτιση και της Διακήρυξης του Osnabruck καλύπτοντας το χρονικό διάστημα έως το 2030, με προθεσμία υποβολής την 31 Μαΐου 2022. Η συγκεκριμένη πρόταση συμφωνήθηκε από τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Επαγγελματική Κατάρτιση (ACVT) στη συνεδρίαση που διεξήχθη στις 08-09/06/2021 και το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) ανέλαβε να υποστηρίξει τη Σύσταση του Συμβουλίου παρέχοντας κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπο συμπλήρωσης στους Γενικούς Διευθυντές για την Επαγγελματική Κατάρτιση (DGVN). Επειδή η Ελλάδα, όπως και οι περισσότερες χώρες διαθέτει πλέον εθνική δομή – Όργανο διακυβέρνησης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.) για την ανάπτυξη και την παρακολούθηση των διαδικασιών εθνικής πολιτικής τους σε θέματα Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ., το παρόν Στρατηγικό Σχέδιο θα αποτελέσει και βάση αναφοράς για το Εθνικό Σχέδιο Εφαρμογής για τις αναφερόμενες ευρωπαϊκές πολιτικές.

Επισημαίνεται ότι το Στρατηγικό Σχέδιο για την Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν. περιλαμβάνει τρεις επιμέρους πυλώνες και επιμέρους στρατηγικές για α) την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, β) τη Διά Βίου Μάθηση εστιασμένη στη Μάθηση Ενηλίκων και γ) τη Νεολαία, οι οποίες εντάσσονται κάτω από τους ίδιους στρατηγικούς στόχους και αλληλοσυμπληρώνονται υπό το πρίσμα της ολιστικής αντιμετώπισης των αναφερομένων πεδίων.

1 Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης

1.1 Εσωτερικό περιβάλλον

Για το σχεδιασμό των νέων στρατηγικών είναι απαραίτητη η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στη χώρα στα πεδία της Ε.Ε.Κ., της Δ.Β.Μ. και των πολιτικών για τη Νεολαία για την ανάδειξη των αδυναμιών τους, των καλών πρακτικών που πρέπει να συνεχιστούν καθώς και των ευκαιριών και των κινδύνων σε σχέση με το εξωτερικό περιβάλλον.

1.1.1 Επαγγελματική Εκπαίδευση

Σήμερα λειτουργούν 405 Ημερήσια και Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) με σύνολο μαθητών που αγγίζει τις 104.000 έναντι 210.000 μαθητών των Γενικών Λυκείων.

Επίσης στην τυπική μεταγυμνασιακή επαγγελματική εκπαίδευση λειτουργούν 50 Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. επιπέδου 3 στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (Ε.Π.Π.) με βάση το ν. 4763/2020, στις οποίες κατά το σχολικό έτος 2021-22 φοιτούν 7.645 μαθητές.

Ένα από τα σημαντικότερα χρόνια προβλήματα της τυπικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας υπήρξε η αδυναμία της κοινωνικής της καταξίωσης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, εκτός από την προσέλευση μικρού αριθμού μαθητών σε σύγκριση με τη Γενική Εκπαίδευση, σημαντικό ποσοστό των μαθητών που επιλέγουν να φοιτήσουν σε αυτήν να χαρακτηρίζεται από χαμηλές σχολικές επιδόσεις. Έτσι, η αποτελεσματικότητα της φοίτησης φαλκιδεύεται εξ υπαρχής, δεδομένου ότι τα προγράμματα σπουδών προκειμένου να επιτύχουν πολλούς στόχους μαζί, δηλαδή και περισσότερες επαγγελματικές γνώσεις και δυνατότητα πρόσβασης στα Α.Ε.Ι., γίνονται περισσότερο απαιτητικά από ό,τι εκείνα της Γενικής Εκπαίδευσης.

Οι βασικοί λόγοι για τους οποίους προσδίδεται χαμηλό κύρος στην επαγγελματική εκπαίδευση και ως εκ τούτου να μην αποτελεί πρώτη επιλογή από τους μαθητές Γυμνασίου, είναι κυρίως οι ακόλουθοι:

- Η έλλειψη αντικειμενικής και αξιόπιστης ενημέρωσης της κοινής γνώμης για τις δυνατότητες που προσφέρει η επαγγελματική εκπαίδευση.
- Η απαξίωση για την επαγγελματική εκπαίδευση που εκφράζεται από πολλούς κύκλους της κοινωνίας και επηρεάζει αρνητικά τους γονείς.
- Οι συχνές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν την επιφυλακτικότητα της κοινωνίας.
- Τα σημαντικά μαθησιακά κενά μερίδας αποφοίτων Γυμνασίου, οι οποίοι κατά κανόνα κατευθύνονται στην επαγγελματική εκπαίδευση, όχι απαραίτητα για την απόκτηση μιας ειδικότητας, αλλά διότι υπάρχει η εντύπωση ότι αυτή η εκπαιδευτική διαδρομή είναι πιο εύκολη.

- Προβλήματα υποδομών και ελλείψεις στον εργαστηριακό εξοπλισμό.
- Η περιορισμένη αποτελεσματικότητα του μαθήματος του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο Γυμνάσιο.
- Η αδυναμία σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Η απουσία προγραμμάτων επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού, ειδικά σε θέματα ειδικοτήτων.
- Η έλλειψη ενός αξιόπιστου συστήματος αξιολόγησης του εκπαιδευτικού.
- Η απουσία αξιόπιστης διακυβέρνησης.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και ειδικότερα των ΕΠΑ.Λ. είναι η έλλειψη συνάρθρωσης με το σύστημα κατάρτισης και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) διότι ελλείπει ο συντονισμός και ο κοινός σχεδιασμός, τόσο μεταξύ εκπαίδευσης και κατάρτισης, όσο και μεταξύ των διαφόρων τύπων κατάρτισης.

Σύμφωνα με έρευνα κοινής γνώμης που διεξήγαγε το CEDEFOP σχετικά με την Ε.Ε.Κ., περίπου το 64% των ερωτηθέντων που ακολούθησαν την Ε.Ε.Κ. βρήκαν την πρώτη τους μακροχρόνια θέση εργασίας εντός ενός έτους σε σύγκριση με το 49% εκείνων που ακολούθησαν τη γενική εκπαίδευση. Παρά την υψηλή ποιότητα – οι εννέα στους 10 Έλληνες που συμμετείχαν στην έρευνα και είχαν ακολουθήσει ανώτερη δευτεροβάθμια Ε.Ε.Κ. δήλωσαν απόλυτα ικανοποιημένοι από την ποιότητα της διδασκαλίας που έλαβαν – μόνο περίπου 29% (στοιχεία 2018-2019) των νέων ηλικίας 16 έως 18 ετών ακολουθούν την ανώτερη δευτεροβάθμια Ε.Ε.Κ. στην Ελλάδα, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ανέρχεται σε 49 %. Η χαμηλή συμμετοχή εξηγείται, ως ένα βαθμό, από το συμπέρασμα της έρευνας, σύμφωνα με το οποίο το 87% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα θεωρούν ότι η γενική εκπαίδευση έχει πιο θετική εικόνα από την Ε.Ε.Κ. Περισσότεροι από οκτώ στους 10 ερωτηθέντες θεωρούν επίσης ότι η Ε.Ε.Κ. απευθύνεται σε μαθητές με χαμηλούς βαθμούς και ότι η απόκτηση τίτλου ανώτερης δευτεροβάθμιας Ε.Ε.Κ. είναι ευκολότερη. Ωστόσο, παρά την αρνητική εικόνα της Ε.Ε.Κ. σε σύγκριση με τη γενική εκπαίδευση, πάνω από το ήμισυ (53 %) των Ελλήνων που συμμετείχαν στην έρευνα εκτιμούν ότι οι απόφοιτοι της ανώτερης δευτεροβάθμιας Ε.Ε.Κ. έχουν περισσότερες πιθανότητες να ενταχθούν στην αγορά εργασίας μετά το τέλος της φοίτησής τους από ό,τι οι απόφοιτοι της ανώτερης δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης. Είναι σημαντικό ότι η ανώτερη δευτεροβάθμια Ε.Ε.Κ. δεν θεωρείται απλώς μια οδός για την εύρεση οποιασδήποτε θέσης εργασίας, καθώς έξι (6) στους δέκα (10) Έλληνες ερωτηθέντες πιστεύουν ότι μπορεί να οδηγήσει σε καλές θέσεις εργασίας. Πολλοί θεωρούν ότι η ανώτερη δευτεροβάθμια Ε.Ε.Κ. δεν αξιοποιείται επαρκώς για την εύρεση μιας καλής θέσης εργασίας και ότι είναι υποτιμημένη σε σύγκριση με τη γενική εκπαίδευση. Οι αντιλήψεις αυτές όμως φαίνεται να αλλάζουν. Σύμφωνα με την έρευνα, οι μισοί από τους ερωτηθέντες πιστεύουν ότι η

Ελλάδα πρέπει να επενδύσει κατά προτεραιότητα στην Ε.Ε.Κ., σε σύγκριση με το ένα τρίτο που θεωρεί ότι προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στη γενική εκπαίδευση.

Σημαντικό ζήτημα για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι η εγκατάλειψη των σπουδών από τους μαθητές πριν από την ολοκλήρωσή τους. Ειδικότερα, το 3,7% των εγγεγραμμένων μαθητών τυπικής δευτεροβάθμιας Ε.Ε.Κ. διέκοψαν τις σπουδές τους το 2018. Ιδιαίτερα υψηλό (14,4%) ήταν το ποσοστό διακοπής στους μαθητές ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, ενώ στα ΕΠΑ.Λ. το αντίστοιχο ποσοστό είναι σημαντικό μικρότερο.

Λόγω του πολυδιάστατου του θέματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι «καταλυτικής σημασίας» η δομική μεταρρύθμιση στο εκπαιδευτικό σύστημα, στον επαγγελματικό προσανατολισμό, στο θεσμικό πλαίσιο συνέργειας του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας, των φορέων της κεντρικής κυβέρνησης, των διαδικασιών σχεδιασμού, και εφαρμογής αξιολόγησης των πολιτικών ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας. Η ανάγκη ευαισθητοποίησης των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο επίπεδο Γυμνασίου, σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό και κατ' επέκταση με την επιχειρηματικότητα κρίνεται πλέον επιτακτική. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι μια κομβική περίοδος, καθώς ο μαθητής διαμορφώνει τη συνείδησή του σχετικά με τη μελλοντική του επαγγελματική πορεία. Έχοντας ο μαθητής μεγαλύτερη έκθεση στο εξωτερικό περιβάλλον μιας οργανωμένης κοινωνίας μπορεί να αντιληφθεί πιο εύκολα τη δομή της λειτουργίας της. Στα ανωτέρω αναφερόμενα πρέπει να σημειωθεί ότι η υπάρχουσα εργαστηριακή υποδομή των Επαγγελματικών Λυκείων και Εργαστηριακών Κέντρων είναι ως επί το πλείστον ξεπερασμένη και δεν πληροί τις σύγχρονες τεχνολογικές απαιτήσεις καθώς και ότι υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις απαραίτητου εξοπλισμού, αναλώσιμων και συντήρησης υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Η επαγγελματική εκπαίδευση δεν μπορεί να λειτουργήσει ποιοτικά χωρίς την υποστήριξη σε επίπεδο υποδομών καθώς η ανάπτυξη δεξιοτήτων των μαθητών ως μέρους του συνολικού προσόντος στηρίζεται στην εξοικείωση με τον εργαστηριακό εξοπλισμό, στη μεταφορά των θεωρητικών γνώσεων σε πρακτικό επίπεδο και στην κατ' επέκταση σύνδεση της εκπαίδευσης με το επάγγελμα. Επίσης η συντήρηση υφιστάμενων υποδομών και η αξιοπρεπής αισθητική εικόνα των εκπαιδευτικών μονάδων της επαγγελματικής εκπαίδευσης υποστηρίζει και τη βελτίωση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι αδυναμίες της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι γνωστές και οι ανάγκες της αγοράς εργασίας για απόφοιτους επαγγελματικών προσόντων δύναται να διαγνωστούν και να ικανοποιηθούν από τη λυκειακή βαθμίδα. Το ζητούμενο είναι ο εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης, ο σχεδιασμός καλών πρακτικών και η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων των αποφοίτων των Επαγγελματικών Λυκείων με την επισήμανση ότι μια στέρεη επαγγελματική εκπαίδευση προετοιμάζει τους αποφοίτους της πέραν της ένταξης στην αγορά εργασίας και για την ένταξη στην κοινωνική ζωή του τόπου και την μετέπειτα αναβάθμιση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε επόμενες μαθησιακές διαδρομές.

1.1.2 Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Στην Ελληνική επικράτεια λειτουργούν ιδιωτικά και δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.). Η φοίτηση στα Ι.Ε.Κ. διαρκεί συνολικά έως δυόμισι έτη. Ειδικότερα, η επαγγελματική κατάρτιση στα Ι.Ε.Κ. ξεκινά κατά το χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα, σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης της ειδικότητας, συμπεριλαμβανομένης σ' αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας. Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑ.Λ.), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης, διαρκεί σε Ι.Ε.Κ. από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σ' αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑ.Λ. ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. Στα προγράμματα αυτά είχαν δικαίωμα έως πρόσφατα να εγγράφονται και υποψήφιοι χωρίς υποχρεωτικά να κατέχουν απολυτήριο Λυκείου, με αποτέλεσμα α) τη διαιώνιση της στρεβλής αποτύπωσης των ΕΠΑ.Σ. ως επίπεδο 4 και της κατ' επέκταση διαμόρφωσης της εικόνας ότι το πτυχίο ΕΠΑ.Σ. είναι ισότιμος τίτλος με το απολυτήριο λυκείου και β) τη στρέβλωση της αρχικής θεσμοθέτησης των Ι.Ε.Κ. σε μεταλυκειακό επίπεδο. Από το 2013 νομοθετήθηκε και η υποχρεωτική εξάμηνη Πρακτική Άσκηση ή/και Μαθητεία σε φυσικά πρόσωπα, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και δημόσιες υπηρεσίες.

Η εικόνα των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης στη χώρα έχει ως εξής:

α) λειτουργούν 129 δημόσια Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υ.ΠΑΙ.Θ. εγκατεστημένα σε 74 πόλεις στα οποία κατά το χειμερινό εξάμηνο του 2020 φοιτούσαν πάνω από 34.000 καταρτιζόμενοι. Σε αυτά περιλαμβάνονται δύο Δ. Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής και τρία Δ. Ι.Ε.Κ. σε σωφρονιστικά Καταστήματα.

β) έχουν χορηγηθεί 84 άδειες Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ. στα οποία κατά το χειμερινό εξάμηνο του 2020 φοιτούσαν πάνω από 36.000 καταρτιζόμενοι.

γ) λειτουργούν 30 Ι.Ε.Κ. του Ο.Α.Ε.Δ., στα οποία κατά το χειμερινό εξάμηνο του 2021 φοιτούν 3.735 σπουδαστές. Επισημαίνεται για λόγους πληρότητας του Στρατηγικού Σχεδίου ότι ο Ο.Α.Ε.Δ. λειτουργεί επιπλέον δυο δομές κατάρτισης Ειδικής Αγωγής στην Αθήνα «Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ Αθηνών Ο.Α.Ε.Δ.», με περίπου 180 σπουδαστές ανά σχολική χρονιά, ηλικίας από 18 έως 55 ετών και στη Λακκιά Βασιλικών Θεσσαλονίκης «Εκπαιδευτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Εφήβων και Νέων με Ειδικές Ανάγκες Θεσσαλονίκης (Ε.Κ.Ε.Κ. ΑμεΑ Θεσσαλονίκης)», με περίπου 175 σπουδαστές ανά σχολική χρονιά, ηλικίας από 16 έως 30 ετών. Οι αναφερόμενες δομές δεν εντάσσονται στο Ε.Π.Π. και είναι αδιαβάθμητες.

δ) λειτουργούν οκτώ (8) Ι.Ε.Κ. του Υπουργείου Τουρισμού που λειτουργούν στις παρακάτω πόλεις Ανάβυσσος Αττικής, Κοκκίνι Χάνι Ηρακλείου Κρήτης, Ρόδος, Περαιά Θερμαϊκού Θεσσαλονίκη, Άργος Πελοπόννησος, Γαλαξίδι, Αλεξανδρούπολη, Κέρκυρα

και παρέχουν κατάρτιση σε εστιασμένες ειδικότητες: Τεχνικός Τουριστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας (Υπηρεσία υποδοχής - Υπηρεσία ορόφων - Εμπορευματογνωσία), Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης - Αρχιμάγειρας (chef), Τεχνικός Αρτοποιός – Ζαχαροπλαστικής, Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον τομέα του Τουρισμού, Στέλεχος Λουτροθεραπείας/ Θαλασσοθεραπείας -SPA.

ε) λειτουργούν σαράντα οκτώ (48) Δημόσια Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας στις ειδικότητες «Βοηθός Νοσηλευτικής» (Γενικής Νοσηλείας, Τραυματολογίας, Χειρουργείου, ΜΕΘ, Ατόμων με Ειδικές Παθήσεις) και «Διασώστης - Πλήρωμα Ασθενοφόρου». Τα Ι.Ε.Κ. του Υπουργείου Υγείας λειτουργούν τομεακά στα νοσοκομεία της χώρας και στο Ε.Κ.Α.Β., υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας.

στ) από το έτος κατάρτισης 2021-2022 ιδρύθηκαν και λειτουργούν Δημόσια Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στις Περιφερειακές Ενότητες Ιωαννίνων, Λάρισας, Κορίνθου, Τρικάλων, Ηρακλείου και Αττικής. Η οργάνωση και λειτουργία των ανωτέρω Δημοσίων Ι.Ε.Κ. έχει ανατεθεί στον "ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ".

Παρά την «ευημερία των αριθμών», στην πραγματικότητα, όπως έδειξε μεταξύ άλλων η έρευνα του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (Κ.ΑΝ.Ε.Π. Γ.Σ.Ε.Ε., 2020):

- Συγκριτικά με την προηγούμενη έρευνα του 2012, παραμένουν με ένταση οι δομικές αδυναμίες στο πεδίο της αρχικής κατάρτισης
- Οι βασικοί δείκτες συσχέτισης της κατάρτισης με την απασχόληση: «συνάφεια», «ικανοποίηση», «διατήρηση απασχόλησης» κ.ά. παρόλο που εμφανίζονται «σχετικώς βελτιωμένοι», παραμένουν ακόμα σε «μη ικανοποιητικά επίπεδα» αναφορικά προς την αποτελεσματικότητα του πεδίου και την αναμενόμενη δυναμική του
- Το σύστημα της αρχικής κατάρτισης, παρά την οικονομική κρίση και τα σημαντικά προβλήματα που ταλανίζουν ευρύτερα τον εκπαιδευτικό χώρο εμφανίζει μια «αντιφατική δυναμική» που εξηγείται τόσο από τα υπάρχοντα αδιέξοδα, όσο και από την προσδοκία και την επιτακτική ανάγκη των υποκειμένων για πρόσβαση στην αγορά εργασίας
- Σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα, η συμμετοχή ατόμων με «ετερογενές» εκπαιδευτικό υπόβαθρο στην αρχική κατάρτιση εμφανίζεται εντονότερα, με συνέπεια την καταγραφή μιας τάσης συνδυασμού «εναλλακτικών εκπαιδευτικών διαδρομών» με ουσιαστικό διακύβευμα την πρόσβαση στην απασχόληση
- Αποτελεί κοινή συνείδηση πως οι δείκτες ποιότητας του συστήματος αρχικής κατάρτισης (εκπαιδευτές, πρόγραμμα σπουδών, οργάνωση προγράμματος, πρακτική άσκηση, εκπαιδευτικό υλικό, υποδομές κ.ά.) αποτελούν βασικές συνιστώσες βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας του πεδίου
- Ο μικρός βαθμός συμμετοχής των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. στις διαδικασίες πιστοποίησης δηλώνει την αναγκαιότητα για την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας της Αρχικής

Κατάρτισης και τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών της πιστοποίησης. Ειδικότερα, παράγοντες, όπως ο χρόνος που μεσολαβεί από την κατάρτιση στην πιστοποίηση, ο τρόπος εξέτασης, ο βαθμός δυσκολίας των εξετάσεων, η φήμη των ποσοστών αποτυχίας κ.ά., φαίνεται πως απομακρύνουν τους αποφοίτους από τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες πιστοποίησης.

- Εστιάζοντας στους αποφοίτους που βρήκαν εργασία, εμφανίζεται μια τάση προς τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου και γενικότερα προς τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης, σε μια συγκυρία που οι περισσότεροι διαισθάνονται έντονα την αβεβαιότητα, την εργασιακή ανασφάλεια και τους μετασχηματισμούς στην αγορά εργασίας είτε λόγω οικονομικής κρίσης, είτε λόγω ανεργίας, είτε λόγω πανδημίας Κ.Ο.Κ.
- Η διεύρυνση των γνώσεων και η απόκτηση δεξιοτήτων θεωρούνται από την πλειονότητα των ερωτώμενων η βασική συνεισφορά της αρχικής κατάρτισης στην προσπάθεια εύρεσης εργασίας και επαγγελματικής αποκατάστασης
- Η εξειδίκευση στο αντικείμενο κατάρτισης καταγράφεται ως ο ισχυρότερος λόγος επιλογής της ειδικότητας σπουδών, ενώ στην πρώτη πεντάδα με παρόμοια ποσοστά αναφέρονται η διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, η ενίσχυση των γνώσεων/ικανοτήτων/δεξιοτήτων, η απόκτηση περισσότερων τυπικών προσόντων, η ενίσχυση της επαγγελματικής σταθερότητας
- Οι φίλοι και οι γνωστοί, τα κοινωνικά δίκτυα και οι απορρέουσες κοινωνικές επαφές εμφανίζονται ως οι βασικότεροι μοχλοί προώθησης στην αγορά εργασίας σε αντίθεση με τους επίσημους θεσμικούς φορείς και τις δομές προώθησης της απασχόλησης
- Επισημαίνεται η ανάγκη θεμελίωσης της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας και της περαιτέρω θεσμικής ενδυνάμωσης των Ι.Ε.Κ. με επίσημους φορείς και δομές απασχόλησης με στόχο την επωφελέστερη μετάβαση στην επαγγελματική αποκατάσταση.

Στα αναφερόμενα ερευνητικά αποτελέσματα, πρέπει να επισημάνουμε μια σειρά αρνητικών διαπιστώσεων όπως:

- Η έλλειψη συστήματος παρακολούθησης των αναγκών της αγοράς εργασίας.
- Η μη προσαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης στις εκάστοτε νέες συνθήκες
- Ο εκφυλισμός της λειτουργίας, των στόχων και της αποτελεσματικότητας των Ι.Ε.Κ. λόγω της έντονης «σχολαιοποίησής» τους (εκπαιδευτές που δεν προέρχονται από την αγορά εργασίας, ειδικότητες που παγιώνονται και δεν αλλάζουν σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς κ.ά.)
- Ο μεγάλος αριθμός των δημοσίων Ι.Ε.Κ., πολλά από τα οποία δεν έχουν την κατάλληλη υποδομή, έχουν υψηλό λειτουργικό κόστος, χωρίς παράλληλα να καλύπτουν πραγματικές ανάγκες. Μέχρι σήμερα δεν έχει προβλεφθεί κανένα σύστημα αξιολόγησης των Δημοσίων Ι.Ε.Κ., τόσο σε επίπεδο διοικητικής δομής αλλά και αποτελεσματικότητας παρέμβασής του στην αγορά εργασίας

- Η μη ουσιαστική αξιολόγηση του θεσμού της επαγγελματικής κατάρτισης από τη θεσμοθέτησή του το 1992, καθώς και η απουσία συστηματικής παρακολούθησης των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ.
- Η αδυναμία ενεργοποίησης και λειτουργίας Περιφερειακών μηχανισμών με αρμοδιότητα την επιλογή των προγραμμάτων κατάρτισης και των ειδικοτήτων που θα προσφέρονται τοπικά στα Δ.Ι.Ε.Κ. και τις άλλες σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αποκέντρωση και ο περιφερειακός συντονισμός στις δομές και τα προγράμματα κατάρτισης με την τοπική κοινωνία και οικονομία. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τη θεσμοθέτησή τους από το 2013, μέχρι σήμερα των Περιφερειακών Επιτροπών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Π.Ε.Ε.Ε.Κ.) αλλά και των Ομάδων Υποστήριξης της Μαθητείας αυτές δεν έχουν συνδράμει στην ικανοποίηση του σκοπού τους
- Η αδυναμία υποστήριξης των εργαστηριακών μαθημάτων των Ι.Ε.Κ. λόγω της απαξίωσης του εργαστηριακού εξοπλισμού, καθώς η τελευταία συστηματική αναβάθμιση εξοπλισμού πραγματοποιήθηκε πριν πολλά χρόνια
- Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι αδυναμίες της ποιότητας των υποδομών της επαγγελματικής εκπαίδευσης επιβαρύνουν και την εικόνα της επαγγελματικής κατάρτισης λόγω της συστέγασης των Ι.Ε.Κ. με σχολικές μονάδες της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της από κοινού σε αρκετές περιπτώσεις αξιοποίησης εργαστηριακών χώρων.

Γενικό συμπέρασμα σύμφωνα με τα ανωτέρω είναι ότι παρατηρούνται σημαντικές στρεβλώσεις και ασυμβατότητα των ειδικοτήτων που προσφέρονται από τους φορείς της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες της εθνικής οικονομίας και της τοπικής οικονομίας, ενώ όλα τα στοιχεία δείχνουν την ανάγκη για ανθρώπινο δυναμικό μεσαίου επιπέδου που μπορούν να εκπαιδεύσουν κυρίως τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης.

1.1.3 Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων (Δ.Β.Μ.)

Στο πλαίσιο του παρόντος Στρατηγικού Σχεδίου στο πεδίο της Διά Βίου Μάθησης εντάσσεται η Μάθηση Ενηλίκων, λόγω και των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας. Ως εκ τούτου δράσεις για την ενίσχυση της Διά Βίου Μάθησης στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα συμπεριληφθούν στα λοιπά Στρατηγικά Σχέδια του Υ.ΠΑΙ.Θ. Η ορολογία που θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια για τη Διά Βίου Μάθηση θα περιλαμβάνει την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων (Ε.Κ.Ε.) για την ορθή αποτύπωση των δράσεων αλλά και την αντιστοίχιση με το εξωτερικό περιβάλλον καθώς και ένα μέρος της μη τυπικής Μάθησης Ενηλίκων (μη τυπική μάθηση και όχι άτυπη μάθηση) που αντιστοιχεί σε μαθησιακές διαδρομές όπως

η Αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling) και η Επανεκπαίδευση (reskilling), οι οποίες όμως, προσεγγίζουν εννοιολογικά το χώρο της κατάρτισης (αρχικής ή συνεχιζόμενης).

Στην έκθεση των εμπειρογνομώνων για τη Διά Βίου Μάθηση (2020) επισημαίνεται ότι η πτώση της ποιότητας των προγραμμάτων Διά Βίου Εκπαίδευσης για ενήλικους στη χώρα μας είναι γεγονός, όπως επίσης και ότι, σε πρόσφατες έρευνες, η χαμηλή ποιότητα υλοποίησης των μαθησιακών δραστηριοτήτων Δ.Β.Μ. επισημαίνεται ως ένας από τους βασικούς παράγοντες που αποτρέπει τους ενήλικους να συμμετέχουν σε προγράμματα τόσο συνεχιζόμενης κατάρτισης όσο και γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Η κατάργηση προδιαγραφών και διαδικασιών πιστοποίησης, καθώς επίσης και συστημάτων διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών, σχεδιασμού, σύνδεσης με την απασχόληση και αξιολόγησης, καθώς και το γεγονός ότι η Πολιτεία δεν προσέφερε για πολλά χρόνια προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών, δημιούργησαν τεράστιο έλλειμμα στο πεδίο.

Στην Ελλάδα, το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες εκτός του τυπικού συστήματος παραμένει καθυλωμένο σε μικρά νούμερα, και παράλληλα, το ποσοστό αυτό αποτελεί διαχρονικά ένα μεγάλο ερευνητικό πρόβλημα, καθώς υπάρχουν ζητήματα που καθιστούν δύσκολη τη συλλογή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων, όπως π.χ. η ασάφεια ως προς το ποιες δραστηριότητες καλύπτει ο όρος Εκπαίδευση Ενηλίκων, αλλά και ως προς την έννοια της συμμετοχής και τι ακριβώς μετράμε με αυτήν, ο μεγάλος αριθμός φορέων που παρέχουν εκπαίδευση σε ενήλικους, η αναξιοπιστία των μεθόδων που αξιοποιούνται για τα στατιστικά στοιχεία, η παράλληλη συμμετοχή των ενηλίκων σε περισσότερα του ενός προγράμματα κλπ. (Καραλής, 2021: 23-24).

Συγχρόνως, το μεγαλύτερο ποσοστό όσων συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες για ενήλικους είναι άτομα με αυξημένα τυπικά προσόντα, δηλαδή κυρίως πτυχιούχοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ενώ αντίθετα, εκείνοι που έχουν χαμηλά προσόντα και συγχρόνως μεγαλύτερη ανάγκη δεν αποτελούν την ομάδα-στόχο των προγραμμάτων αυτών, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται. Αυτό δεν είναι ελληνικό αποκλειστικό φαινόμενο αλλά, σύμφωνα με την Cross (Καραλής 2021:35), «όσο περισσότερη εκπαίδευση έχουν οι άνθρωποι, τόσο περισσότερο ενδιαφέρονται για περαιτέρω εκπαίδευση», καθώς η μάθηση είναι εθιστική. Έτσι, μοιάζει να παραμένει επίκαιρο το ερώτημα αν οι πολιτικές Διά Βίου Μάθησης καταφέρνουν να αμβλύνουν τις ανισότητες που παρατηρούνται στην τυπική εκπαίδευση. Κι ενώ η Δ.Β.Μ. θα μπορούσε και θα έπρεπε να αποτελεί το εργαλείο για την εξάλειψη των ανισοτήτων ή έστω για την άμβλυνσή τους, στην πραγματικότητα συμβάλλει στην αναπαραγωγή τους (Καραλής, 2016).

Στην περίοδο 2012-2019, το πεδίο της Ε.Κ.Ε. αποψιλώθηκε από τα στοιχεία και τις διεργασίες που θα ήταν δυνατό να συμβάλουν στην ποιοτική και αποδοτική λειτουργία

του. Στην κατακόρυφη πτώση της ποιότητας των δράσεων και χαμηλή συμμετοχή των πολιτών συνέβαλαν μεταξύ άλλων παράγοντες σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (Κόκκος και συνεργάτες, 2021 σ. 132) όπως: η προβληματική διακυβέρνηση, το γενικευμένο έλλειμμα κουλτούρας και τεχνογνωσίας Ε.Κ.Ε., η απαξίωση του επιστημολογικού υπόβαθρου, η ανεξέλεγκτη λειτουργία των φορέων παροχής υπηρεσιών, η υπολειτουργία της επαγγελματικής συμβουλευτικής και της πρακτικής άσκησης σε χώρους εργασίας, η περιθωριοποίηση της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων και της εκπαίδευσης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, η αποσύνδεση της επαγγελματικής κατάρτισης από τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η απουσία πιστοποίησης προγραμμάτων κοκ.

Συμπληρωματικά με τα αναφερόμενα ευρήματα κατά την αναφερόμενη περίοδο αποτέλεσε ουσιαστικό πρόβλημα και έχει τεθεί και στο δημόσιο διάλογο από τους κοινωνικούς εταίρους (Γ.Σ.Ε.Ε.) η πλήρης απορρύθμιση του συστήματος με τον εφαρμοστικό νόμο του δεύτερου Μνημονίου, που εκφράστηκε με την κατάργηση των προδιαγραφών και διαδικασιών πιστοποίησης και την συνοδευτικών τους συστημάτων (διερεύνηση αναγκών, σύνδεση με την απασχόληση, σχεδιασμός προγραμμάτων), στο οποίο προστέθηκε και το χρονίζον πρόβλημα της απουσίας μιας ουσιαστικής εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτές ενηλίκων (βλ. ενδεικτικά: Γούλας & Καραλής, 2020; Γούλας, Μαρκίδης, & Μπαμπανέλου, 2018).

Όμως δεν πρέπει να υποτιμηθεί ότι ουσιαστικά δεν υπήρχε υποχρηματοδότηση στην Δ.Β.Μ. και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, καθώς μεγάλα ποσά τόσο από το ΕΣΠΑ όσο και από άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία είχαν δεσμευθεί προς τον σκοπό αυτό, αλλά δεν αξιοποιήθηκαν κυρίως λόγω αδυναμιών των Δικαιούχων και αργοπορίας του σχεδιασμού των δράσεων από τους φορείς πολιτικής.

Παρά τις αναφερόμενες δυσκολίες επισημαίνεται ότι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) δημιούργησε από το 2012 ένα μητρώο εκπαιδευτών ενηλίκων, ως μετεξέλιξη του συστήματος πιστοποίησης εκπαιδευτών ενηλίκων του πρώην Ε.ΚΕ.ΠΙΣ., με μεγάλη ανταπόκριση στην αγορά εργασίας, με μία διαδικασία με διαφάνεια και αντικειμενικότητα. 20.000 άτομα έχουν πιστοποιηθεί για την εκπαιδευτική επάρκεια μέχρι σήμερα, 25.000 υποψήφιοι βρίσκονται υπό καταχώρηση της αίτησής τους στο ειδικό λογισμικό διαχείρισης, δεδομένης της δυνατότητας διαρκούς υποδοχής ηλεκτρονικών αιτήσεων και δικαιολογητικών για τη συμμετοχή στη διαδικασία Πιστοποίησης Εκπαιδευτικής Επάρκειας, πάνω από 60.000 ενδιαφερόμενοι υποστηρίζονται από το αρμόδιο τμήμα εκπαιδευτικού πλαισίου, με πληροφορίες, διευκρινίσεις, κατευθύνσεις και διεκπεραιώνουν τις υποβαλλόμενες αιτήσεις με το ειδικό πληροφορικό σύστημα με δυνατότητες εξαγωγής δεδομένων, στατιστικών, διαχείρισης, κοινοποίησης, εισήγησης, τήρησης στοιχείων.

Ως αποτέλεσμα των αναφερομένων, ένα μέρος των φορέων και των εκπαιδευτών, που είχαν συγκροτηθεί επιστημολογικά και αναπτυχθεί στα προηγούμενα χρόνια, συνέτειναν ώστε να δημιουργούνται ορισμένες καλές πρακτικές και, πιθανόν, μέρος των πολιτών να διαμορφώνει θετική διάθεση απέναντι στην Ε.Κ.Ε. παρά τις δυσλειτουργίες της. Αλλά η κυρίαρχη ροπή των πραγμάτων ήταν τέτοια, που το πεδίο διέτρεχε κίνδυνο να υποστεί μη αναστρέψιμη καθίζηση, αν δεν άλλαζε η αντίληψη και πρακτική της κεντρικής διοίκησης.

Με βάση την έρευνα γνώμης του CEDEFOP που δημοσιεύτηκε το 2020, σχετικά με τις αντιλήψεις των πολιτών για τη Μάθηση Ενηλίκων και τη Συνεχιζόμενη Ε.Ε.Κ. στην Ευρώπη, τουλάχιστον τα δύο τρίτα των ενηλίκων σε κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε. συμφωνούν ότι η κυβέρνησή τους πρέπει να επενδύσει κατά προτεραιότητα στην εκπαίδευση των ενηλίκων. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα του CEDEFOP, το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 92% και είναι μεταξύ των υψηλότερων της Ε.Ε. Το επιχείρημα υπέρ του καθορισμού της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των ενηλίκων ως προτεραιοτήτων ενισχύεται από το ότι το 47 % του ενήλικου ελληνικού πληθυσμού δήλωσε πως δεν διαθέτει ορισμένες τεχνικές δεξιότητες και το 38% πως δεν διαθέτει ορισμένες βασικές δεξιότητες τις οποίες χρειάζεται για να μπορεί να εκτελεί τα εργασιακά του καθήκοντα στο απαιτούμενο επίπεδο, σε σύγκριση με το 28% και το 22% αντίστοιχα κατά μέσο όρο στην Ε.Ε. Οι ενήλικες στην Ελλάδα έχουν θετική άποψη για την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Πάνω από το 85% των ερωτηθέντων δηλώνουν πως αποφέρουν πραγματικά οφέλη και βοηθούν τα άτομα να βρουν εργασία, να εξελιχθούν επαγγελματικά και να αυξήσουν τις αποδοχές τους. Το 79% πιστεύει επίσης πως η εκπαίδευση και η κατάρτιση των ενηλίκων μπορούν να μειώσουν την ανεργία. Οι απόψεις διαφέρουν όσον αφορά την ποιότητα με το 5% μόνο των συμμετεχόντων να θεωρεί πολύ καλή την ποιότητα των προγραμμάτων και αρκετά καλή το 48%. Αν και το ποσοστό των Ελλήνων που αναζήτησαν πληροφορίες για ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης (41%) είναι κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (44%) αξίζει να αναφερθεί η αντίστοιχη πραγματικότητα για τους έχοντες χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα. Σύμφωνα με την πρόσφατα δημοσιευμένη έκθεση του δικτύου Ευρυδίκη σχετικά με την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων οι Έλληνες ενήλικοι που δεν αναζήτησαν πληροφορίες για εκπαιδευτικές ευκαιρίες είναι γύρω στο 90% και 98,1% για τους έχοντες χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα (σελ. 129-130). Σύμφωνα με την ίδια έρευνα (σ. 128-129) πάνω από 80% όσων δεν συμμετέχουν σε Ε.Κ.Ε. δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν.

Παρά τη σημασία της Ε.Ε.Κ. για την οικονομική μεγέθυνση, οι τρέχουσες επιδόσεις του συστήματος στην Ελλάδα υστερούν σημαντικά σε σχέση με την Ε.Ε., τόσο σε σχέση με τη συμμετοχή στην Αρχική Ε.Ε.Κ. και Συνεχιζόμενη Ε.Ε.Κ. για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, όσο και όσον αφορά την αντιστοίχιση της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ειδικότερα, η Ελλάδα είναι ουραγός στο ποσοστό συμμετοχής εργαζομένων

και επιχειρήσεων σε προγράμματα κατάρτισης, καταλαμβάνοντας την τελευταία θέση στην Ε.Ε., με 18,5% και 21,7% αντίστοιχα. Στην τρίτη χαμηλότερη θέση κατατάσσεται η χώρα όσον αφορά τις δαπάνες για προγράμματα Σ.Ε.Ε.Κ. ως ποσοστό του εργατικού κόστους (1,1%), ενώ συγκριτικά χαμηλές είναι και οι δαπάνες για την κατάρτιση ανέργων, ειδικά σε σχέση με άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν αυξημένα ποσοστά ανεργίας.

Όσον αφορά την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών Ε.Ε.Κ., οι χαμηλές επιδόσεις της χώρας σε όρους ανεργίας των νέων, μακροχρόνια ανέργων, ανταγωνιστικότητας και κοινωνικής ενσωμάτωσης ευάλωτων και ευαίσθητων ομάδων δεν προσφέρουν ενθαρρυντικές ενδείξεις. Επιπλέον, καταγράφεται σημαντικό έλλειμμα δεξιοτήτων στο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας στους σχετικούς δείκτες. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα βρίσκεται στην προ-τελευταία θέση στον ευρωπαϊκό δείκτη δεξιοτήτων DESI του CEDEFOP, με βαθμό 29,8 στα 100. Η χαμηλή απόδοση του δείκτη προέρχεται από τα μειωμένα επίπεδα ανάπτυξης και ενεργοποίησης δεξιοτήτων, αλλά κυρίως από τη χαμηλή αντιστοίχιση δεξιοτήτων με την αγορά εργασίας, όπου η χώρα κατατάσσεται στην τελευταία θέση και βαθμολογείται με 16,6 στα 100. Επίσης αξίζει να αναφερθεί ότι σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ε.Ε., η δαπάνη των ελληνικών επιχειρήσεων για την κατάρτιση των εργαζομένων τους κινείται σε χαμηλά επίπεδα. Με βάση το κόστος προς το σύνολο των εργαζομένων, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 9η χαμηλότερη θέση στην Ε.Ε. (με €247 έναντι €644 κατά μέσο όρο στην Ε.Ε. και €1625 στη Δανία), ενώ με βάση το κόστος κατάρτισης ως ποσοστό του συνολικού εργατικού κόστους, η Ελλάδα μοιράζεται την 23η-25η θέση με τη Φινλανδία και τη Λιθουανία (με 1,1%, έναντι 1,7% κατά μέσο όρο στην ΕΕ και 2,7% στην Δανία).

Για την αντιμετώπιση της χαμηλής συμμετοχής και της ζητούμενης αύξησης της ελκυστικότητας των αναφερόμενων προγραμμάτων αξίζει να αναφερθούν σύμφωνα με την άποψη των Ελλήνων πολιτών, οι λόγοι της μη συμμετοχής τους στην Ε.Κ.Ε., παρά τη γενικευμένη δήλωσή τους για την αξία της, όπως αποτυπώνονται σε δύο έρευνες (CEDEFOP 2020 & Καραλής 2021) και παρουσιάζονται σε πρόσφατη έρευνα (Κόκκος και συνεργάτες, 2021 σ. 131, 9/2021). Αν και οι ανιχνευτικές ερωτήσεις των δύο ανωτέρω ερευνών έχουν κάπως διαφορετική διατύπωση, επιτρέπουν εντούτοις την άντληση συμπερασμάτων.

Κύριοι λόγοι για τη μη συμμετοχή σε προγράμματα ΕΚΕ (%)

Εμπόδια στη συμμετοχή, 2019 (Καραλής 2021)		Παράγοντες που θα ενθάρρυναν τη συμμετοχή, 2019 (CEDEFOP, 2020)	
Κόστος συμμετοχής	80,2%	Οικονομικά κίνητρα	81%
Η ποιότητα και η οργάνωση των σεμιναρίων δεν είναι στα επιθυμητά επίπεδα	65,5%	Καλύτερη ποιότητα	78%
Τα σεμινάρια πραγματοποιούνται σε ημέρες και ώρες που δεν μπορούν να παρακολουθηθούν	61,1%	Περισσότερο ευέλικτος χρόνος πραγματοποίησης	72%
Έλλειψη πληροφόρησης και ενημέρωσης για τα σεμινάρια που γίνονται	57,2%	Περισσότερη ενημέρωση και συμβουλευτική	79%
Έλλειψη χρόνου λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων	55%	Περισσότερη υποστήριξη στις κοινωνικές και οικογενειακές υποχρεώσεις	75%

Πηγή: α) Καραλής, 2021, σ. 29. β) CEDEFOP, 2020, σσ. 66-69, 72.

Από τα δεδομένα του Πίνακα συνάγεται ότι οι βασικοί συνειδητοί και ρητοί λόγοι που αναστέλλουν τη συμμετοχή των πολιτών στην Ε.Κ.Ε. είναι ότι συχνά αναγκάζονται να καταβάλουν το κόστος συμμετοχής (παρά την προσφορά σημαντικού αριθμού προγραμμάτων μέσω των συγχρηματοδοτούμενων έργων), η χαμηλή ποιότητα των προγραμμάτων, η ελλιπής πληροφόρηση, και η απουσία ρυθμίσεων που θα διευκόλυναν την εναρμόνιση της παρακολούθησης προγραμμάτων με τις προσωπικές τους υποχρεώσεις. Σύμφωνα λοιπόν με όλα τα παραπάνω, θα μπορούσε να διατυπωθεί η καταληκτική υπόθεση ότι, στο μέτρο που προσφέρονται στους ενήλικους ποιοτικά και χωρίς οικονομική επιβάρυνση προγράμματα, σε συνδυασμό με κατάλληλη πληροφόρηση, συμβουλευτική, και διευκολύνσεις παρακολούθησης, είναι πιθανό ότι θα ανταποκρίνονται σε ικανό βαθμό, γεγονός που βαθμιαία θα συνέβαλε στην ανάπτυξη της κουλτούρας Ε.Κ.Ε. στην ελληνική κοινωνία.

Για την πιο μακροπρόθεσμη κάλυψη της ανάγκης για ανάπτυξη δεξιοτήτων είναι απαραίτητη η διερεύνηση της επικύρωσης και αναγνώρισης των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος. Η αυξανόμενη σπουδαιότητα της διά βίου μάθησης θα οδηγήσει στην ανάπτυξη ρυθμίσεων που υποστηρίζουν την αποτίμηση και αξιοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων – κυρίως δε την επικύρωση προγενέστερης μάθησης και τη μεταφορά διδακτικών/πιστωτικών μονάδων. Η πιστοποίηση της τυπικής μάθησης και ο συντονισμός όλων των μορφών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης θα άλλαζε στην ουσία όλη τη μέχρι σήμερα θολή εικόνα που επικρατεί.

Η επικρατούσα τάση σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η όλο και μεγαλύτερη αξιοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Κατ' αυτόν τον τρόπο τα αποτελέσματα του τι μπορεί να κάνει κάποιος ύστερα από μια μαθησιακή εμπειρία, ανεξαρτητοποιούνται από τη διάρκεια, από το χώρο διεξαγωγής ή ακόμα και από το περιεχόμενο του προγράμματος. Αυτό προσδίδει ευελιξία και φέρνει πιο κοντά τις διάφορες μορφές μάθησης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (EQF) βασίζεται στην έννοια των μαθησιακών αποτελεσμάτων και αυτό θα διευκολύνει την επικύρωση και αναγνώριση των διαφόρων ειδών μάθησης στα διάφορα επίπεδα. Το ίδιο απαραίτητη κρίνεται και η δημιουργία αξιόπιστου συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων. Ένα τέτοιο σύστημα προϋποθέτει την καθιέρωση εθνικών ποιοτικών προδιαγραφών (standards) κατάρτισης και την πιστοποίηση της κατάρτισης σε εθνικό επίπεδο με βάση τη διαπίστωση επάρκειας (competence-based).

1.1.4 Νεολαία

Τα θέματα εθνικής πολιτικής στον τομέα της Νεολαίας αφορούν τομείς δραστηριοτήτων και κυβερνητικές πρωτοβουλίες, οι οποίες απαντούν στα ενδιαφέροντα και τα σοβαρά ζητήματα που αφορούν αποκλειστικά τους νέους πολίτες, με ομάδα-στόχο τους νέους 15 έως 29 ετών, τα οποία και πρέπει να αντιμετωπισθούν από την Πολιτεία ως ξεχωριστά και πέρα από τα ζητήματα που εμπίπτουν στο πλαίσιο της τυπικής Ε.Ε.Κ. όλων των βαθμίδων.

Κάθε θέμα που απασχολεί και ενδιαφέρει τους νέους, εκτός του αυστηρού πλαισίου της τυπικής εκπαίδευσης, αλλά εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος, αποτελεί αντικείμενο αυτής της πολιτικής. Οι πολιτικές και δράσεις για τους νέους εντάσσονται και στο πλαίσιο της μη τυπικής μάθησης, αλλά τα προσόντα και οι δεξιότητες που αποκτώνται από τη συμμετοχή των νέων σε δράσεις μη τυπικής μάθησης, σε αντιδιαστολή με εκείνα της άτυπης μάθησης, δύναται να είναι μετρήσιμα, αναγνωρίσιμα και απαραίτητα για την ένταξή τους στην κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική ζωή της χώρας. Η πολιτική για τη Νεολαία είναι ένας τομέας που στηρίζεται στις αρχές της ενεργούς συμμετοχής και της ισότιμης πρόσβασης στις ευκαιρίες, σε συνέργεια με άλλες πολιτικές που αφορούν τους νέους, όπως αυτές στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης.

Τα μέτρα πολιτικής στον τομέα της Νεολαίας προωθούν και διευκολύνουν τη συμμετοχή των νέων στον δημοκρατικό βίο, υποστηρίζουν την ενεργό συμμετοχή τους στα κοινά και στην κοινωνία και έχουν ως σκοπό να διασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι θα έχουν τα απαραίτητα εφόδια για να είναι ενεργά μέλη της κοινωνίας και να απολαμβάνουν ποιότητα στη ζωή και την εργασία. Η ζωή των νέων επηρεάζεται από πολιτικές που προκύπτουν από πολλαπλούς τομείς πολιτικής και σε διαφορετικά επίπεδα εφαρμογής. Ως εκ τούτου, η διάσταση της Νεολαίας επιβάλλεται να ενσωματωθεί ως προτεραιότητα στους διάφορους τομείς πολιτικής, ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη στις εκπονούμενες πολιτικές ή προγράμματα οι ιδιαίτερες ανάγκες των νέων και η απήχηση σε αυτούς.

Προϋπόθεση αυτής της πολιτικής είναι η διατομεακή προσέγγιση ως θεμελιώδης βάση. Διότι η ενσωμάτωση της διάστασης της Νεολαίας μπορεί να είναι αποτελεσματική μόνον αν εγγυάται, επίσης, ένα βήμα ώστε να εισακούονται οι νέοι σε όλους τους πιθανούς τομείς πολιτικής που τους αφορούν. Υπό αυτό το πρίσμα, η εξυπηρέτηση των στόχων της πολιτικής στον τομέα της Νεολαίας επιτυγχάνεται μόνο εφόσον ενισχυθεί η διατομεακή συνεργασία σε όλα τα επίπεδα της διαδικασίας συνδιαμόρφωσης και λήψης αποφάσεων προκειμένου να επιτευχθούν συνέργειες, συμπληρωματικότητα μεταξύ των δράσεων, μεγαλύτερη συμμετοχή των νέων, καθώς και αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων δράσεων και πολιτικών.

Ενα εργαλείο άμεσης επικοινωνίας ανάμεσα στους νέους και τους αρμόδιους λήψης αποφάσεων, προκειμένου να εφαρμοσθούν οι προτεραιότητες της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε επίπεδο πολιτικής για τη νεολαία και να δοθεί η δυνατότητα στους νέους να εκφράζουν ευθέως τις απόψεις τους καθ' όλη τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής της Ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της Νεολαίας είναι ο Διάλογος της Ε.Ε. για τη Νεολαία. Οργανώνεται σε κύκλους 18 μηνών και διατρέχει κύκλο τριών Προεδριών στην Ε.Ε. Για κάθε κύκλο, προβλέπεται διαβούλευση που πραγματοποιείται από Εθνικές Ομάδες Διαλόγου που συστήνονται σε κάθε κράτος-μέλος. Κάθε κύκλος εστιάζει σε μία θεματική προτεραιότητα. Αυτή η διαδικασία διαβούλευσης στοχεύει στην ενίσχυση της συνεργασίας της κοινωνίας των πολιτών, στην καταγραφή των απόψεων των ίδιων των νέων, στη συμμετοχή όσο περισσότερων πολιτικών και νέων, ιδιαίτερα εκείνων με λιγότερες ευκαιρίες για συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων και, εν τέλει, στην εφαρμογή της Στρατηγικής της Ε.Ε. για τη Νεολαία. Οι στόχοι της νέας Στρατηγικής της Ένωσης για την περίοδο 2019-2027 εστιάζουν σε τρεις βασικές αρχές πολιτικής, με τίτλο: «Σύνδεση, Συμμετοχή, Ενδυνάμωση», ενώ ενθαρρύνεται η διατομεακή συνεργασία των χωρών-μελών σε ό,τι αφορά στα θέματα που σήμερα απασχολούν και ενδιαφέρουν τις νέες και τους νέους της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτής της Στρατηγικής η Ελλάδα συμμετέχει στον «Διάλογο της Ε.Ε. με τη Νεολαία»/EU Youth Dialogue» μέσω της Εθνικής Ομάδας Διαλόγου.

Όσον αφορά στους NEETs το 2019, το 19,1% των Ελλήνων νέων ανήκαν σε αυτήν την κατηγορία. Η Ελλάδα είχε το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας των νέων (15-24 ετών) το 2019, με 35,2% των νέων να μην εργάζονται, κατατάσσοντας την χώρα τελευταία στην ομάδα των Ε.Ε.-27. Οι βελτιώσεις τα τελευταία χρόνια επισημαίνουν μια σαφή αιτιώδη σχέση, τουλάχιστον εν μέρει, με τις χρηματοοικονομικές και οικονομικές προκλήσεις που αντιμετώπισε η χώρα την τελευταία δεκαετία. Ένας στους δύο Έλληνες νέους χαρακτήρισε την εκπαίδευση ή/και δεξιότητες ως κορυφαία προτεραιότητα για την Ε.Ε., ενώ το 27% χαρακτήρισε την απασχόληση ως κορυφαία προτεραιότητα (European Commission, 2018). Ωστόσο, υπάρχει περιορισμένη διαθεσιμότητα προγραμμάτων μαθητείας για νέους ηλικίας 15 έως 18 ετών, με εξαίρεση τα προγράμματα που προσφέρουν οι 50 ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Ο.Α.Ε.Δ. σε 35 τεχνικές ειδικότητες, για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, με τα περισσότερα προγράμματα να απευθύνονται σε νέους άνω των 18 ετών.

Η συμμετοχή των νέων στην κοινωνία των πολιτών και στη λήψη αποφάσεων δεν μετράται συστηματικά ή συνολικά στην Ελλάδα ή σε ολόκληρη την Ε.Ε.-27. Ενδεικτικά, με βάση το Ευρωπαϊκό βαρόμετρο Νεολαίας (2017) το 46% των νέων στην Ελλάδα ανέφεραν ότι έχουν συμμετάσχει σε τουλάχιστον μία από τις οκτώ δραστηριότητες που συνδέονται με την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή τους προηγούμενους 12 μήνες.

1.1.5 Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (Νόμος 4763/2020)

Στην Ελλάδα το Δεκέμβριο του 2020 ψηφίστηκε ο νόμος 4763/2020 (ΦΕΚ 254Α) με ουσιαστικές και οργανωτικές ρυθμίσεις που καλύπτουν όλο το φάσμα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Μάθησης (Εκπαίδευσης και Κατάρτισης) Ενηλίκων, για να λύσει χρονίζουσες στρεβλώσεις και δυσλειτουργίες, όπως αυτές αποτυπώνονται και στην SWOT Ανάλυση, που ακολουθεί. Με το νόμο επιχειρείται μια συνολική αναδιάρθρωση και αναβάθμιση ενός κρίσιμου τομέα της εκπαίδευσης, με συστημικό ρόλο στην αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας και στη δημιουργία νέων ευκαιριών για μαθητές, σπουδαστές και εργαζόμενους. Ειδικότερα, το σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης διαμορφώνεται στην κατεύθυνση να προσφέρει γνώσεις και πιστοποιημένα επαγγελματικά προσόντα (για ολοκληρωμένες μαθησιακές διαδρομές) ή επαγγελματικές δεξιότητες πολλαπλών επιπέδων (για μικρό εύρος μαθησιακών αποτελεσμάτων) και να ενισχύει το ανθρώπινο δυναμικό, για την αποτελεσματική ένταξή του στην αγορά εργασίας. Η αποτελεσματικότητα του συστήματος ανάπτυξης επαγγελματικών προσόντων ή των δεξιοτήτων (με βάση την αναφερόμενη διάκριση των διαδρομών μάθησης) αποτελεί συνάρτηση μεταξύ άλλων και του βαθμού σύνδεσής του με την αγορά εργασίας. Η αγορά εργασίας, όπως όλοι οι οικονομικοί θεσμοί, λειτουργεί δυναμικά και επομένως η συνεχής παρακολούθησή της αποτελεί ένα δύσκολο έργο. Ως εκ τούτου, για να έχει πιθανότητες επιτυχίας μια προσπάθεια διασύνδεσης της προσφοράς κατάρτισης με την αγορά εργασίας, πρέπει να εφαρμοσθεί ένα νέο μοντέλο σχεδιασμού και παροχής της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπου μέσω της διαρκούς και στοχευμένης αξιολόγησης των αναγκών και των τάσεων της αγοράς εργασίας, θα σχεδιάζει και θα αναμορφώνει το περιεχόμενο των προγραμμάτων και θα οδηγεί στην ανάπτυξη και στάθμιση πιστοποιημένων προσόντων ή δεξιοτήτων των ωφελουμένων, προσόντων ή δεξιοτήτων με ζήτηση από την αγορά εργασίας.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές που προκαλούνται από τις τεχνολογικές εξελίξεις (ψηφιοποίηση, αυτοματοποίηση, τεχνητή νοημοσύνη κ.ά.) αλλά και την ανάγκη διαχείρισης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον τομέα της απασχόλησης, επομένως και στο περιεχόμενο των αναγκών για την εργασία προσόντων ή δεξιοτήτων. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα εκπαιδευτικά συστήματα προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από τον κόσμο της εργασίας σε συνδυασμό με τις οικονομικές, δημογραφικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα παίξει τον πλέον σημαντικό ρόλο στη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας αναφορικά με την παροχή των αναγκαίων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, δηλαδή των ολοκληρωμένων προσόντων, είτε πρόκειται για αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling), είτε για επανακατάρτιση (reskilling).

Πέραν της σημασίας που αποδίδει ο ν. 4763/2020 στη σύνδεση της Ε.Ε.Κ. με την αγορά εργασίας, με τη μεταρρύθμιση αναδεικνύεται και η ανάγκη ρυθμίσεων και επένδυσης στον πυλώνα της Μάθησης (Εκπαίδευση και Κατάρτιση) Ενηλίκων και η ολιστική προσέγγιση της τυπικής Ε.Ε.Κ. με την μη τυπική μάθηση. Στην αποστολή της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (άρθρο 79 του ν.4763/2020) αναφέρεται «ο σχεδιασμός, ο συντονισμός, η εποπτεία και η αξιολόγηση των πολιτικών, των δράσεων και των προγραμμάτων στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της διά βίου μάθησης και της νεολαίας, δίχως διακρίσεις και αποκλεισμούς, με κύριο σκοπό τη θωράκιση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με σύγχρονα προσόντα, προσαρμοσμένα στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, την αύξηση της απασχόλησης σε ποιοτικές νέες θέσεις εργασίας, την καλύτερη οργάνωση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, την προσωπική ανάπτυξη και αναβάθμιση των δεξιοτήτων των πολιτών, καθώς και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των ίσων ευκαιριών του συνόλου των νέων, συμπεριλαμβανομένων των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, για την απρόσκοπτη ένταξή τους στην εκπαιδευτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της Χώρας». Επίσης στο κεφάλαιο Θ' του αναφερόμενου νόμου περί των Κέντρων Διά Βίου Μάθησης οριοθετούνται οι υπηρεσίες στο πλαίσιο της μη τυπικής μάθησης που παρέχονται σε ενήλικες με ειδικές ρυθμίσεις σε θέματα αδειοδοτήσεων, Μητρώου, λειτουργίας, εκπαιδευτών, προγραμμάτων, επικύρωσης μαθησιακών αποτελεσμάτων και εποπτείας.

Στις επιλογές των Ενηλίκων για μη τυπική μάθηση εντάσσονται:

- I. Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση,
- II. Επανεπίδευση (reskilling),
- III. Αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling),
- IV. Γενική εκπαίδευση ενηλίκων και
- V. Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός.

Από τα παραπάνω προκύπτει η πρόθεση του νομοθέτη να αναδείξει τη Μάθηση Ενηλίκων ως ισότιμο πυλώνα θωράκισης του ανθρώπινου δυναμικού τόσο με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, όσο και με βάση τις ανάγκες για προσωπική ανάπτυξη, αλλά και για αναβάθμιση της ιδιότητας του ενεργού δημοκρατικού πολίτη.

Επίσης, οι δημογραφικές αλλαγές και η μετανάστευση αποτελούν μείζονες προκλήσεις για τη χώρα, οι οποίες σχετίζονται με την ποσότητα και την ποιότητα της προσφοράς εργατικού δυναμικού και τη δομή των θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ενσωμάτωση των οικονομικών μεταναστών και των προσφύγων στην αγορά εργασίας αποτελεί μέρος των προσπαθειών της Ε.Ε.Κ. για την αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων.

Για να προωθηθούν οι στόχοι της αειφόρου ανάπτυξης χρειάζεται οι πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης να συνδεθούν με το ευρύτερο πλαίσιο των οικονομικών

πολιτικών και των πολιτικών ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας. Επίσης, θα πρέπει να συνδεθούν με τις κοινωνικές πολιτικές και να εξασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση. Σε αυτή την προοπτική, ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων θεωρείται πολύ σημαντικός ιδίως αναφορικά με την υποστήριξη του σχεδιασμού αποτελεσματικών προγραμμάτων μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία και χάραξης εναλλακτικών διαδρομών σταδιοδρομίας των ατόμων μεταξύ κλάδων και επαγγελμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό αποτελεί προτεραιότητα για την Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. η ισορροπία μεταξύ σταθερότητας και ενός ορισμένου βαθμού ευελιξίας που θα επιτρέπει την ανταπόκριση στις εξελίξεις της αγοράς εργασίας και ειδικότερα την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων, ιδίως στα επίπεδα των δεξιοτήτων μεσαίας και υψηλής στάθμης τα οποία αναμένεται να εμφανίσουν αυξημένη ζήτηση στο μέλλον.

Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην ανάπτυξη μηχανισμών ποσοτικής και ποιοτικής πρόβλεψης δεξιοτήτων προκειμένου να κατανοηθεί ο αντίκτυπος των αλλαγών εντός τομέων και επαγγελμάτων και να χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες αυτές για την αναπροσαρμογή των Προγραμμάτων Σπουδών/Οδηγών Κατάρτισης/Προγραμμάτων Κατάρτισης και την υποστήριξη των ατόμων στις διαδικασίες ανίχνευσης, αξιολόγησης και υιοθέτησης επιλογών μάθησης και σταδιοδρομίας.

Η Ε.Ε.Κ. εκτός του «παραδοσιακού» ρόλου της στην αρχική κατάρτιση έχει πλέον αυξημένο ρόλο στην αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανακατάρτιση του ενήλικου πληθυσμού (εργαζόμενοι, άνεργοι, μετανάστες, πρόσφυγες, ειδικές ομάδες του πληθυσμού), ώστε να παραμείνουν επαγγελματικά δραστήριοι ή να επανενταχθούν διεξοδικά στην αγορά εργασίας.

Η μεταρρύθμιση στοχεύει:

- Στη θεσμοθέτηση Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), το οποίο αναπτύσσεται στα επίπεδα τρία (3), τέσσερα (4) και πέντε (5) του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, κατ' αντιστοιχία με εκείνα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων
- Στη συνολική αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών των φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, στον άξονα της αποτελεσματικότερης διασύνδεσης τους με την αγορά εργασίας
- Στην άμεση διασύνδεση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης με την αγορά εργασίας, με την ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό τους

- Στην ενίσχυση του βαθμού αυτονομίας των μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, με ενεργό ρόλο των εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και της τοπικής κοινωνίας
- Στην προώθηση της αριστείας, της έρευνας και της καινοτομίας στη διδασκαλία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
- Στην προώθηση της διαπερατότητας των μαθητών/καταρτιζόμενων/μαθητευόμενων Ε.Ε.Κ., ως προς τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης
- Στην αναβάθμιση και επέκταση του θεσμού της πρακτικής άσκησης και της μαθητείας.

1.1.6 Η Ε.Ε.Κ. σε αριθμούς

Στατιστικά Στοιχεία για τα ΕΠΑ.Λ. (σχ. έτος 2021-22)

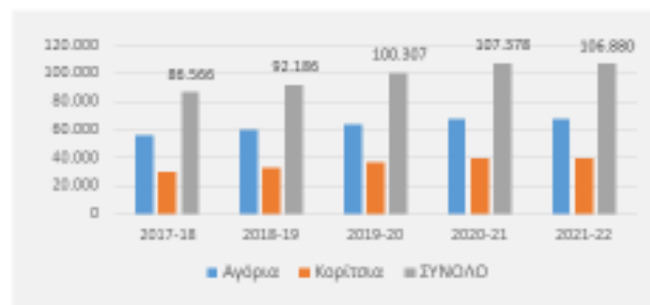

Σχ. Έτος	Αρ. Μαθητών
2017-2018	86.566
2018-2019	92.186
2019-2020	100.307
2020-2021	107.378
2021-2022	106.880

σχ. έτος 2021-22

• Αρ. μαθητών ΓΕΛ:	195.307
• Αρ. μαθητών ΕΠΑΛ:	106.880
• Αρ. ΕΠΑΛ:	407 (+ 6 Π.ΕΠΑΛ)
• Αρ. Ε.Κ.:	118

Πηγή: ΠΣ myschool

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΙΕΚ (Δημόσια και Ιδιωτικά) - ΕΠΑ.Σ. & ΕΤΟΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΕΠΑΛ (2021)¹

ΙΕΚ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΙΕΚ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ (Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ (Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ (Β' & Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
ΙΕΚ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	8	653	529	0	1.182
ΙΕΚ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	6	95	0	0	95
ΙΕΚ ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΕΙΟΥ	1	278	246	0	524
ΙΕΚ ΟΑΕΔ	30	2.258	1.477	0	3.735
ΙΕΚ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ	48	1.368	1.091	98	2.557
ΙΕΚ ΥΠΑΙΘ*	124	20.951	12.539	0	33.490
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΕΚ	217	25.603	15.882	98	41.583
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΙΕΚ	87	20.512	15.892	1.735	38.139
ΣΥΝΟΛΟ (ΔΙΕΚ & ΙΙΕΚ)	304	46.115	31.774	1.833	79.722

*Στα 124 Ι.Ε.Κ. /Υ.ΠΑΙ.Θ. περιλαμβάνονται 2 Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής, 4 Θεματικά Ι.Ε.Κ. (συμπ. των παραρτημάτων) και 5 Πειραματικά Ι.Ε.Κ.

¹ Πηγή: Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Επικοινωνίας-Γ.Γ. Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν.

ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟ ΕΤΟΣ- ΤΑΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ (ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ)
	331	2870

ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ Α' ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ Β' ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ
ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ	50	4.091	3.557	7.648
Π.ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ	6	164	0	164
ΣΥΝΟΛΑ	56	4.255	3.557	7.812

1.2 Εξωτερικό περιβάλλον

Οι εξελίξεις στους καίριους τομείς της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. & Ν. είναι ραγδαίες τα τελευταία χρόνια τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η επένδυση σε «ανθρώπινο κεφάλαιο», το οποίο περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται σε γνώση, δεξιότητες και δυνατότητες εκμάθησης, είναι κρίσιμος παράγοντας για τη μακροχρόνια ανάπτυξη μιας χώρας. Μια χώρα μπορεί να βελτιώσει το ανθρώπινο κεφάλαιο που διαθέτει επενδύοντας σε τομείς όπως η υγεία, η κατάρτιση, η έρευνα και τεχνολογία, κ.ά. Όμως, αναμφίβολα, τη σημαντικότερη συμβολή στη βελτίωση του ανθρωπίνου κεφαλαίου έχει η εκπαίδευση και η κατάρτιση. Επιπλέον, η επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού είναι προϋπόθεση για την επίτευξη ανταγωνιστικότητας, συνεκτικότητας και ανθεκτικότητας εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να σχεδιαστούν επιμέρους στρατηγικές σε εθνικό επίπεδο κρίνεται απαραίτητη η καταγραφή των βασικών πολιτικών-πρωτοβουλιών σε επίπεδο Ε.Ε.

Για την αποφυγή παρερμηνειών αποσαφηνίζεται ότι η παράθεση των κειμένων-πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν σημαίνει την άκριτη υιοθέτηση ή ενσωμάτωση σε εθνικό επίπεδο, αλλά την ενημέρωση περί των ευρωπαϊκών τάσεων. Για τις περισσότερο δημοφιλείς παραδοχές κειμένων της Ε.Ε. είναι κρίσιμο να ερευνηθεί επαρκώς το εάν και σε ποιο βαθμό ισχύουν στην περίπτωση της χώρας μας, αλλά και με ποιόν τρόπο, εφόσον αντικατοπτρίζουν εθνικές προτεραιότητες θα μπορούσαν να υλοποιηθούν.

1.2.1 Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση αποτελεί βασικό εργαλείο στην Ε.Ε. για προσαρμογή στις αλλαγές στα συστήματα παραγωγής.

Σημαντικό μέρος της εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων² βασίζεται στην Ε.Ε.Κ. Η πρώτη αρχή περί εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χαρακτηριστικά αναφέρει «Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση προκειμένου να διατηρήσει και να αποκτήσει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας.» Αντίστοιχα στην τέταρτη αρχή περί ενεργού υποστήριξης για την εξεύρεση απασχόλησης αλλά και στην πέμπτη αρχή περί ασφαλούς και ευπροσάρμοστης απασχόλησης γίνεται αναφορά για στήριξη και πρόσβαση στην κατάρτιση.

Περίπου το ήμισυ των αποφοίτων της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ε.Ε. προέρχονται από προγράμματα αρχικής Ε.Ε.Κ. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020).

² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_el

Η ευρωπαϊκή συνεργασία στα θέματα Ε.Ε.Κ. έχει ενισχυθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Η κοινή πολιτική επαγγελματικής κατάρτισης ορίζεται στη Συνθήκη της Ρώμης. Προωθήθηκε περαιτέρω με την έναρξη της διαδικασίας της Κοπεγχάγης το 2002 και ενισχύθηκε στη συνέχεια με τη θέσπιση ενός ενιαίου πλαισίου εκσυγχρονισμού της Ε.Ε.Κ. Ωστόσο, η Ε.Ε.Κ. (ειδικά τα Συστήματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης) εξακολουθεί να διατυπώνεται με διαφορετικό τρόπο από χώρα σε χώρα.³

Τα συστήματα Ε.Ε.Κ. στην Ευρώπη μπορούν να βασίζονται σε ένα καλά ανεπτυγμένο δίκτυο ενδιαφερομένων μερών (stakeholders) στον τομέα της. Τα δίκτυα αυτά διέπονται από τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, όπως είναι οι εργοδότες και οι συνδικαλιστικές ενώσεις, στα διάφορα όργανα, για παράδειγμα, επιμελητήρια, επιτροπές και συμβούλια. Τα συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αποτελούνται από την Αρχική και τη Συνεχιζόμενη Ε.Ε.Κ. Η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (Α.Ε.Ε.Κ.) παρέχεται συνήθως στο επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας και στο επίπεδο της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πριν από την είσοδο των σπουδαστών στον επαγγελματικό βίο. Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (Σ.Ε.Ε.Κ.) παρέχεται μετά την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση ή μετά την είσοδο στον επαγγελματικό βίο. Αποσκοπεί στην αναβάθμιση των γνώσεων, στην παροχή βοήθειας στους πολίτες για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων, στην μετεκπαίδευση και στην προαγωγή της προσωπικής και της επαγγελματικής εξέλιξης. Η Σ.Ε.Ε.Κ. βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εργασία, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της μάθησης πραγματοποιείται στο χώρο εργασίας. Κατά μέσο όρο, το 50% των νεαρών Ευρωπαίων ηλικίας 15-19 ετών συμμετέχει στην Α.Ε.Ε.Κ. στο επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, πίσω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρύβονται σημαντικές γεωγραφικές διαφορές όσον αφορά τη συμμετοχή, η οποία κυμαίνεται από 15% έως άνω του 70%.

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση θεωρείται το κλειδί για τη μείωση του ποσοστού ανεργίας των νέων και για τη διευκόλυνση της μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Οι φορείς χάραξης πολιτικής σε ολόκληρη την Ε.Ε. αναζητούν τρόπους για να αυξηθεί η ελκυστικότητα των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και μαθητείας, προκειμένου να μπορούν να προσφέρουν μια εναλλακτική οδό πέρα από τα προσόντα της γενικής δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να ανταποκρίνονται καλύτερα στις δεξιότητες που χρειάζονται οι εργοδότες.

Την 1η Ιουλίου 2020⁴ η Επιτροπή πρότεινε μια φιλόδοξη ατζέντα για την καθοδήγηση των προσπαθειών με στόχο την ανάκαμψη από την κρίση της COVID-19 στους τομείς

³ IOBE, Απρίλιος 2021, Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα

⁴ https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-vocational-education-and-training-vet_el

της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής. Η ατζέντα επικεντρώνεται στις δεξιότητες και την Ε.Ε.Κ. και περιλαμβάνει:

- την [ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων](#) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα. Η εν λόγω ανακοίνωση παρουσιάζει 12 δράσεις της Ε.Ε. που στόχο έχουν να στηρίξουν τις συμπράξεις για τις δεξιότητες, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, καθώς και την ενίσχυση της Διά Βίου Μάθησης. Ένα σημαντικό παραδοτέο στο πλαίσιο της ανακοίνωσης είναι ένα [σύμφωνο για τις δεξιότητες](#), το οποίο δρομολογήθηκε τον Νοέμβριο του 2020 κατά τη διάρκεια της [ευρωπαϊκής εβδομάδας επαγγελματικών δεξιοτήτων](#). Στόχος της είναι να κινητοποιήσει διάφορους ενδιαφερόμενους για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανεκπαίδευση των ατόμων σε ηλικία εργασίας και (κατά περίπτωση) μέσω συμπράξεων. Επισημαίνεται ότι το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (European Skills Agenda), εκδόθηκε το 2011 [Council Resolution on a renewed European agenda for adult learning (2011/C 372/01)] Ακολούθησε η δημοσίευση του Ψηφίσματος του Συμβουλίου σχετικά με νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εκπαίδευση των ενηλίκων 2021-2030 (2021/C 504/02) - [Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021-2030], το οποίο θέτει τους νέους στόχους και τις βασικές προτεραιότητες του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την εκπαίδευση των ενηλίκων για την περίοδο έως το 2030 (εδάφια 24, 25), ενώ θέτει και τους στόχους και τους δείκτες της Ε.Ε. για τη Συμμετοχή των Ενηλίκων στη Μάθηση.

1. Στόχοι σε επίπεδο Ε.Ε.

Συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση

Τουλάχιστον το 47 % των ενηλίκων ηλικίας 25 έως 64 ετών θα πρέπει να έχει συμμετάσχει σε δράση μάθησης κατά τους τελευταίους 12 μήνες, έως το 2025.

Τουλάχιστον το 60 % των ενηλίκων ηλικίας 25 έως 64 ετών θα πρέπει να έχει συμμετάσχει σε δράση μάθησης κατά τους τελευταίους 12 μήνες, έως το 2030.

2. Δείκτες σε επίπεδο Ε.Ε.

α) Συμμετοχή ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης σε μαθησιακές δραστηριότητες

β) Άνεργοι ενήλικες με πρόσφατη μαθησιακή εμπειρία

γ) Ενήλικες με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες

- Η ανακοίνωση συνοδεύεται από [έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση της σύστασης του Συμβουλίου του 2012](#) για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης.
- Στις 24 Νοεμβρίου 2020 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε [σύσταση](#) για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα. Η σύσταση καθορίζει βασικές αρχές για να εξασφαλιστεί ότι η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είναι ευέλικτη υπό την έννοια ότι προσαρμόζεται γρήγορα στις

ανάγκες της αγοράς εργασίας και παρέχει ευκαιρίες ποιοτικής μάθησης τόσο για τους νέους όσο και στους ενήλικες. Δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αυξημένη ευελιξία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, στις ενισχυμένες ευκαιρίες μάθησης και μαθητείας στον χώρο εργασίας και στη βελτίωση της διασφάλισης της ποιότητας. Η σύσταση αντικαθιστά επίσης τη σύσταση EQAVET —Ευρωπαϊκή διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση— και περιλαμβάνει επικαιροποιημένο πλαίσιο για την EQAVET, με δείκτες ποιότητας και περιγραφικούς δείκτες, ενώ καταργεί την προηγούμενη σύσταση ECVET. Για την προαγωγή των μεταρρυθμίσεων αυτών, η Επιτροπή στηρίζει τα [Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας](#), τα οποία συγκεντρώνουν τοπικούς εταίρους για την ανάπτυξη «οικοσυστημάτων δεξιοτήτων». Τα οικοσυστήματα δεξιοτήτων θα συμβάλουν στις στρατηγικές περιφερειακής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, καινοτομίας και έξυπνης εξειδίκευσης.

Για τη καταγραφή των προσπαθειών η Ε.Ε. στο πλαίσιο της σύστασης συνιστά στα κράτη μέλη να καταβάλλουν προσπάθειες για την επίτευξη, έως το 2025, των **ακόλουθων στόχων** σε επίπεδο Ε.Ε.⁵, οι οποίοι αποτελούν μέρος των σχετικών ευρωπαϊκών πλαισίων παρακολούθησης, μεταξύ άλλων στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και των κοινωνικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης:

- ο το ποσοστό των απασχολούμενων αποφοίτων από την Ε.Ε.Κ. θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 82%
- ο 60% των νέων πτυχιούχων από την Ε.Ε.Κ. επωφελούνται από τη μάθηση που βασίζεται στην εργασία κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ο στόχος αυτός αναφέρεται σε όλες τις μορφές μάθησης που βασίζεται στην εργασία εντός εργασιακού περιβάλλοντος και, επίσης, ως εκ τούτου, θα συμβάλει στην αύξηση των ευκαιριών μαθητείας που μπορούν να υποστηριχθούν από το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη Νεολαία»
- ο 8% των εκπαιδευομένων στην Ε.Ε.Κ. επωφελείται από μαθησιακή κινητικότητα στο εξωτερικό.
- Στις 30 Νοεμβρίου 2020 υπουργοί αρμόδιοι για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση από τα κράτη μέλη της Ε.Ε., τις υποψήφιες χώρες και τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο — Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΟΧ-ΕΖΕΣ), Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκριναν τη «[Δήλωση του Osnabrück](#) του 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως καταλύτη ανάκαμψης και δίκαιης μετάβασης στην ψηφιακή και

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (2020/C 417/01)

πράσινη οικονομία». Η δήλωση καθορίζει νέες δράσεις πολιτικής για την περίοδο 2021-2025, οι οποίες συμπληρώνουν τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα:

- ο προώθηση της ανθεκτικότητας και της αριστείας μέσω ποιοτικής, χωρίς αποκλεισμούς και ευέλικτης Ε.Ε.Κ.
- ο διαμόρφωση νέας αντίληψης για τη διά βίου μάθηση με έμφαση στη σημασία της Συνεχιζόμενης Ε.Ε.Κ. και της ψηφιοποίησης
- ο προώθηση της βιωσιμότητας της Ε.Ε.Κ.
- ο ανάπτυξη ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Διεθνοποίησης της Ε.Ε.Κ.

Στις πολιτικές για την Ε.Ε.Κ. περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων:

- Η [Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας](#), η οποία προσδιορίζει 14 βασικά κριτήρια, τα οποία πρέπει να χρησιμοποιούν οι χώρες της Ε.Ε. και οι ενδιαφερόμενοι φορείς για να αναπτύσσουν ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας
- Η [«Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Θέσεις Μαθητείας \(E.A.F.A\)»](#), που συστάθηκε το 2013, έχει κινητοποιήσει αποτελεσματικά τα κράτη μέλη της Ε.Ε., την Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών, τις υποψήφιες προς ένταξη στην Ε.Ε. χώρες, καθώς και περισσότερους από 230 ενδιαφερομένους να συμμετάσχουν στην ενίσχυση της προσφοράς, της ποιότητας και της προβολής των θέσεων μαθητείας. Πρόσφατα, η κινητικότητα των μαθητευομένων προστέθηκε επίσης στους στόχους της Συμμαχίας. Επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και ο Ο.Α.Ε.Δ. έχουν καταθέσει από το 2019 κείμενο εθνικών δεσμεύσεων για την προώθηση του θεσμού της μαθητείας στην Ε.Α.Φ.Α. Επίσης ο Ο.Α.Ε.Δ. είναι μέλος της Ε.Α.Φ.Α. από το 2017 και έχει διακριθεί για την προσφορά του στη Μαθητεία και την Ε.Ε.Κ.
- Το [«Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μαθητευομένων»](#), το οποίο δημιουργήθηκε για να διασφαλίζεται ότι η γνώμη των νεαρών μαθητευομένων θα λαμβάνεται υπόψη στις συζητήσεις σχετικά με την Ε.Ε.Κ. και τις θέσεις μαθητείας.

Σήμερα, μεγάλο μέρος των νέων δεν έχει τις απαραίτητες δεξιότητες για να εισέλθει στην αγορά εργασίας. Οι πράσινες και ψηφιακές μεταβάσεις που επιταχύνθηκαν από την πανδημία COVID-19 άσκησαν περαιτέρω πίεση στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να μειώσουν την αναντιστοιχία δεξιοτήτων, μέσω της αναβάθμισης υπάρχουσών δεξιοτήτων και της ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων των εργαζομένων όλων των ηλικιών. Η μαθητεία αποδεικνύεται ότι είναι ένα αποτελεσματικό και αποδοτικό μέσο για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για τον κόσμο της εργασίας. Όπως είπε ο Επίτροπος Schmit⁶: «Οι

⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&newsId=9950&furtherNews=yes&langId=en&>

μαθητείες είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να εισέλθουν οι άνθρωποι στην αγορά εργασίας ή να αλλάξουν τομείς και ιδανικό για εταιρείες που μπορούν να εκπαιδεύσουν άτομα σύμφωνα με τις ακριβείς ανάγκες τους. Είναι μια win-win εμπειρία!»

Η συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους μπορεί να συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι οι μαθητείες είναι σχετικές με τον κόσμο της εργασίας, ενώ είναι χωρίς αποκλεισμούς και γνωρίζουν τα εργασιακά δικαιώματα. Όπως δήλωσε ο Guy Ryder: «Όταν κοιτάζετε συστήματα μαθητείας σε όλο τον κόσμο, ο πιο σημαντικός παράγοντας επιτυχίας είναι πρακτικά πάντα ο κοινωνικός διάλογος. Οι μαθητείες λειτουργούν επειδή συνδέουν την εκπαίδευση στην τάξη και στο χώρο εργασίας και επειδή αξιοποιούν τις γνώσεις τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων σχετικά με το τι απαιτείται και πώς πρέπει να παρασχεθεί.»

Χάρη στη Σύσταση για αποτελεσματικές μαθητείες (EFQEA) και την ανανεωμένη Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Μαθητείες (EAFI) σημειώθηκε μεγάλη πρόοδος στον καθορισμό μαθητειών ποιότητας, στη βελτίωση της ελκυστικότητάς τους και στη συμμετοχή κοινωνικών εταίρων και άλλων βασικών παραγόντων, όπως οι ίδιοι οι μαθητευόμενοι, στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων μαθητείας. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου στις 16/3/2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO) μοιράστηκαν τα προκαταρκτικά συμπεράσματα μιας κοινής έρευνας για τους εθνικούς συνασπισμούς/συμπράξεις, η οποία εντόπισε 30 συνασπισμούς σε 13 χώρες που βοηθούν στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την προώθηση προγραμμάτων μαθητείας. Οι κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι συνασπισμοί περιλαμβάνουν τη διασφάλιση της ελκυστικότητας και της προσφοράς μαθητείας, την αντιμετώπιση του COVID-19 και την έλλειψη μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας. Από τις βασικές προτάσεις του συνεδρίου ξεχωρίζουν:

- Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προγραμμάτων μαθητείας αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας
- Ο εκσυγχρονισμός της μαθητείας και η ευελιξία θα πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα για την αντιστοίχιση των συνεχιζόμενων αλλαγών στην αγορά εργασίας
- Η υποστήριξη και η προώθηση της μαθητείας απαιτείται ακόμη στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο για την αντιμετώπιση των πιθανών αρνητικών στερεότυπων της μαθητείας

1.2.2 Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων – Διά Βίου Μάθηση

Η πρώτη αρχή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων συμπεριλαμβάνει και τη Διά Βίου Μάθηση.

Η Διά Βίου Μάθηση και η ανάπτυξη δεξιοτήτων, στις οποίες εστιάζει η Ευρώπη, είναι απαραίτητες για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ενίσχυση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας, την πρόσβαση σε ίσες ευκαιρίες απόκτησης ή αναβάθμισης δεξιοτήτων, και, συνεπώς, για τη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης: «*Η ανάκαμψη της Ευρώπης θα είναι επιτυχής μόνο αν εξασφαλίζει την αναγκαία συνοχή και δεν αφήνει κανέναν πίσω. [...] Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί την παροχή ισότιμης πρόσβασης σε πρόσθετες ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων για όλους, ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβανομένων των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα και δεξιότητες και των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.* [COM (2020) 274 final, σ. 2]. Ως αποτέλεσμα της επένδυσης στη Δ.Β.Μ. αναμένεται η βελτίωση της προσαρμοστικότητας των ατόμων στις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής, η αποτελεσματική διαχείριση των δυσκολιών και η εξοικείωση με τις επαγγελματικές τους αλλαγές και μεταβάσεις.

Η πανδημία COVID-19 υπογράμμισε τις ελλείψεις της ψηφιακής ετοιμότητας, ενώ συγχρόνως ενέτεινε το ψηφιακό χάσμα και δημιούργησε νέες ανισότητες, καθώς πολλοί άνθρωποι δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες ή δεν έχουν στην κατοχή τους τα απαραίτητα εργαλεία και τον εξοπλισμό. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, η βελτίωση του ψηφιακού γραμματισμού των πολιτών κρίνεται πιο αναγκαία από ποτέ. Με βάση τα διδάγματα που αντλήσαμε από την κρίση της πανδημίας, όσον αφορά τη διαδικτυακή μάθηση, θα πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπακρο η τεχνολογία με όλα τα διαθέσιμα εργαλεία, προκειμένου η εκπαίδευση και η κατάρτιση να προσαρμοστούν στην ψηφιακή εποχή, με απώτερο σκοπό να απαλειφθούν οι ανισότητες.

Με βάση αυτή την οπτική όλοι οι πολίτες πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ελκυστικά, καινοτόμα και συμπεριληπτικά προγράμματα μάθησης, πόσο μάλλον όταν οι δεξιότητες απαξιώνονται με γρήγορους ρυθμούς. Ωστόσο, τα στοιχεία των ερευνών δείχνουν ότι λιγότεροι από δύο στους πέντε ενηλίκους συμμετέχουν ετησίως σε μαθησιακές δραστηριότητες, ποσοστό που δεν είναι πολλά υποσχόμενο. «*Μόνο με την υιοθέτηση μιας αληθινής κουλτούρας Διά Βίου Μάθησης μπορούμε να εξασφαλίσουμε μια ανταγωνιστική οικονομία και μια συνεκτική κοινωνία, και να δώσουμε σάρκα και οστά στο δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση, όπως αναφέρεται στην αρχή 1 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων*». (όπ. π., σ. 21)

Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η Διά Βίου Μάθηση για όλους πρέπει να γίνει πραγματικότητα σε κάθε κράτος μέλος. Προκειμένου να υπάρξουν αποτελέσματα, η Επιτροπή προτείνει ποσοτικούς στόχους, οι οποίοι θα πρέπει να παρακολουθούνται έως το 2025.

Οι στόχοι⁷ αυτοί έχουν διαμορφωθεί ως εξής:

- Έως το 2025, 120 εκατομμύρια ενήλικοι στην Ε.Ε. θα πρέπει να συμμετέχουν κάθε χρόνο σε μαθησιακές διαδικασίες. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 50% του ενήλικου πληθυσμού και σε περίπου 540 εκατομμύρια δραστηριότητες κατάρτισης για την εν λόγω ομάδα, κατά την πενταετή περίοδο.
- Έως το 2025, 14 εκατομμύρια ενήλικοι με χαμηλά προσόντα στην Ε.Ε. θα πρέπει να συμμετέχουν κάθε χρόνο σε μαθησιακές διαδικασίες. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 30% αυτής της ομάδας και σε περίπου 60 εκατομμύρια δραστηριότητες κατάρτισης για την εν λόγω ομάδα, κατά την πενταετή περίοδο.
- Έως το 2025, 2 εκατομμύρια άτομα που αναζητούν εργασία ή ένας στους πέντε θα πρέπει να έχουν πρόσφατη μαθησιακή εμπειρία. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε περίπου 40 εκατομμύρια μαθησιακές δραστηριότητες για την εν λόγω ομάδα, κατά την πενταετή περίοδο.
- Έως το 2025, 230 εκατομμύρια ενήλικοι πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες, αριθμός που καλύπτει το 70 % του ενήλικου πληθυσμού της Ε.,Ε.

Επίσης λόγω των ταχύτατων αλλαγών στην αγορά εργασίας, όλο και περισσότερο, τα άτομα πρέπει να βασίζονται στη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη, ώστε να παραμένουν [ανταγωνιστικά στην αγορά εργασίας](#). Ως εκ τούτου, η εστίαση στην αναβάθμιση δεξιοτήτων ή στην επανειδίκευση είναι ζωτικής σημασίας για να ανταποκριθεί η Ευρώπη τόσο στις οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα, όσο και στη ζήτηση για [νέες δεξιότητες](#) και βιώσιμη παραγωγικότητα σε μια ολοένα και περισσότερο ψηφιοποιημένη παγκόσμια οικονομία.

Επιπλέον, το Συμβούλιο εξέδωσε [Σύσταση σχετικά με τις «Διαδρομές αναβάθμισης δεξιοτήτων»](#) (με σκοπό να βοηθήσει τους ενήλικους να αποκτήσουν ένα ελάχιστο επίπεδο δεξιοτήτων γραμματισμού, αριθμητισμού και ψηφιακών δεξιοτήτων ή ένα συγκεκριμένο επίπεδο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδο 3 ή 4 στο [Ευρωπαϊκό Πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων \(EQF\)](#))

Παράλληλα, οι εγκάρσιες δεξιότητες έχουν αναδειχθεί σε *sine qua non* απαίτηση τόσο για την καθημερινότητα της ζωής μας, όσο και για την αγορά εργασίας. Δεξιότητες όπως η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η επίλυση προβλημάτων, η ενσυναίσθηση, η ενεργητική ακρόαση, η προσαρμογή σε διαφορετικά ή/και σύνθετα περιβάλλοντα είναι απαραίτητες. Τα απαγορευτικά μέτρα και οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν, ως συνέπεια της πανδημίας, ανέδειξαν τη σημασία των δεξιοτήτων αυτών, και κυρίως κατέδειξαν τη σπουδαιότητα του να διαχειριζόμαστε τη δυσκολία, να προσαρμοζόμαστε σε νέες συνθήκες και να ενεργούμε με υπευθυνότητα. Οι δεξιότητες αυτές αναπτύσσονται συνήθως εκτός του πλαισίου της τυπικής εκπαίδευσης, σε περιβάλλοντα μη τυπικής ή και άτυπης μάθησης, καθ' όλη τη

⁷ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=22827&langId=el>

διάρκεια της ζωής. Οι εγκάρσιες δεξιότητες είναι δύσκολο να διαγνωσθούν, να αναγνωρισθούν και να πιστοποιηθούν, γεγονός που δημιουργεί την ανάγκη για τη διαμόρφωση κανόνων και προδιαγραφών για την αποτύπωσή τους.

Επισημαίνεται ότι (Κόκκος και συνεργάτες 2021) η ευρωπαϊκή πολιτική για τη Διά Βίου Μάθηση διέπεται σε υπερβολικά μεγάλο βαθμό από οικονομική λογική, με την έννοια ότι είναι με έμφαση προσανατολισμένη στην ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης. Και σε αυτό επίσης το ζήτημα έχει ασκηθεί κριτική (ενδεικτικά, Illeris, 2016α· Jarvis, 2007· Λιντζέρης, 2013· Φωτόπουλος, 2013), η οποία εστιάζει στο ότι η ευρωπαϊκή πολιτική δεν δίνει τη δέουσα σημασία σε άλλους σημαντικούς στόχους, όπως είναι η συμβολή της εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, στην προσωπική ανάπτυξη και στην ενδυνάμωση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη. Μία εμπεριστατωμένη εναλλακτική προσέγγιση στην επίσημη ευρωπαϊκή πολιτική έχει διατυπωθεί από την European Association for the Education of Adults (EAEA), στην οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων από ευρωπαϊκές χώρες, στην οποία αναφέρεται *«Οι στρατηγικές, τα πλαίσια αναφοράς και τα μέτρα που προτείνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν εντάσσονται σε μία ολιστική προσέγγιση διά βίου μάθησης, δεδομένου ότι συχνά εστιάζουν με έμφαση στους νέους, στη μάθηση στους χώρους εργασίας και στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων. Αν και αυτά τα πεδία είναι, αναμφίβολα, πολύ σημαντικά [...] εντούτοις άλλα θέματα, όπως η ενεργή πολιτεϊότητα και η δημοκρατία, οι οριζόντιες ικανότητες, η κοινοτική μάθηση και η σφαιρική εκπαίδευση δεν βρίσκονται ψηλά στην πολιτική ατζέντα.»* Παρεμφερείς θέσεις έχουν διατυπωθεί από την UNESCO. Στο κείμενό της Σύσταση για τη Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων (UNESCO, 2016), επισημαίνεται η σημασία που έχει ο ισοβαρής προσανατολισμός της εκπαίδευσης και μάθησης ενηλίκων προς τρεις αλληλοσυμπληρούμενους τομείς: α) απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, β) συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση, γ) εκπαίδευση με στόχο την προσωπική ανάπτυξη.

Από τα αναφερόμενα προκύπτει ότι τα ενήλικα άτομα επιδιώκουν τη συμμετοχή τους στη Δ.Β.Μ. ή ΕΚ.Ε. για διάφορους λόγους, όπως, για να βελτιώσουν τις προοπτικές απασχόλησής τους, να εξελιχθούν προσωπικά ή επαγγελματικά και να αποκτήσουν μεταβιβάσιμες δεξιότητες, όπως η κριτική σκέψη. Η εκπαίδευση ενηλίκων συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και προάγει την ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

Η Ε.Ε. καταβάλλει προσπάθειες για μεγαλύτερη συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση αλλά, παρόλο που το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί στο 11% περίπου, παραμένει κάτω από τον πανευρωπαϊκό στόχο που είχε θέσει η Ε.Ε. (15%) με ορίζοντα το 2020. Πολλά κράτη μέλη δεν κατάφεραν να πετύχουν το στόχο, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, όπου η συμμετοχή ανέρχεται στο 4,5% περίπου. Τουλάχιστον τα δύο τρίτα των ενηλίκων σε κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε. συμφωνούν ότι η κυβέρνησή τους πρέπει να επενδύσει κατά προτεραιότητα στην εκπαίδευση των

ενηλίκων. Στις 22 από τις 30 ευρωπαϊκές χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα του CEDEFOP⁸, οι ενήλικες απάντησαν πως ο βασικός λόγος για τον οποίο επιλέγουν να μη συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης είναι επειδή κρίνουν ότι δεν τα χρειάζονται.

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την Εκπαίδευση των Ενηλίκων (European Skills Agenda) έδωσε πολλά την τελευταία δεκαετία στον τομέα αυτόν. Ωστόσο, μένουν πολύ περισσότερα να γίνουν ακόμα, κυρίως στον τομέα της ενίσχυσης των διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων για τους ενηλίκους, ιδίως όσον αφορά τα άτομα με χαμηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων, τα οποία όμως είναι και δυσκολότερο να προσεγγιστούν. Επίσης οι παραπάνω προσεγγίσεις δείχνουν τη σημασία του να προσλαμβάνει η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων ολιστική διάσταση, και να καλύπτει τόσο οικονομικούς όσο και κοινωνικοκεντρικούς και ανθρωποκεντρικούς στόχους. Συνεπώς, το επόμενο ζήτημα που χρειάζεται να διερευνηθεί είναι ποια χαρακτηριστικά –και ποιο επιστημολογικό υπόβαθρο– χρειάζεται να έχει η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων ώστε να μπορεί να εκπληρώνει έναν τέτοιο προορισμό.

Σε αυτό το πλαίσιο η χώρα μας θα κληθεί να καλύψει νέες προκλήσεις καθώς στις 4 Μαρτίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το [Σχέδιο Δράσης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων](#), εκθέτοντας με τον τρόπο αυτό τη δέσμευσή της για μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη που εστιάζει στις θέσεις εργασίας και τις δεξιότητες για το μέλλον και ανοίγει το δρόμο για μια δίκαιη, χωρίς αποκλεισμούς και σταθερή κοινωνικο-οικονομική ανάκαμψη.

Το Σχέδιο Δράσης περιγράφει συγκεκριμένες δράσεις για την περαιτέρω εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που θα υλοποιηθούν ως κοινή προσπάθεια των κρατών-μελών και της Ε.Ε., με ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών. Προτείνει επίσης τους κύριους στόχους της Ε.Ε. προς επίτευξη έως το 2030, στους τομείς της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής προστασίας.

Η Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει να εφαρμόζει τις αρχές του πυλώνα, προτείνοντας πρωτοβουλίες όπως η [Υποστήριξη της απασχόλησης των νέων](#) και οι [Επαρκείς κατώτατοι μισθοί](#) το 2020 και τώρα παρουσιάζει μια Σύσταση για την [Αποτελεσματική ενεργή υποστήριξη της απασχόλησης μετά την πανδημία COVID-19 \(EASE\)](#) για την υποστήριξη της ανάκαμψης με θέσεις εργασίας.

Το Σχέδιο Δράσης θέτει τρεις κύριους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν από την Ε.Ε. έως το 2030:

1. Τουλάχιστον το 78% των ατόμων ηλικίας 20 έως 64 ετών πρέπει να εργάζονται

⁸ <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/press-and-media/press-releases/why-investment-learning-adults-should-be-priority-greece>

2. Τουλάχιστον το 60% όλων των ενηλίκων πρέπει να συμμετέχουν σε κατάρτιση (ή μάθηση σε άλλα κείμενα) κάθε χρόνο
3. Ο αριθμός των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι από τον Σεπτέμβριο του 2015 τα 193 κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησαν ένα κοινό σχέδιο, την Ατζέντα 2030, για την επίτευξη ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους. Το ιδανικό πλαίσιο αυτής της κοινωνικής παρέμβασης μοιάζει να είναι οι πόλεις. Και δεν είναι τυχαίο πως το Ινστιτούτο Διά Βίου Μάθησης (UIL) της UNESCO ενεργοποίησε, ήδη από το 2012, το παγκόσμιο δίκτυο Πόλεων *Learning Cities* για την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ανάπτυξη ικανοτήτων μεταξύ των μελών του για να βελτιώσουν τις λειτουργίες τους. Ενώ σημαντική είναι και η σύνδεση που κάνει η UNESCO ανάμεσα στις Πόλεις που Μαθαίνουν και τους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), όπως αυτοί περιγράφονται στην Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών, και ιδιαίτερα με τους στόχους SDG 4 (Εξασφάλιση δίκαιης, χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και ευκαιρίες Διά βίου Μάθησης για όλους) και SDG 11 (Δημιουργία πόλεων χωρίς αποκλεισμούς, ανθεκτικών και βιώσιμων).

Οι στόχοι του 2030 είναι συνεπείς με τους στόχους αειφόρου ανάπτυξης του ΟΗΕ. Θέτουν την κοινή φιλοδοξία για μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη και θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να παρακολουθεί την πρόοδο των κρατών-μελών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Παρά ταύτα με βάση τις μέχρι σήμερα επιδόσεις της Ελλάδας το κενό που θα κληθεί η χώρα να καλύψει είναι πολύ μεγάλο.

1.2.3 Νεολαία

Η πολιτική **στον τομέα της Νεολαίας** αναφέρεται σε μέτρα και πολιτικές που διευκολύνουν τους νέους στο πέρασμα από τον κόσμο της εκπαίδευσης στον κόσμο της εργασίας, συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο και στοχεύει στο να παράσχει κοινή και συνεκτική απάντηση της Πολιτείας στις εν λόγω προκλήσεις.

Η δράση της Ε.Ε. στον τομέα της Νεολαίας βασίζεται στα άρθρα 165 και 166 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.). Οι δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 165 και 166 υπόκεινται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Ο τομέας της πολιτικής για τη Νεολαία εξαιρείται ρητώς από την εναρμόνιση της νομοθεσίας των κρατών μελών. Το Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει συστάσεις βάσει προτάσεων της Επιτροπής⁹. Ο «Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ο οποίος έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες [άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Σ.Ε.Ε.)] περιλαμβάνει ένα άρθρο για τα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο 24) και ένα άρθρο για την

⁹ https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_3.6.5.pdf

απαγόρευση της παιδικής εργασίας και την προστασία των νέων στον τόπο εργασίας (άρθρο 32). Η Ευρωπαϊκή Ένωση, εφαρμόζοντας διάφορες πολιτικές¹⁰, επιδιώκει να προσφέρει στους νέους περισσότερες ίσες ευκαιρίες στους τομείς της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, καθώς και τη δυνατότητα να συμμετέχουν πλήρως σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Αυτό επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους, αλλά κυρίως μέσω του διαλόγου με τους νέους και των προγραμμάτων Erasmus+ και European Solidarity Corps.

Ως επιτεύγματα μέχρι σήμερα αναφέρονται:

A. Στρατηγικό πλαίσιο

1. **Στρατηγική «Ευρώπη 2020»:** Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», που δρομολογήθηκε το 2010, επικεντρώνεται στη Νεολαία και θέτει διάφορους στόχους στον τομέα αυτό, μεταξύ των οποίων η μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η αύξηση του ποσοστού ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών και η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων για την εκπαίδευση και την απασχόληση.
2. **Στρατηγική της Ε.Ε. για τη Νεολαία κατά την περίοδο 2019-2027:** Στις 26 Νοεμβρίου 2018, το Συμβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη νέα στρατηγική της Ε.Ε. για τη Νεολαία κατά την περίοδο 2019-2027¹¹. Η συνεργασία της Ε.Ε. στον τομέα της Νεολαίας θα αξιοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητες της πολιτικής για τη Νεολαία. Προωθεί τη συμμετοχή των νέων στον δημοκρατικό βίο, σύμφωνα με το άρθρο 165 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε. Υποστηρίζει επίσης την ενεργό συμμετοχή τους στα κοινά και στην κοινωνία και έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ότι όλοι οι νέοι θα έχουν τα απαραίτητα εφόδια για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία και την αγορά εργασίας. Για τα επόμενα έτη, η στρατηγική επιδιώκει τα ακόλουθα:
 - i. Να αποκτήσουν οι νέοι τη δυνατότητα να αναλάβουν οι ίδιοι τον έλεγχο της ζωής τους, να στηρίξουν την προσωπική τους ανάπτυξη και εξέλιξη προς την αυτονομία, να αναπτύξουν την ανθεκτικότητά τους και να εφοδιαστούν με τις δεξιότητες ζωής που χρειάζονται για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις ενός μεταβαλλόμενου κόσμου
 - ii. Να ενθαρρυνθούν οι νέοι και να λάβουν τα αναγκαία εφόδια για να γίνουν ενεργοί πολίτες, φορείς αλληλεγγύης και θετικής αλλαγής ορμώμενοι από τις αξίες της ΕΕ και την ευρωπαϊκή τους ταυτότητα
 - iii. Να βελτιωθούν οι αποφάσεις πολιτικής από την άποψη της επίδρασής τους στους νέους σε όλους τους τομείς, ιδίως στην απασχόληση, την εκπαίδευση, την υγεία και την κοινωνική ένταξη
 - iv. Να συμβάλει στην εξάλειψη της φτώχειας των νέων και όλων των μορφών διακρίσεων και να προωθήσει την κοινωνική ένταξη των νέων.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/policies/youth_el

¹¹ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/141/%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%B1>

Β. Προγράμματα της Ε.Ε. για τη Νεολαία:

1. **Erasmus+ (EPLUS):** Το πρόγραμμα Erasmus+ αφορά δράσεις στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Κατάρτισης, της Νεολαίας και του Αθλητισμού. Οι ειδικότεροι στόχοι του στον τομέα της Νεολαίας είναι: 1) η βελτίωση του επιπέδου δεξιοτήτων των νέων, η στήριξη της συμμετοχής τους στον δημοκρατικό βίο και στην αγορά εργασίας, η προώθηση της ενεργού συμμετοχής στα κοινά, ο διαπολιτισμικός διάλογος, η κοινωνική ένταξη και η αλληλεγγύη, 2) η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας στον τομέα της Νεολαίας, 3) η ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και 4) η ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δραστηριοτήτων για τη Νεολαία και του ρόλου των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Νεολαίας. Σύμφωνα με τον Κανονισμό του προγράμματος Erasmus+ για τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, ο προϋπολογισμός τριπλασιάζεται στα 24,57 δισεκατομμύρια ευρώ και προβλέπεται η διάθεση του 10,3% σε δραστηριότητες στον τομέα της Νεολαίας.
2. **Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης (European Solidarity Corps-ESC):** Το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, που εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 2016, είναι το δεύτερο μεγάλο πρόγραμμα της Ένωσης για τους νέους, με προϋπολογισμό πάνω από 1 δισεκατομμύριο ευρώ και έχει στόχο να δώσει τη δυνατότητα σε νέους ηλικίας 18 έως 30 ετών να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες αλληλεγγύης στη χώρα τους ή στο εξωτερικό μέσω εθελοντισμού, πρακτικής άσκησης ή σύμβασης εργασίας. Μέχρι σήμερα, πάνω από 160.000 νέοι έχουν ήδη επωφεληθεί από αυτό το πρόγραμμα, ενώ υπολογίζεται ότι ο αριθμός θα αυξηθεί στις 400.000 νέους κατά τη νέα προγραμματική περίοδο.

Γ. Άλλες πρωτοβουλίες της Ε.Ε.

1. **Εγγυήσεις για τη Νεολαία:** Τον Απρίλιο του 2013, το Συμβούλιο ενέκρινε σύσταση σχετικά με τη δημιουργία του προγράμματος Εγγυήσεις για τη Νεολαία (ΕΕ C 120 της 26.4.2013, σ. 1), στην οποία στηρίχτηκε και η ενίσχυση των Εγγυήσεων για τη Νεολαία -**Reinforced Youth Guarantee**¹² (Για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη Νεολαία, Σύσταση του Συμβουλίου της 30ής Οκτωβρίου 2020), η οποία αποτελεί βασική πρωτοβουλία της Ε.Ε. για την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων. Έχει ως κύρια στόχευση την καλύτερη στήριξη των νέων και την αποφυγή μιας επόμενης κρίσης ανεργίας των νέων, με δεδομένες και τις συνέπειες από την κρίση που επέφερε η πανδημία του COVID-19. Η απασχόληση των νέων αποτελεί προτεραιότητα για την Ε.Ε., γεγονός που

¹² Σύσταση του Συμβουλίου της 30ής Οκτωβρίου 2020 για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (2020/C 372/01)/ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1104\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1104(01)&from=EN)

αντικατοπτρίζεται και στον προϋπολογισμό της. Οι βασικές παράμετροι και τα νέα στοιχεία του Reinforced Youth Guarantee:

- Διευρύνεται η ηλικιακή ομάδα ώστε η ομάδα-στόχος να είναι όλοι νέοι Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Α.Ε.Κ.) –young people not in education, employment or training (NEETs) ηλικίας 15-29
 - Είναι πιο συμπεριληπτική και δίνει μεγαλύτερη έμφαση στις μειονεκτούσες ομάδες των νέων. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι οι NEETs είναι ετερογενής ομάδα. Γίνεται διαχωρισμός σε νέους υψηλής ειδίκευσης ή όσους διαθέτουν ήδη σημαντική και ακόμη και συναφή επαγγελματική πείρα. Για τα συγκεκριμένα άτομα το να είναι NEETs είναι μάλλον προσωρινή κατάσταση, διότι τα εμπόδια ένταξής τους στην αγορά εργασίας είναι περιορισμένα και δεν αντιμετωπίζουν εγγενείς αδυναμίες και επομένως χρειάζεται μια απλούστερη προσέγγιση. Για τους ιδιαίτερα ευάλωτους νέους, το να είναι NEETs πιθανόν να αποτελεί ένδειξη πολλαπλών και εδραιωμένων μειονεκτημάτων και ενδέχεται να υποδηλώνει μια πιο μακρόχρονη αποσύνδεση από την κοινωνία. Με αυτά τα δεδομένα οι πιο ευάλωτοι νέοι μπορεί να χρειάζονται πιο εντατικές, μακρόχρονες και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, για να αντιμετωπιστούν σύνθετες ανάγκες που είναι και πέρα από τη σφαίρα της απασχόλησης
 - Σημειώνεται η αναγκαιότητα για εξεύρεση λύσεων ανάλογα με τις ανάγκες καθώς δίνεται έμφαση στην εξατομικευμένη προσέγγιση συμβουλευτική-καθοδήγηση-παροχή εξατομικευμένων συμβουλών και οδηγιών, προσωπικά σχέδια δράσης με προτάσεις για κάθε περίπτωση ξεχωριστά και με καταγραφή των απαραίτητων βημάτων. Αυτό σημαίνει ότι και οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης θα πρέπει να αναβαθμίσουν τις υπηρεσίες τους και να βελτιώσουν την εκπαίδευση του προσωπικού τους, ώστε να ανταποκριθούν στις νέες αυξημένες ανάγκες
 - Δίνεται έμφαση στην πρόληψη της ανεργίας και της αεργίας των νέων μέσω καλύτερων συστημάτων παρακολούθησης και έγκαιρης προειδοποίησης
 - Υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα για συνεργασία πολλών φορέων, καθώς ένας μόνο οργανισμός δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε τόσο σύνθετες παρεμβάσεις
 - Τα προγράμματα εγγυήσεων για τη Νεολαία θα πρέπει να βασίζονται στις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες διαρθρώνονται γύρω από τέσσερα στάδια την χαρτογράφηση, την προβολή, την προετοιμασία και την προσφορά
2. **Νεολαία και μέσα ενημέρωσης:** Οι επιγραφμικές τεχνολογίες προσφέρουν στα παιδιά και τους νέους τη μοναδική ευκαιρία να αποκτήσουν πρόσβαση στη γνώση, να επωφεληθούν από ψηφιακούς μαθησιακούς πόρους και να συμμετάσχουν στον δημόσιο διάλογο

3. **Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας¹³**: ένας ιστότοπος που βοηθά τους νέους σε όλη την Ευρώπη να ανακαλύψουν τις πολυάριθμες ευκαιρίες που προσφέρει η Ε.Ε. σε τομείς όπως: εθελοντισμός, εργασία, μάθηση, δικτύωση, ανταλλαγές, εκπαίδευση και κατάρτιση, πολιτισμός, δημιουργικότητα και καινοτομία κ.ά.
4. **Eurodesk**: υποστηρικτική δομή του προγράμματος Erasmus+ για τον τομέα της Νεολαίας, η οποία αφορά το ευρωπαϊκό δίκτυο 1000 ευρωπαϊκών και εθνικών κέντρων πληροφόρησης για νέους και όσους εργάζονται με/για τους νέους (youth workers), το οποίο λειτουργεί σε 36 χώρες της Ευρώπης και προσφέρει έγκυρη και άμεση πληροφόρηση για κάθε θέμα που αφορά και ενδιαφέρει τους νέους της Ευρώπης
5. **Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Νεολαίας**: θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρεται σε σειρά παράλληλων θεματικών εκδηλώσεων σε όλες τις χώρες-μέλη, με τη συμμετοχή των νέων, των οργανώσεων Νεολαίας και των εκπροσώπων της πολιτικής και της κοινωνίας των πολιτών, για διάλογο και ανταλλαγή ιδεών και προτάσεων για θέματα που ενδιαφέρουν και αφορούν τη νεολαία.
6. **Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας**: είναι ο τίτλος που απονέμεται σε μια [Ευρωπαϊκή](#) πόλη για ένα έτος, κατά την οποία δίνεται η ευκαιρία να παρουσιασθεί, μέσα από ένα πολύπλευρο πρόγραμμα, η πολιτιστική, κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή και ανάπτυξη που σχετίζεται με την Νεολαία. Ο τίτλος είναι μια πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Νεολαία (European Youth Forum), και η πρώτη πρωτεύουσα επιλέχθηκε το 2009. Από το 2014, το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του [Συμβουλίου της Ευρώπης](#) είναι επίσημος χορηγός εταίρος του τίτλου της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Νεολαίας. Η Πρωτεύουσα για το 2021 είναι η πόλη Κλαπέιντα της Λιθουανίας, για το 2022 τα Τίρανα της Αλβανίας, ενώ για την Ελλάδα, η Θεσσαλονίκη ανακηρύχθηκε Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας το 2014.
7. **Πρόγραμμα «Youth4Regions»**: Το Youth4Regions είναι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που βοηθά φοιτητές δημοσιογραφίας και νέους δημοσιογράφους να ανακαλύψουν τι κάνει η Ε.Ε. στην περιοχή τους.
8. **Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας για το 2022 (#EYY2022, #EuropeanYearOfYouth): [Το 2022 είναι το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας](#)**, που αναδεικνύει τη σημασία της ευρωπαϊκής νεολαίας για την οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος — πιο πράσινου, πιο περιεκτικού και ψηφιακού. Με πολλές ευκαιρίες για όλους τους νέους να μάθουν, να μοιραστούν το όραμά τους, να γνωρίσουν ανθρώπους και να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη, το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας είναι η στιγμή για επανεκκίνηση με εμπιστοσύνη και ελπίδα στη νέα εποχή μετά την πανδημία.

13 https://europa.eu/youth/about-us_el

- Για να τιμήσει, να στηρίξει και να συνεργαστεί με τους νέους και τις νέες σε όλα τα επίπεδα, το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας κινείται γύρω από τέσσερις στόχους:
 - α. την ανανέωση των θετικών προοπτικών για τους νέους ανθρώπους, με ιδιαίτερη έμφαση στις αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 σ' αυτούς, και την επισήμανση του γεγονότος ότι η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, καθώς και άλλες πολιτικές της Ένωσης, προσφέρουν ευκαιρίες τόσο στους νέους και τις νέες όσο και στην κοινωνία γενικότερα,
 - β. τη στήριξη των νέων ανθρώπων, μεταξύ άλλων μέσω της διοργάνωσης δραστηριοτήτων για νέους και νέες, και ειδικά των νέων που έχουν λιγότερες ευκαιρίες, προέρχονται από μη προνομιούχα και διαφορετικά περιβάλλοντα ή ανήκουν σε ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες, ώστε να αποκτήσουν τις σχετικές γνώσεις και ικανότητες και να εξελιχθούν σε ενεργούς και προσηλωμένους πολίτες, εμπνεόμενοι και εμπνεόμενες από το αίσθημα ότι ανήκουν στην Ευρώπη,
 - γ. τη στήριξη των νέων ώστε να κατανοήσουν καλύτερα και να προωθήσουν ενεργά τις διάφορες ευκαιρίες που τους προσφέρονται, είτε σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, προκειμένου να στηρίξουν την προσωπική, κοινωνική, οικονομική και επαγγελματική τους εξέλιξη,
 - δ. την ενσωμάτωση της πολιτικής για τη νεολαία σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής της Ένωσης σύμφωνα με τη [στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία 2019-2027](#), ώστε να ενθαρρυνθεί η ενσωμάτωση της προοπτικής της νεολαίας στη χάραξη πολιτικής σε όλα τα επίπεδα.
 - Η απήχηση και το κληροδότημα όλων των δραστηριοτήτων και των ευκαιριών συμμετοχής πρέπει να έχουν μακρά διάρκεια και να μην περιοριστούν στο 2022. Ενώ τα υπάρχοντα προγράμματα της ΕΕ για τη νεολαία, όπως το [Erasmus+](#) και το [Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης](#), θα διαδραματίσουν προφανώς κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση και τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων, το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας έχει ως στόχο να είναι διατομεακό και να βασίζεται σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.
9. [Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων \(EYCA\)](#): Η Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο πολιτικής για τη Νεολαία, προσφέροντας σε όλους τους νέους της Ευρώπης ηλικίας μέχρι 30 ετών, προνομιακές εκπτώσεις και ευκαιρίες για ταξίδια, πολιτισμό, εκπαίδευση και κατάρτιση, δικτύωση, διακοπές, διαμονή, καθώς και υπηρεσίες και προϊόντα, τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε άλλες 35 Ευρωπαϊκές χώρες. Παράλληλα, προσφέρει σε όλους τους νέους, χωρίς αποκλεισμούς, σημαντικές ευκαιρίες για εθελοντισμό βραχείας ή μακράς διάρκειας, ευκαιρίες απασχόλησης, εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα, καθώς και πλήθος άλλων υπηρεσιών που στηρίζουν και διευκολύνουν την ενεργό συμμετοχή των νέων της Ευρώπης στην πολιτισμική, κοινωνική και οικονομική ζωή.

10. **Youth Wiki** - Ευρωπαϊκή εγκυκλοπαίδεια των εθνικών πολιτικών για τη νεολαία:

Το Youth Wiki είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που παρουσιάζει πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές των ευρωπαϊκών χωρών για τη νεολαία.

- Ο κύριος στόχος του Youth Wiki είναι η υποστήριξη της τεκμηριωμένης ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας. Αυτό επιτυγχάνεται με την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εθνικές πολιτικές για τη στήριξη των νέων - με τρόπο φιλικό προς τον χρήστη και συνεχώς επικαιροποιημένο.
- Ο γενικός σκοπός είναι να βοηθήσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη στη λήψη αποφάσεων, παρέχοντας πληροφορίες για μεταρρυθμίσεις και πρωτοβουλίες. Επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών και καινοτόμων προσεγγίσεων και μπορεί να τεκμηριώσει δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους. Επί του παρόντος, 33 χώρες συμμετέχουν στο Youth Wiki, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας.

11. **DiscoverEU**: Το DiscoverEU είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δίνει τη δυνατότητα σε νέους πολίτες της Ε.Ε., 18 ετών, να ανακαλύψουν την Ευρώπη μέσα από μαθησιακές εμπειρίες. Ταξιδεύοντας κυρίως σιδηροδρομικώς (αν και προβλέπονται εξαιρέσεις για να διευκολύνεται η συμμετοχή και όσων ζουν σε νησιά ή σε απομακρυσμένες περιοχές) οι νέοι θα ανακαλύψουν τα εκπληκτικά τοπία της Ευρώπης και την ποικιλία των πόλεων και των χωριών της, λαμβάνοντας μέρος στους δύο γύρους υποβολής αιτήσεων που ανοίγουν κάθε χρόνο. Στους αιτούντες που γίνονται δεκτοί χορηγείται ταξιδιωτικό πάσο. Επιπλέον, το DiscoverEU βοηθά τους νέους να αναπτύξουν δεξιότητες ζωής σημαντικές για το μέλλον τους, όπως ανεξαρτησία, εμπιστοσύνη και ανοιχτό πνεύμα απέναντι σε άλλους πολιτισμούς.

12. **Europe Goes Local**: Το Europe Goes Local είναι ένα ευρωπαϊκό σχέδιο συνεργασίας για την ανάπτυξη και την ενίσχυση της εργασίας για/με τη νεολαία (youth work). Αποστολή του Europe Goes Local είναι να ενισχύσει την κοινότητα πρακτικής του youth work σε τοπικό επίπεδο, σύμφωνα με την [European Youth Work Agenda](#) και από τη σκοπιά των δήμων και των τοπικών φορέων του youth work.

13. **Youth Work EU-based platforms/networks**: Μολονότι το youth work, η συμβουλευτική για νέους, αποτελεί μια πρακτική που ασκείται στη χώρα μας εδώ και αρκετά χρόνια, το επάγγελμα του youth worker δεν έχει ακόμη αναγνωριστεί στην Ελλάδα, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την νεολαία καθώς και στις προγραμματισμένες δράσεις του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας 2022, προβλέπεται η θεσμική αναγνώριση του επαγγέλματος του youth worker.

- Στο πλαίσιο της εφαρμογής αυτής της πρακτικής στη χώρα αναφέρονται οι ακόλουθες πλατφόρμες και δίκτυα:
 - [Youth@Work Partnership](#): Πρόκειται για μια θεσμική συμμαχία 11 Εθνικών Μονάδων Συντονισμού (NAs) του προγράμματος Erasmus+

και 4 SALTO-YOUTH Resource Centres (SALTOS), η οποία αποσκοπεί στην παροχή προβολής και στην ενίσχυση του ρόλου της εργασίας για/με τη νεολαία (youth work) στα οικοσυστήματα της απασχολησιμότητας και της επιχειρηματικότητας των νέων.

- [HOP Online Learning Platform](#): Πρόκειται για μια διαδικτυακή πλατφόρμα μάθησης που δημιουργήθηκε το 2017 σε συνεργασία μεταξύ πολλών SALTO Resource Centres και Εθνικών Μονάδων Συντονισμού του Erasmus+ ως βάση για το διαδικτυακό σεμινάριο τους σχετικά με τις εθελοντικές δραστηριότητες με στόχο την προώθηση της διαδικτυακής μάθησης στα προγράμματα Erasmus+ Νεολαία σε Δράση (Youth in Action) και Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης (European Solidarity Corps - ESC).
- [DYPALL NETWORK](#): Πρόκειται για μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα πάνω από 60 οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και τοπικών αρχών από περισσότερες από 30 χώρες, η οποία στοχεύει στη συμμετοχή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο και στην εμπλοκή των τοπικών αρχών στην εργασία για/με τη νεολαία (youth work).
- [Intercity Youth](#): Αφορά ένα ευρωπαϊκό δίκτυο τοπικών υπηρεσιών για την εργασία για/με τους νέους (youth work) που στοχεύει στην ενίσχυση της αμοιβαίας μάθησης (peer learning) μεταξύ των τοπικών υπηρεσιών youth work, στην προώθηση της ανταλλαγής και της ανάπτυξης εργαλείων για την ενίσχυση και την προβολή της σημασίας και της ποιότητας του youth work, στην προώθηση της ανταλλαγής και της ανάπτυξης νέων προσεγγίσεων, μεθόδων και πρακτικών, καθώς και στη συμβολή στις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη νεολαία.

14. [EU Contest for Young Scientists \(EUCYS\)](#): **Εθνικός & Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Νέων Επιστημόνων (EUCYS) για νέους 14-20 ετών.** Ο διαγωνισμός της ΕΕ για νέους επιστήμονες δίνει στους νέους 14-20 ετών την ευκαιρία να συναγωνιστούν με τους καλύτερους συνομηλίκους τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να γνωρίσουν άλλους με παρόμοιες ικανότητες και ενδιαφέροντα, να λάβουν καθοδήγηση από μερικούς από τους πιο διακεκριμένους επιστήμονες στην Ευρώπη. Αναδεικνύει τα καλύτερα ευρωπαϊκά επιστημονικά επιτεύγματα των μαθητών/φοιτητών και προσελκύει το ευρύ ενδιαφέρον των μέσων ενημέρωσης. Ο διαγωνισμός αποτελεί πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο του προγράμματος "Επιστήμη και κοινωνία". Δημιουργήθηκε για να προωθήσει τα ιδανικά της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των νέων επιστημόνων.

Δ. Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριξε ανέκαθεν τη στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της πολιτικής για τους νέους. Έχει αναλάβει ενεργό ρόλο κατά τη χάραξη των πολιτικών για τους νέους, για παράδειγμα με τα ψηφίσματά του σχετικά με την αξιολόγηση της στρατηγικής της Ε.Ε. για τη Νεολαία 2013-2015 (ΕΕ C 215 της 19.6.2018, σ. 212), σχετικά με εγγυήσεις για τη Νεολαία (ΕΕ C 440 της 30.12.2015, σ. 67), σχετικά με την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΕ C 316 της 22.9.2017, σ. 76), σχετικά με την απασχόληση των νέων (ΕΕ C 224 της 21.6.2016, σ. 19) και σχετικά με τις πολιτικές δεξιοτήτων για την καταπολέμηση της νεανικής ανεργίας (ΕΕ C 11 της 12.1.2018, σ. 44). Τον Μάιο 2021 θεσπίστηκε το Πρόγραμμα για το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, για την περίοδο 2021-2027, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021 888. Το πρόγραμμα αυτό έχει προϋπολογισμό άνω του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, με αποτέλεσμα να επιτρέψει τη συμμετοχή περίπου 270.000 νέων. Μετά από εισήγηση των ευρωβουλευτών, το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης κατέστη πιο προσιτό σε νέους με πιο περιορισμένες ευκαιρίες, όπως τα άτομα με αναπηρία, τα απομονωμένα άτομα ή τα άτομα που προέρχονται από περιθωριοποιημένες κοινότητες, ή τους νέους με μαθησιακές δυσκολίες ή προβλήματα υγείας. Υποστήριξαν επίσης τη σαφή διάκριση μεταξύ εθελοντικών δραστηριοτήτων και τοποθετήσεων σε θέσεις εργασίας, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ένας συμμετέχων φορέας να χρησιμοποιεί τους νέους ως μη αμειβόμενους εθελοντές όταν υπάρχουν δυνητικά ποιοτικές θέσεις εργασίας. Στο ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2017 (ΕΕ C 337 της 20.9.2018, σ. 131), το Κοινοβούλιο συνέστησε την ευθυγράμμιση των προτεραιοτήτων του προγράμματος Erasmus, της στρατηγικής της Ένωσης για τη Νεολαία και άλλων προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. Ομοίως, το Κοινοβούλιο συνέστησε να δαπανάται πάνω από το 10,3 % του προϋπολογισμού του προγράμματος Erasmus σε δραστηριότητες στον τομέα της Νεολαίας. Για το έτος 2022, ο επικαιροποιημένος προϋπολογισμός για τον τομέα Νεολαία είναι 381.666.000 Ευρώ, αύξηση σε ποσοστό 32.5% σε σύγκριση με το 2021, ενισχύοντας κυρίως δράσεις κινητικότητας και δράσεις σχετιζόμενες με το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας 2022.

Η Ε.Ε.Κ. και ειδικά η μαθητεία αποτελούν κεντρικούς πυλώνες της νέας δέσμης μέτρων της Ε.Ε. για την απασχόληση των νέων. Πολύ σημαντική είναι η προτεινόμενη σύσταση για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων που προορίζονται για στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στην Ε.Ε.Κ. Κονδύλια για αυτούς τους σκοπούς εντάσσονται στα διαρθρωτικά ταμεία και εργαλεία του τακτικού Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021-2027 (όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Erasmus+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης κ.ά.), αλλά και των εκτάκτων μηχανισμών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας που εντάσσονται στο εργαλείο "Next Generation EU", όπως ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και το REACT-EU.

1.3 Συνθετική διάγνωση (SWOT)

Η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, που εξετάζει τα ισχυρά σημεία (strengths), δηλαδή παράγοντες που είναι πιθανό να έχουν θετική επίδραση ή επιτρέπουν την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων, τις αδυναμίες (weaknesses), δηλαδή παράγοντες που ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο ή να εμποδίζουν την επίτευξη των στόχων, τις ευκαιρίες (opportunities), δηλαδή εξωτερικούς παράγοντες που είναι πιθανό να έχουν θετική επίδραση στην επίτευξη ή την υπέρβαση των στόχων και τις απειλές (threats), δηλαδή εξωτερικούς παράγοντες και συνθήκες που ενδέχεται να αποτελέσουν πρόσκομμα στην επίτευξη των στόχων ή να καταστήσουν κάποιον στόχο περιττό ή ανέφικτο. Το εν λόγω εργαλείο συμβάλλει στην κατανόηση των συνθηκών που διαμορφώνουν την υφιστάμενη κατάσταση στη χώρα στα πεδία της Ε.Ε.Κ., της Δ.Β.Μ. και των πολιτικών για τη Νεολαία για την ανάδειξη των αδυναμιών τους, των καλών πρακτικών που πρέπει να συνεχιστούν καθώς και των ευκαιριών και των κινδύνων σε σχέση με το εξωτερικό περιβάλλον. Παράλληλα αποτελεί τη βάση για τον προσδιορισμό και την επιλογή των βασικών στρατηγικών στόχων και συνεπακόλουθα για την ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδίου σε επίπεδο δράσεων ανά στρατηγικό άξονα.

Ανάλυση SWOT

Δυνατά Σημεία (Strengths)	Αδύνατα Σημεία (Weaknesses)
S - Μικρή αλλά συστηματική αύξηση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ. - Απορρόφηση των αποφοίτων της Ε.Ε.Κ. από την αγορά εργασίας σε μεγαλύτερα ποσοστά από αυτά των αποφοίτων της γενικής εκπαίδευσης - Η υιοθέτηση του Μεταλυκειακού έτους-τάξη Μαθητείας βελτίωσε την ελκυστικότητα της Ε.Ε.Κ. - Η εκπαιδευτική κοινότητα υποστήριξε τα πρώτα βήματα της μαθητείας σε σημαντικό βαθμό - Οι δομές Ε.Ε.Κ. έχουν αποκτήσει σημαντική εμπειρία στη συμμετοχή σε προγράμματα κινητικότητας - Η συμμετοχή στις δράσεις του Erasmus+ έχει αυξήσει την εξωστρέφεια της Ε.Ε.Κ. και τη συμμετοχή σε συμπράξεις και δράσεις καινοτομίας - Από την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχουν αναδειχθεί καλές πρακτικές, οι οποίες μπορούν να ενισχυθούν - Οι εστιασμένες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ανέδειξαν τα σημαντικά πλεονεκτήματα της Ε.Ε.Κ. - Η κατάργηση των Τ.Ε.Ι. δημιουργεί νέες δυνατότητες για τις δομές επιπέδου 5	W - Ανεπαρκής διασύνδεση με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων λόγω της απουσίας συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό της Ε.Ε.Κ. - Επιλογή ειδικοτήτων Ε.Ε.Κ. με βάση συντεχνιακά συμφέροντα - Απουσία συστηματικής προσέγγισης στην επιλογή εκπαιδευτών με βάση τις ανάγκες κάθε εκπαιδευτικής δομής - Αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ δομών και διαδρομών μάθησης - Παροχή ίδιων ειδικοτήτων σε διαφορετικού διαδρομές μάθησης - Απουσία δομών μεταγυμνασιακού επιπέδου με ένταξη στο επίπεδο 3 του Ε.Π.Π. - Ύπαρξη παρωχημένων ειδικοτήτων και οδηγών κατάρτισης - Έλλειψη αξιοπιστίας στην πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων - Αρρυθμίες στην οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης που παρέχεται στα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) που επιτείνει το χάσμα δεξιοτήτων - Απουσία ρεαλιστικής διακυβέρνησης - Η ελληνική οικονομία στηρίζεται σε συντριπτικά ποσοστά σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

10. Η φοίτηση νέων άνω των 15 στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. ως εναλλακτική επιλογή στη μεταγυμνασιακή τυπική εκπαίδευση	12. Απουσία παρακολούθησης αποτελεσματικότητας 13. Απουσία κουλτούρας αξιολόγησης όλων των παραμέτρων των διαδρομών μάθησης 14. Απαξιωμένη εργαστηριακή υποδομή σε επίπεδο Ε.Ε.Κ. 15. Ελλείψεις εξοπλισμού, αναλωσίμων και ανάγκη για συντήρηση κτιριακών εγκαταστάσεων στην Ε.Ε.Κ.
Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threats)
O 1. Ανάληψη θεσμικών πρωτοβουλιών για επείγοντα θέματα της Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. 2. Ύπαρξη Πρόσφορου Όρου για τη χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027 3. Αξιοποίηση του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών 4. Αξιοποίηση τρέχοντος ΕΣΠΑ, Ταμείου Ανάκαμψης και λοιπών χρηματοδοτικών μηχανισμών και σχεδιασμός δράσεων με αναπτυξιακή προοπτική για την Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. 5. Αναβάθμιση του ρόλου της Γενικής Γραμματείας για την Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. 6. Αυξημένο ενδιαφέρον για μεσαίου επιπέδου δεξιότητες στην ελληνική αγορά εργασίας 7. Επένδυση στη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών 8. Ευκαιρίες αξιοποίησης χρηματοδοτήσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.	T 1. Απουσία εθνικής στρατηγικής σε θέματα Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.& Ν. 2. Ανταγωνισμός μεταξύ συναρμόδιων Υπουργείων 3. Αδυναμία σύνδεσης χρηματοδότησης με τις επιδόσεις των προγραμμάτων Ε.Ε.Κ. 4. Διαρκώς μεταβαλλόμενο, δυσλειτουργικό θεσμικό πλαίσιο 5. Αδυναμία προσέγγισης των ευρωπαϊκών στόχων και περιθωριοποίηση της χώρας 6. Αδυναμία επιλογής στρατηγικών βάσει δεδομένων 7. Ποσοτικοποίηση και παρακολούθηση ρεαλιστικών στόχων 8. Αναντιστοιχίες μεταξύ επαγγελματικών προσόντων και αναγκών αγοράς εργασίας. 9. Χαμηλός δείκτης διεθνοποίησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης. 10. Χαμηλός δείκτης ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων και εφαρμογών τεχνολογίας στην οικονομία και διακυβέρνηση της χώρας 11. Αστάθμητοι παράγοντες λόγω αλλαγών στην αγορά εργασίας και σε δημογραφικά δεδομένα

9. Ευκαιρίες διεθνοποίησης της Ε.Ε.Κ. από τη θεσμοθέτηση των Ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών. 10. Ευκαιρίες αξιοποίησης της δια βίου και εξ αποστάσεως μάθησης, λόγω υψηλής ζήτησης. 11. Η υποστήριξη της μεταρρύθμισης από τους κοινωνικούς εταίρους 12. Μετάβαση στην μετα-πανδημική περίοδο 13. Κληροδότημα του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας 14. Εθνικό Σχέδιο Νεολαίας	12. Πανδημική κρίση
--	----------------------------

2 Στρατηγικός Σχεδιασμός

2.1 Όραμα

Όραμα αποτελεί «να καταστεί η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση από λύση ανάγκης για λίγους σε συνειδητή επιλογή και εργαλείο απασχόλησης για πολλούς, να αξιοποιηθεί η Διά Βίου Μάθηση και ειδικότερα ο άξονας της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων ως εργαλείο αναβάθμισης των δεξιοτήτων, προσωπικής ανέλιξης, ανάπτυξης της ενεργού πολιτειότητας και άρσης των κοινωνικών αποκλεισμών του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας καθώς και να αποτελέσει η Νεολαία πυλώνα προτεραιότητας σε όλες τις επιμέρους εθνικές πολιτικές».

2.2 Στρατηγική

Για τη διαμόρφωση της νέας Στρατηγικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, τη Διά Βίου Μάθηση και τη Νεολαία στην Ελλάδα για πρώτη φορά, συντελείται κοινός στρατηγικός σχεδιασμός της Ε.Ε.Κ. και της Δ.Β.Μ., με διακριτά επίπεδα προσόντων, προς αποφυγή επικαλύψεων δομών και υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, καθιερώνεται ένα Εθνικό Σύστημα Ε.Ε.Κ. (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), το οποίο αναπτύσσεται στα επίπεδα 3, 4 και 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, κατ' αντιστοιχία με εκείνα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.

Παράλληλα, έχει θεσμοθετηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για την άμεση και αποτελεσματική διασύνδεση της Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ. με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, μέσω της ουσιαστικής συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό τους, τόσο σε Κεντρικό/Κλαδικό, όσο και σε Περιφερειακό Επίπεδο (νέο σύστημα θεσμικής διακυβέρνησης) και της αξιοποίησης αξιόπιστων μηχανισμών διάγνωσης αναγκών και τεκμηριωμένων μελετών. Στην ίδια κατεύθυνση, σχεδιάστηκαν οργανωτικές αλλαγές στη νέα Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.&Ν.).

Όμως είναι κρίσιμο να αποτυπωθεί και στο Στρατηγικό Σχέδιο ο διαφορετικός χώρος αναφοράς του εκπαιδευτικού συστήματος, σε σχέση με την οικονομία, την απασχόληση και την αγορά εργασίας. Οι δύο χώροι είναι διαφορετικοί και ειδικότερα στο πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης η διαφοροποίηση είναι ακόμη μεγαλύτερη. Οι εκπαιδευτικές διαδρομές (και εδώ προκύπτει σαφής διαφοροποίηση με τις διαδρομές της κατάρτισης) δεν είναι δυνατόν να θεωρούνται ή να μετατρέπονται σε παρακολουθήματα των- πολλές φορές πρόσκαιρων- αναγκών της αγοράς εργασίας. Η λογική αυτή μπορεί να οδηγήσει στην αλλοίωση του περιεχομένου της εκπαίδευσης των πολιτών, μέσω της επιλογής από μια επιστημονική περιοχή ή ένα γνωστικό αντικείμενο μόνον εκείνων των περιεχομένων που σχετίζονται με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, οδηγώντας στη συνέχεια στην επικαιροποίηση των προσόντων τους μέσω σύντομων μαθησιακών και εκπαιδευτικών ψηφίδων, ενώ υπάρχει έλλειμμα βασικών θεωρητικών γνώσεων. Αντίθετα, είναι αναγκαίο να τονίζεται ο κρίσιμος ρόλος μιας Αρχικής Επαγγελματικής

Εκπαίδευσης (στην Ελλάδα στο επίπεδο της λυκειακής βαθμίδας) που περιλαμβάνει το πλήρες φάσμα μιας επιστημονικής περιοχής ή ενός τομέα πρακτικών δραστηριοτήτων, καθώς αυτές οι στέρεες και θεμελιώδεις γνώσεις και δεξιότητες είναι προϋπόθεση για την όποια περαιτέρω μάθηση (ILO, 2018).

Επιπροσθέτως, έχει κατ' επανάληψη τονιστεί και από τους κοινωνικούς εταίρους (Γ.Σ.Ε.Ε., Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.) ότι η αναντιστοιχία των γνώσεων και δεξιοτήτων μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας δεν είναι μονοπαραγοντική, δηλαδή ότι η ανεπάρκεια του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος δεν είναι η βασική ή αποκλειστική αιτία για το αναφερόμενο φαινόμενο. Έχει τεκμηριωθεί με βάση όλα τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα για τη χώρα μας (Γούλας, Ζάγκος, & Παϊζης, 2019) ότι η επίδραση της κάθετης αναντιστοιχίας δεξιοτήτων είναι εκείνη που φορτίζει αρνητικά τη σχέση εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης στην Ελλάδα, ενώ η οριζόντια αναντιστοιχία αφενός δεν διακρίνεται από σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσον όρο και αφετέρου εντοπίζεται σε πολύ συγκεκριμένους τομείς. Με άλλους όρους, το νέο παραγωγικό και αναπτυξιακό πρότυπο της χώρας, με δεδομένη την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου και των προσόντων του πληθυσμού, είναι ανάγκη να βασίζεται στον εμπλουτισμό των κλάδων της οικονομίας με δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από υψηλότερο μείγμα προσόντων (Γαβρόγλου & Κώτσιος, 2021). Η μετακύλιση του προβλήματος από την ζήτηση στην προσφορά εργασίας και αμέσως μετά στα εκπαιδευτικά υποσυστήματα αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, «απενοχοποιεί» τη ζήτηση εργασίας και θεωρεί το υφιστάμενο παραγωγικό πρότυπο ως σταθερό και μη επιδεχόμενο βελτιώσεων. Αυτή η μετακύλιση έχει ως συνέπεια α) να ενοχοποιούνται μονίμως τα υποσυστήματα της τυπικής εκπαίδευσης και β) να επωμίζονται οι εργαζόμενοι, στις περισσότερες περιπτώσεις και το κόστος της «αναγκαίας» προσαρμογής.

Επισημαίνεται ότι η Στρατηγική Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας διατρέχεται από τις βασικές αρχές της Στρατηγικής για τον τομέα πολιτικής για τη Νεολαία όπως περιγράφονται κάτωθι:

- Αναγνώριση του συγκεκριμένου ρόλου των νέων στην κοινωνία και αναγνώριση της υποχρέωσης της Πολιτείας να απαντήσει στις συγκεκριμένες προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα
- Διατομεακή προσέγγιση της στρατηγικής - Διυπουργική συνεργασία
- Συνέργεια με άλλες πολιτικές που αφορούν και ενδιαφέρουν τους νέους, όπως εκείνες της Εκπαίδευσης, της Κατάρτισης, της Απασχόλησης και της Κοινωνικής Πολιτικής
- Ισότιμη πρόσβαση όλων των νέων και θέσπιση προτεραιοτήτων με στόχο τους νέους με λιγότερες ευκαιρίες

- Πολιτικές και μέτρα που θα διευκολύνουν την κινητικότητα των νέων
- Θεσμική αναγνώριση του επαγγέλματος των youth workers και υποστήριξη του έργου όσων εργάζονται με/για τους νέους (youth work - youth workers)
- Καταγραφή των πραγματικών αναγκών και ενδιαφερόντων των νέων, μέσα από τη συμμετοχή των ίδιων των νέων και της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που τους αφορούν
- Διαρκής διαδικασία έρευνας και μελέτης των αναγκών, σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό, πολιτισμικό και οικονομικό περιβάλλον
- Συνάφεια των στόχων πολιτικής για τη Νεολαία με εκείνους του 5ετούς αναπτυξιακού κυβερνητικού προγράμματος
- Συνάφεια στόχων και μέτρων εθνικής πολιτικής με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές (σύνδεση της Εθνικής Στρατηγικής με την Στρατηγική της Ε.Ε. για τη Νεολαία 2017-2027).

2.3 Στρατηγικοί Στόχοι

Οι Στρατηγικοί Στόχοι της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας αφορούν στην/στις:

- ΣΣ1 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση της Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ. με έμφαση στην ποιότητα**
ΣΣ2 Ενίσχυση της εξωστρέφειας, της συνεργασίας και της κινητικότητας σε επίπεδο συστήματος Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. και Ν.
ΣΣ3 Ειδικές δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση στην Ε.Ε.Κ. και τη Δ.Β.Μ., με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και τον πληθυσμό χαμηλών προσόντων
ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.
ΣΣ5 Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των Εκπαιδευτικών Μονάδων Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.
ΣΣ6 Ανάπτυξη αξιόπιστου και σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.

Οι στρατηγικοί στόχοι που έχουν τεθεί επιδιώκουν την ολιστική αναβάθμιση της παρεχόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, αρχικής και συνεχιζόμενης, της Διά Βίου Μάθησης και της Νεολαίας σε επίπεδο (α) δομών, υποδομών (β) διαδικασιών, (γ) περιεχομένου (Προγραμμάτων Σπουδών και Οδηγών Κατάρτισης) και (δ) πιστοποίησης, ενώ επιδιώκεται ο επαναπροσδιορισμός και η αναβάθμιση της Μάθησης Ενηλίκων με ειδική μέριμνα στη γενική εκπαίδευση ενηλίκων.

Τέλος, επιδιώκεται η άρση των κοινωνικών αποκλεισμών με στοχευμένες παρεμβάσεις διασφάλισης της ισότητας των ευκαιριών.

2.3.1 ΣΣ1 Ανάπτυξη και ενδυνάμωση της Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ. με έμφαση στην ποιότητα

Με βάση τα διδάγματα του παρελθόντος, τις προκλήσεις της χώρας αλλά και το ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον απαιτείται μια στροφή σε σύγχρονη και αποτελεσματική Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ. με έμφαση την ποιότητα. Ειδικότερα, μέσω συντονισμένης και διαρκούς προσπάθειας στο στρατηγικό στόχο εντάσσονται δράσεις:

- Ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ. μέσω της δημιουργίας νέων ευκαιριών
- Σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών Ε.Ε.Κ. και προγραμμάτων Δ.Β.Μ. και Διασφάλιση ποιότητας
- Επένδυση στη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη και επιμόρφωση του προσωπικού Ε.Ε.Κ. και των συντελεστών μάθησης ενηλίκων
- Πιστοποίηση προσόντων στην Ε.Ε.Κ. και δεξιοτήτων στην μη τυπική μάθηση
- Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ε.Ε.Κ.

2.3.1.1 Ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ. μέσω της δημιουργίας νέων ευκαιριών

Ίδρυση Π.ΕΠΑ.Σ Μαθητείας Ο.Α.Ε.Δ.:

Το τρέχον σχολικό έτος 2021-22, ο Ο.Α.Ε.Δ. λειτουργεί 6 Πειραματικές ΕΠΑ.Σ (Π.ΕΠΑ.Σ Μαθητείας), διετούς φοίτησης, σε 2 ειδικότητες στον τομέα του τουρισμού, σε συνεργασία με το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το ΙΝ.Σ.Ε.Τ.Ε.

Ίδρυση Πρότυπων ΕΠΑ.Λ. (Π.ΕΠΑ.Λ.):

Η ανάπτυξη ενός από τους κύριους πυλώνες στήριξης και εφαρμογής του κοινού στρατηγικού σχεδιασμού της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, με την ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό τους είναι η ίδρυση και λειτουργία των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., στα οποία οι μαθητές εισάγονται με βάση το βαθμό του Απολυτηρίου Γυμνασίου.

Κύριοι στόχοι των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ. (Π.ΕΠΑ.Λ.):

- Η ενίσχυση του βαθμού αυτονομίας των μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης, με ενεργό ρόλο των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας
- Η προαγωγή της εκπαιδευτικής έρευνας στην πράξη, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες σχολές και τμήματα των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, στη διδακτική των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, καθώς και στην οργάνωση, διοίκηση, αξιολόγηση και διαχείριση σχέσεων στο επίπεδο της σχολικής μονάδας
- Η ανάπτυξη ερευνητικών και εκπαιδευτικών, ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των επαγγελματικών ειδικοτήτων στα αντικείμενα της διδασκαλίας τους με τη συνδρομή των Α.Ε.Ι. και των τοπικών επιχειρήσεων
- Η πιλοτική εφαρμογή νέων προγραμμάτων σπουδών, σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού, καινοτόμων διδακτικών πρακτικών, προγραμμάτων αξιολόγησης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου και της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολικών μονάδων, νέων προτύπων διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου και καλών πρακτικών μεθόδων διδασκαλίας και πρακτικής άσκησης
- Η δοκιμαστική εισαγωγή νέων επαγγελματικών τομέων και ειδικοτήτων πριν την ευρεία εφαρμογή τους και η εναρμόνιση των επαγγελματικών τομέων και ειδικοτήτων με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, με σκοπό την πρακτική άσκηση και την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων

Στα Π.ΕΠΑ.Λ. καθιερώνεται σύστημα διοίκησης ποιότητας, που αναφέρεται: α) στο πλαίσιο παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης, β) στις εισροές, που περιλαμβάνουν το διδακτικό υλικό, τα προγράμματα και τους εκπαιδευτικούς, γ) στις διαδικασίες, που περιλαμβάνουν τις διδακτικές μεθόδους και την εφαρμογή τους, καθώς και δ) στις εκροές, που αφορούν στα μαθησιακά αποτελέσματα.

Επισημαίνεται ότι η λογική θεσμοθέτησης των Π.ΕΠΑ.Λ εστιάζεται στην ανάδειξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στη διερεύνηση σχεδιασμού και υλοποίησης καινοτομιών και πρωτοβουλιών μεταξύ των οποίων και η ευρύτερη σύνδεση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, έτσι ώστε οι θετικά αξιολογούμενες πρακτικές να εφαρμοστούν στο σύνολο των Επαγγελματικών Λυκείων της χώρας, σταδιακά. Στο πλαίσιο αυτό θα διερευνηθούν πρωτοβουλίες και συνέργειες για την ενίσχυση του θεσμού της Συμβουλευτικής και του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε όλη τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και ιδιαίτερα στο Γυμνάσιο (στόχος ΣΣ3 Ειδικές δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση στην Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν., με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και στα άτομα με χαμηλά προσόντα), για την ευρεία ενημέρωση-ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και της εκπαιδευτικής κοινότητας για την επαγγελματική εκπαίδευση σε τοπικό-περιφερειακό και εθνικό επίπεδο με καμπάνιες ενημέρωσης (στόχος ΣΣ2 Ενίσχυση της εξωστρέφειας, της συνεργασίας και της κινητικότητας σε επίπεδο συστήματος Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. και Ν.).

Μέσω της μεταρρύθμισης προβλέπεται η λειτουργία Κέντρων Επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικών μαθημάτων των ΕΠΑ.Λ. στα αντικείμενα της διδασκαλίας τους, με στόχο την περιοδική ενημέρωσή τους για τις εξελίξεις στην επιστήμη τους, τη διδακτική των αντικειμένων τους, και για την απόκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Τέλος επισημαίνεται η ίδρυση των Π.ΕΠΑ.Λ. ολοκληρώνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του οικείου Σ.Σ.Π.Α.Ε. και γνώμη του Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. Με αυτή την προσέγγιση

λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές ανάγκες και οι απόψεις των εκπροσώπων της εκπαιδευτικής κοινότητας όλων των επιπέδων του Ε.Π.Π. (3,4,5), των κοινωνικών εταίρων και της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω της εισήγησης των Σ.Σ.Π.Α.Ε. Στο επόμενο επίπεδο της διακυβέρνησης στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. στο οποίο μετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη σε επίπεδο Υπουργείων, φορέων, κοινωνικών εταίρων και αυτοδιοίκησης αξιολογούνται οι τεκμηριωμένες προτάσεις και υποβάλλεται σχετική γνώμη-πρόταση στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων λαμβάνοντας υπόψη τη χωροθέτηση των δομών, τις εξελίξεις στην Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. καθώς και αναπτυξιακές δυνατότητες της κάθε περιοχής. Η εκτίμηση είναι ότι τα Π.ΕΠΑ.Λ. θα αριθμούν έως 25 σε όλη τη χώρα έναντι των 400 ΕΠΑ.Λ που υπάρχουν σήμερα. Η επιλογή της ίδρυσης Πρότυπων ΕΠΑ.Λ. και η αξιολόγησή τους θα φέρει με οργανωμένο τρόπο κι όχι άναρχα την επόμενη ημέρα στα ΕΠΑ.Λ. συνολικά.

Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.):

Τα Ι.Ε.Κ αποτελούν δομές που καλούνται να καλύψουν το κενό μεταξύ Λυκείου και Πανεπιστημίου και ειδικότερα την ανάγκη κατάρτισης εξειδικευμένων μεσαίων στελεχών τα οποία έχει ανάγκη η ελληνική αγορά εργασίας. Για την αποτελεσματική λειτουργία τους, δίνεται στα Ι.Ε.Κ. η ευελιξία στη δημιουργία και λειτουργία νέων ειδικοτήτων σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν μέσω του Κεντρικού Συμβουλίου (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.) και των Περιφερειακών Συμβουλίων Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (Σ.Σ.Π.Α.Ε.). Τα Ι.Ε.Κ. αποκτούν αυτονομία, μπορούν να αναπτύξουν συνεργασίες με κοινωνικούς εταίρους και φορείς της αγοράς και της εκπαίδευσης σε πολλαπλά επίπεδα, τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, ευρωπαϊκά και ενισχύεται η διοίκησή τους.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης των Ι.Ε.Κ θεσπίζεται η εξ αποστάσεως κατάρτιση, προβλέπεται η ίδρυση Πειραματικών Ι.Ε.Κ. και Θεματικών Ι.Ε.Κ, η λειτουργία ξενόγλωσσων τμημάτων για αλλοδαπούς με δίδακτρα, καθώς και τμημάτων με τη χρήση της αγγλικής γλώσσας στην κατάρτιση και στις εξετάσεις πιστοποίησης, η λειτουργία των οποίων αποτελεί άνοιγμα στις Βαλκανικές χώρες και τις χώρες της Μεσογείου (Μέσης Ανατολής - Βορείου Αφρικής) και ευκαιρία για διακρατικές συνεργασίες.

Παράλληλα, προβλέπεται η λειτουργία Γραφείου Επαγγελματικής Ανάπτυξης & Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ.) σε κάθε Ι.Ε.Κ και η δυνατότητα αμειβόμενης πρακτικής άσκησης.

Οι καταρτιζόμενοι στα Ι.Ε.Κ. δύνανται να πραγματοποιούν μέρος της θεωρητικής ή και της εργαστηριακής κατάρτισής τους σε φορείς υποδοχής που εδρεύουν σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι καταρτιζόμενοι παρακολουθούν ειδικότητες αντίστοιχες με αυτές οι οποίες παρέχονται στο Ι.Ε.Κ. προέλευσής τους και αναγνωρίζονται τα μαθησιακά αποτελέσματα που περιλαμβάνονται στους Οδηγούς Κατάρτισης, οι οποίοι έχουν αναγνωριστεί από την αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής. Στο πλαίσιο των ανωτέρω προγραμμάτων είναι δυνατή και η

πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης ή μέρους αυτής των καταρτιζόμενων στα δημόσια Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. σε παραγωγικές μονάδες των κρατών υποδοχής.

Τα Ι.Ε.Κ. θα αξιολογούνται ως προς τη λειτουργία τους. Για την αξιολόγησή τους θεσμοθετούνται κριτήρια όπως ο βαθμός επιτυχίας των αποφοίτων τους στις διαδικασίες πιστοποίησης, η απορρόφηση των αποφοίτων από την αγορά εργασίας, ο βαθμός ικανοποίησης των καταρτιζόμενων και των εκπαιδευτών σε ετήσια βάση.

Οι πιστοποιημένοι απόφοιτοι των Ι.Ε.Κ αποκτούν τη δυνατότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μέσω εξετάσεων που οργανώνονται από τα Πανεπιστημιακά Τμήματα συναφούς Επιστημονικού και Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Στο πλαίσιο της Υποστήριξης Αναβάθμισης λειτουργίας των Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υ.ΠΑΙ.Θ. για τα έτη 2023- 2024, 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027, 2027-2028 (5 έτη):

α) Δυνητικά Επωφελούμενοι ετησίως 35.000 καταρτιζόμενοι σε Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υ.ΠΑΙ.Θ. Στην πενταετία 2023-2028 175.000 καταρτιζόμενοι των Ι.Ε.Κ.

β) Επωφελούμενοι από ΕΣΠΑ Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υ.ΠΑΙ.Θ. και 25.000 καταρτιζόμενοι ετησίως. Στην πενταετία 2023-2028 125.000 καταρτιζόμενοι των Ι.Ε.Κ.

Μεταλυκειακό έτος-τάξη Μαθητείας:

Για την εφαρμογή του Μεταλυκειακού έτους-τάξη Μαθητείας προβλέπονται η ουσιαστική προσέγγιση των αναγκών της αγοράς εργασίας, μέσω της επιλογής ειδικοτήτων Μαθητείας. Η επιλογή των ειδικοτήτων μαθητείας πραγματοποιείται ύστερα από εισήγηση του Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. +μ+ε τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων και σύμφωνα με την ίδια λογική που εφαρμόζεται και στα Ι.Ε.Κ.

Σημαντικές αλλαγές προβλέπονται και στη διοίκηση της μαθητείας, μέσα από την εκχώρηση αρμοδιοτήτων και κινήτρων στους ασκούντες τη διοίκηση της μαθητείας σε επίπεδο Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα αποκλειστικής πρόσληψης αναπληρωτών εκπαιδευτικών για τη Μαθητεία.

Είναι δυνατή η υλοποίηση του εργαστηριακού μαθήματος και με εξ αποστάσεως εκπαίδευση (σύγχρονη ή και ασύγχρονη) ή με μικτή εκπαίδευση.

Η Μαθητεία των μαθητευόμενων μπορεί να υλοποιείται σε φορείς υποδοχής και παραγωγικές μονάδες που εδρεύουν σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ καθιερώνεται η δυνατότητα πρόσβασης πιστοποιημένων αποφοίτων Μαθητείας ΕΠΑ.Λ., όπως και των πιστοποιημένων αποφοίτων των Ι.Ε.Κ., στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, κατόπιν κατατακτήριων εξετάσεων.

Για τα έτη 2021-2023 το έργο έχει ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και για τα επόμενα 5 έτη (έως το 2028) η δράση θα επηρεάσει θετικά:

α) Δυνητικά Επωφελούμενοι ετησίως 25.000 απόφοιτοι σε 414 ΕΠΑ.Λ. Στην πενταετία 2023-2028 125.000 απόφοιτοι των ΕΠΑ.Λ.

β) Επωφελούμενοι Μαθητείας από ΕΣΠΑ 4.500 μαθητευόμενοι ετησίως. Στην πενταετία 2023-2028 22.500 Μαθητευόμενοι από τους 125.000 απόφοιτους των ΕΠΑ.Λ.

Πρακτική Άσκηση καταρτιζομένων Ι.Ε.Κ.:

Με την Κ5/97484/5-8-2021 (ΦΕΚ Β 3938) καθορίστηκε για πρώτη φορά αμειβόμενη πρακτική άσκηση για τους καταρτιζόμενους των Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και ειδικότερα ρυθμίστηκαν το ύψος και ο τρόπος κάλυψης των δαπανών αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, η συμμετοχή του Δημοσίου στις εισφορές και τις αμοιβές των καταρτιζομένων κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, οι όροι και οι προϋποθέσεις πραγματοποίησής της.

Η αναφερόμενη ρύθμιση έθεσε το κανονιστικό πλαίσιο βάσει του οποίου, από το τρέχον έτος κατάρτισης (2021-2022), θα υλοποιείται για πρώτη φορά το πρόγραμμα της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης για τους καταρτιζόμενους των Ι.Ε.Κ. της χώρας. Η δράση εντάσσεται στον ευρύτερο σχεδιασμό του Υ.ΠΑΙ.Θ. για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος ένταξης των καταρτιζομένων στα Ι.Ε.Κ. στην αγορά εργασίας. Η βασική διασύνδεση των καταρτιζομένων με την αγορά εργασίας επιτυγχάνεται με τον θεσμό της Πρακτικής Άσκησης σε χώρους εργασίας, μέσω της οποίας οι καταρτιζόμενοι ενισχύουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους και αποκτούν επαγγελματική εμπειρία σε συναφείς με την κατάρτιση τους κλάδους, σε θέσεις που προσφέρονται από φορείς και επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ο πρακτικά ασκούμενος θα λαμβάνει αποζημίωση ίση με το 80% του νόμιμου, νομοθετημένου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη και θα χρηματοδοτείται από εξασφαλισμένους για το λόγο αυτό ενωσιακούς πόρους. Για τα έτη 2021-2023 το έργο έχει ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και για τα επόμενα 5 έτη (έως το 2028) η δράση θα επηρεάσει θετικά:

α) Δυνητικά Επωφελούμενοι ετησίως 35.000 καταρτιζόμενοι σε 126 Ι.Ε.Κ. Στην πενταετία 2023-2028 εκτιμώνται 175.000 καταρτιζόμενοι των Ι.Ε.Κ.

β) Επωφελούμενοι Πρακτικής Άσκησης από ΕΣΠΑ 25.000 καταρτιζόμενοι ετησίως. Στην πενταετία 2023-2028 εκτιμώνται 125.000 Πρακτικά Ασκούμενοι από τους 175.000 καταρτιζόμενους των Ι.Ε.Κ.

Διευκρινίζεται ότι για τα Ι.Ε.Κ. του Υπουργείου Τουρισμού υπήρχαν ειδικές διατάξεις για την πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων τους. Ειδικότερα οι καταρτιζόμενοι των Ι.Ε.Κ. του Υπουργείου Τουρισμού, κατά τους θερινούς μήνες κάθε έτους, πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 3105/2003 (Α' 29) σε συνδυασμό με όσα ορίζονται στις κ.υ.α. 4010/6.6.2006 (Β' 919) με θέμα «Όροι πρακτικής άσκησης μαθητών-σπουδαστών και καταρτιζομένων του Ο.Τ.Ε.Κ» και 16802/667/27.8.2010 (Β' 1345) με θέμα «Όροι και προϋποθέσεις πρακτικής άσκησης ημεδαπών και αλλοδαπών σπουδαστών/μαθητών Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης και φοιτητών

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης», όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 9319/2021 (ΦΕΚ Β' 2431 /07-06-2021). Η αποζημίωση της πρακτικής άσκησης των ασκούμενων των σχολών του Υπουργείου Τουρισμού, της παρ. 4 του άρθρου 2 του Π.Δ.127/ 2017, ανέρχεται κατ' ελάχιστο στο 60% του νόμιμου νομοθετημένου κατώτατου μισθού, όπως εκάστοτε ισχύει, σε περίπτωση, δε, συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος από ΕΣΠΑ, ανέρχεται στο 80%. Όσες επιχειρήσεις δεν παρέχουν στέγη στους ασκούμενους, των οποίων η κατοικία είναι εκτός της περιφερειακής ενότητας που βρίσκεται η επιχείρηση και σε νησιωτικά συμπλέγματα εκτός νήσου, καταβάλλουν σε αυτούς επιπλέον αποζημίωση στέγης ίση κατ' ελάχιστο με το 20% του νόμιμου νομοθετημένου κατώτατου μισθού, όπως εκάστοτε ισχύει.

Στο ν.4763/2020 έχουν συμπεριληφθεί εξουσιοδοτικές διατάξεις (παρ. 8 του άρθρου 34) σύμφωνα με τις οποίες «με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται το ύψος και ο τρόπος κάλυψης των δαπανών της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης και της μαθητείας, η συμμετοχή του Δημοσίου στις εισφορές και τις αμοιβές των καταρτιζομένων, τις εισφορές και καταβολές αμοιβών των εργοδοτών στους καταρτιζόμενους, οι όροι και οι προϋποθέσεις μαθητείας και πρακτικής άσκησης των καταρτιζομένων των Ι.Ε.Κ. άλλων υπουργείων ή ν.π.δ.δ., καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα»

Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ) Ο.Α.Ε.Δ.:

Επίσης στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας και τα Ι.Ε.Κ. Ο.Α.Ε.Δ. ιδρύονται και λειτουργούν Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ) του Ν. 4763/2020. Κύριο έργο των ΓΕΑΣ είναι η διασύνδεση των σπουδαστών και αποφοίτων Ε.Ε.Κ. με την αγορά εργασίας.

2.3.1.2 Σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών Ε.Ε.Κ. και προγραμμάτων Δ.Β.Μ. και Διασφάλιση ποιότητας

Επαγγελματική εκπαίδευση μέσω των Π.ΕΠΑ.Λ.

Για την αναβάθμιση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών στην επαγγελματική εκπαίδευση, πέραν των δράσεων που εντάσσονται στη Στρατηγική της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θα δοθεί έμφαση στα Προγράμματα Σπουδών των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών αναγκών σε επαγγελματικά προσόντα της οικονομίας, νέων μεθοδολογιών, κριτηρίων ποιότητας σε πόρους και διαδικασίες. Επισημαίνεται ότι με βάση τη μεταρρύθμιση του ν. 4763/2020 «Στα Π.ΕΠΑ.Λ. καθιερώνεται πρακτική άσκηση κατά τη διάρκεια της φοίτησης μία (1) ημέρα της εβδομάδας και για έξι (6) ώρες, η οποία εντάσσεται στο πρόγραμμα σπουδών των εργαστηριακών μαθημάτων, σε φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή επιχειρήσεις ιδιωτικού

τομέα της περιοχής και σύμφωνα με τις προτάσεις των οικείων Σ.Σ.Π.Α.Ε. Αν δεν εξασφαλίζονται θέσεις πρακτικής άσκησης, εφαρμόζεται το συμβατικό πρόγραμμα σπουδών.». Επίσης αναμένονται νέες μέθοδοι, οι οποίες θα ενσωματωθούν στα Προγράμματα Σπουδών (Π.Σ.) των Π.ΕΠΑ.Λ. καθώς «τα Π.ΕΠΑ.Λ., δύνανται να συνεργάζονται με επιχειρήσεις του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα και να εφαρμόζουν νέες εκπαιδευτικές μεθόδους με καινοτόμες προσεγγίσεις διδασκαλίας και πρακτικής άσκησης. Η Κ.Ε.Ε. προτείνει στο Ι.Ε.Π. τις απαραίτητες διαφοροποιήσεις στα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών των ΕΠΑ.Λ., όπως και ειδικά μαθήματα, εφόσον έχουν ιδιαίτερο οικονομικό αναπτυξιακό χαρακτήρα για την περιοχή, όπως τεκμηριώνεται με γνώμη των οικείων Σ.Σ.Π.Α.Ε.». Η αναβάθμιση των Π.Σ. των Π.ΕΠΑ.Λ. έχει ήδη ξεκινήσει από την Α.Π.ΕΠΑ.Λ με την ένταξη των Μαθημάτων Επαγγελματικής Κατεύθυνσης Προσανατολιστικού Χαρακτήρα και θα ολοκληρωθεί σταδιακά με την συνδρομή της Κ.Ε.Ε. και του Ι.Ε.Π. Η ενίσχυση της ποιότητας του περιεχομένου σπουδών των Π.ΕΠΑ.Λ. θα υλοποιηθεί και μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού (στόχος ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.).

Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που προβλέπει το Ε.Σ.Ε.Ε.Κ. σχετικά με την ενίσχυση της ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης έχει προγραμματιστεί η ανάδειξη νέων ειδικοτήτων Ι.Ε.Κ. και η επικαιροποίηση και ο εκσυγχρονισμός όλων των Οδηγών Κατάρτισης των Ι.Ε.Κ. Οι δράσεις εντάσσονται στο πλαίσιο της σύνδεσης της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. με την αγορά εργασίας μέσω της ενίσχυσης των συνεργασιών με τους κοινωνικούς εταίρους, της διερεύνησης των εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών αναγκών της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης σε σχέση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της καταγραφής και βελτίωσης των αδυναμιών των Οδηγών Κατάρτισης και της ενίσχυσης της συνεργασίας με τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για τη βελτίωση των υπηρεσιών πιστοποίησης περιεχομένου και προσόντων. Για την υλοποίηση της ποιοτικής αναβάθμισης των ειδικοτήτων και κατ' επέκταση του περιεχομένου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης έχουν προβλεφθεί:

- Χαρτογράφηση των ειδικοτήτων των Ι.Ε.Κ., ώστε να αρθούν επικαλύψεις με άλλες μαθησιακές διαδρομές του Ε.Π.Π. αλλά και κατάργηση παρωχημένων ειδικοτήτων
- Έγκριση νέων ειδικοτήτων υπό τη νέα διακυβέρνηση της Ε.Ε.Κ. με καθορισμένες διαδικασίες
- Έγκριση Πρότυπου Οδηγού Κατάρτισης.
- Στο πλαίσιο της ολιστικής αναθεώρησης του περιεχομένου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αλλά και της έμπρακτης συμβολής των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό έχει εγκριθεί η πράξη «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) -

MIS 5069281», η οποία χρηματοδοτείται από το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020 με διάρκεια το τέλος του 2023. Οι δράσεις του έργου στοχεύουν στη διαμόρφωση Οδηγών Κατάρτισης, εκπαιδευτικών εγχειριδίων και τραπεζών θεμάτων σε 130 εγκεκριμένες αλλά και νέες ειδικότητες των Ι.Ε.Κ. Βασικοί άξονες αναφοράς τους αποτελούν οι απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες σε κάθε ειδικότητα αλλά και οι μεθοδολογικές επιλογές, όπως αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, διδακτικές τεχνικές, γνώσεις και δεξιότητες εκπαιδευτών, που απαιτούνται, προκειμένου να αποτελέσουν οι οδηγοί και τα εγχειρίδια χρήσιμο εργαλείο στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Το έργο περιλαμβάνει τρεις διακριτές δράσεις:

1. Εκπόνηση μελέτης διερεύνησης χαρακτηριστικών, ιδιαιτεροτήτων και προβλημάτων στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.
 2. Ανάπτυξη οριζόντιας μεθοδολογίας και δημιουργία Οδηγών Κατάρτισης που θα βασίζονται στη συγκεκριμένη μεθοδολογία, βάσει της οποίας αναπτύσσονται 3 σχετικά templates (Οδηγός Κατάρτισης, Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο, Τράπεζα Θεμάτων) – τα οποία περιλαμβάνουν οδηγίες υποστήριξης προς τους συγγραφείς. Στη συγκεκριμένη δράση θα αναπτυχθούν: i) Οδηγός Κατάρτισης για εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές, ii) εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για τους εκπαιδευόμενους, το οποίο θα συνοδεύεται και από οδηγίες προς τους εκπαιδευτές, iii) οδηγός υποστήριξης συγγραφέων εκπαιδευτικού εγχειριδίου, με τη μορφή ερωτήσεων – απαντήσεων (Τράπεζα Θεμάτων) για κάθε ειδικότητα.
 3. Μεθοδολογία ευέλικτης περιοδικής αξιολόγησης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των οδηγών.
- Μηχανισμός παρακολούθησης του περιεχομένου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και ανάπτυξη περιεχομένου ψηφιακής μάθησης σε επιλεγμένες θεματικές ενότητες. (στόχος ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.)

Μαθητεία Ενηλίκων μέσω του Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας

Για το Μεταλυκειακό έτος-τάξη Μαθητείας θα υπάρξει αναμόρφωση του περιεχομένου με τη συνδρομή του Ι.Ε.Π. και των κοινωνικών εταίρων και ειδικότερα θα συνταχθούν:

- Πρότυπος Οδηγός Κατάρτισης του Μεταλυκειακού έτους - τάξη Μαθητείας στον οποίο θα βασίζονται οι νέοι Οδηγοί Κατάρτισης ειδικοτήτων Μαθητείας και
- Νέοι Οδηγοί Κατάρτισης ειδικοτήτων του Μεταλυκειακού Έτους – τάξη Μαθητείας που θα αντικαταστήσουν τα υφιστάμενα Προγράμματα Σπουδών.

Τυπική Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης των δεξιοτήτων των εκπαιδευτών ενηλίκων προβλέπεται η δημιουργία Τράπεζας εκπαιδευτικού υλικού των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) Ειδικότερα, η δημιουργία μιας τράπεζας για τα Σ.Δ.Ε., στην οποία θα υποβάλλεται εκπαιδευτικό υλικό για τους γραμματισμούς που διδάσκονται στα Σ.Δ.Ε., με στόχο να αποτελέσει έναν σύγχρονο και διαρκώς ανανεούμενο οδηγό για το εκπαιδευτικό προσωπικό των Σ.Δ.Ε., θα συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης που παρέχεται στα σχολεία αυτά. Η Τράπεζα θα φιλοξενεί πέραν του υλικού, καλές εκπαιδευτικές πρακτικές που αναπτύσσονται αλλά και χώρο καταχώρησης τεκμηριωμένων μελετών για τη Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων. Επίσης, στο μέλλον η Τράπεζα θα μπορούσε να επεκταθεί και σε άλλους φορείς Μάθησης Ενηλίκων πλην των Σ.Δ.Ε. Η αναφερόμενη τράπεζα εκπαιδευτικού υλικού θα μπορούσε να αποτελέσει και βάση αναφοράς για πιλοτική εφαρμογή ψηφιακής μάθησης σε μαθητές των Σ.Δ.Ε. Με την ολοκλήρωση του Portal της Ε.Ε.Κ. από το Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Τ.Α.Α.) επιμέρους εφαρμογές όπως η αναφερόμενη τράπεζα υλικού των Σ.Δ.Ε. θα διασυνδεθούν.

Μη τυπική μάθηση

Η ποιότητα των προγραμμάτων που προσφέρονται από τους φορείς διά βίου μάθησης καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την εκπαιδευτική επάρκεια των εκπαιδευτών, την ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού και των εκπαιδευτικών δομών και την ύπαρξη συστήματος πιστοποίησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα προβλήματα και η απουσία ελέγχου ποιότητας έχουν δημιουργήσει συνθήκες που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Επισημαίνεται ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, η αναβάθμιση δεξιοτήτων ή η επανακατάρτιση (καθώς οι όροι εκσυγχρονίζονται λόγω των αλλαγών στην οικονομία) αποτελούν κεντρικό πεδίο πολιτικής, πολυπαραγοντικό σύστημα παρεμβάσεων και με δυνατότητα απορρόφησης πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στη διά βίου μάθηση προβλέπεται στο ν. 4763/2020 η κατάργηση του διαχωρισμού Κ.Δ.Β.Μ. Ι και Κ.Δ.Β.Μ. ΙΙ και η εναρμόνιση όλων των Κ.Δ.Β.Μ με το θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. και την ελληνική νομοθεσία (Γενικός Κτιριοδομικός Κανονισμός). Τα Κ.Δ.Β.Μ. θα υποχρεούνται να διαθέτουν προσωπικό, θα γίνεται πιστοποίηση εισροών για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα (εκπλήρωση ευρωπαϊκής απαίτησης) και διενέργεια ελέγχων καλής λειτουργίας.

Στην κατεύθυνση αυτή κινείται και η θεσμοθέτηση με τις διατάξεις του ν.4763/2020 συστήματος ελέγχου και εποπτείας των Κ.Δ.Β.Μ., μητρώου Κ.Δ.Β.Μ., πιστοποίησης των προγραμμάτων που προσφέρουν και επικύρωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων αυτών, όπως επίσης η καθιέρωση αυστηρών προδιαγραφών, όσον αφορά στις εγκαταστάσεις, στις υποδομές, στο στελεχιακό δυναμικό και στους

εκπαιδευτές που διδάσκουν. Στον άξονα αυτό προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις σε επίπεδο συνολικού σχεδιασμού:

- Διάγνωση εκπαιδευτικών αναγκών
- Ανάπτυξη του συστήματος επαγγελματικής συμβουλευτικής
- Σύνταξη προγραμμάτων μη τυπικής Μάθησης Ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών της π.χ. συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση
- Ειδική εστίαση στις ανάγκες της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων
- Αναβάθμιση του συστήματος πρακτικής άσκησης, όπου απαιτείται
- Επικύρωση και αναγνώριση στην αγορά εργασίας των επαγγελματικών δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω της μάθησης ενηλίκων.

Στην μη τυπική μάθηση ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση καθώς καλείται και δύναται, λόγω των ιδιαίτερων ευελιξιών της, να παρέχει σε συνεχή βάση εξειδικευμένες λύσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων - προσαρμοσμένων τόσο στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας όσο και στις συγκεκριμένες ανάγκες του εργατικού δυναμικού στο οποίο στοχεύουν, κατά περίπτωση, οι ενέργειες κατάρτισης. Οι ενέργειες Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης δεν ταυτίζονται με τη θεσμικά αναγνωρισμένη ολοκληρωμένη εκπαίδευση σε μία ειδικότητα, αλλά αποτελούν δυνατούς συνδυασμούς μαθησιακών ενοτήτων και προσαρμοσμένων διδακτικών προδιαγραφών, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τους την ειδική κοινωνικοοικονομική στόχευση, συγκεκριμένες τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας, μεμονωμένων ή ομάδων επιχειρήσεων, τις ανάγκες και το προφίλ της ομάδας στόχου και της συγκεκριμένης ομάδας καταρτιζομένων κ.λπ. (βλ. ενδεικτικά: Γούλας, Μαρκίδης, & Μπαμπανέλου, 2018). Στην προοπτική αυτή, η ενδυνάμωση του ρόλου της Σ.Ε.Κ. μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά, προστατεύοντας και υποστηρίζοντας την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση που παρέχεται στο πλαίσιο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος στην απарέγκλιτη διασφάλιση σταθερών και κοινωνικά/επαγγελματικά αναγνωρισμένων διαδρομών απόκτησης ολοκληρωμένων επαγγελματικών προσόντων στις διαφορετικές ειδικότητες.

Τα προηγούμενα χρόνια δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στην κρίσιμη συμβολή της Μάθησης Ενηλίκων στην οικονομική ανάπτυξη και στην επαγγελματική ζωή των ατόμων. Όμως η διάσταση της προσωπικής ανάπτυξης και της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, στις δύσκολες συγκυρίες της εποχής, λαμβάνει ιδιαίτερη σημασία τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό/επαγγελματικό επίπεδο με αποτέλεσμα να απαιτείται ο σχεδιασμός δράσεων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας και της πολιτειακής ιδιότητας καθενός, καθώς και στην πολιτιστική ανάπτυξη. Τέτοιες δράσεις θα αφορούν ενδεικτικά την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, τη λειτουργική χρήση των Μ.Μ.Ε., την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ικανότητας ομαδικής συνεργασίας. Οι

δράσεις της μη τυπικής μάθησης θα πρέπει να διευρυνθούν σε θεματικές ενότητες όπως: επιμόρφωση ατόμων τρίτης ηλικίας, ειδικά προγράμματα για τη συζευγμένη ανάπτυξη τεχνικών, οριζοντίων και ψηφιακών δεξιοτήτων, χρηματοοικονομικός γραμματισμός, γραμματισμός υγείας και περιβαλλοντικός γραμματισμός, υποστήριξη της κατάρτισης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, χαρτογράφηση του ρευστού πεδίου των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων παροχής Ε.Κ.Ε., διαμόρφωση και θέσπιση δεσμευτικού για όλους τους φορείς Συστήματος Προδιαγραφών Ποιοτικής Υλοποίησης Προγραμμάτων, ενίσχυση με ειδικές δράσεις της κουλτούρας Ε.Κ.Ε. τόσο των φορέων του συστήματος όσο και των πολιτών και δημιουργία επιτελικών στελεχών των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων του συστήματος σε θέματα Ε.Κ.Ε. Οι ανάγκες που προκύπτουν από τον ψηφιακό μετασχηματισμό (βλ. σχετικά και Λιντζέρης, 2020), αλλά και την πανδημική κρίση, σαφώς υποδεικνύουν την ανάγκη για ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων για τηλεργασία (ενέργεια 1 - ΑΣ.4.1.), οι βασικές αρχές και το περιεχόμενο του οποίου κρίνεται αναγκαίο να σχεδιαστούν σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες εργαζομένων και επιχειρήσεων. Σε ό,τι αφορά στην ανάπτυξη της ενεργούς πολιτεότητας, ειδικές δράσεις για την εκπαίδευση στον εθελοντισμό, την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης, την ευαισθητοποίηση για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος, την κατανόηση των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων του πολίτη, την ενίσχυση της συμμετοχής στα κοινά, τη μεθοδολογία αποτελεσματικής συμμετοχής σε δημόσιες διαβουλεύσεις και διαδικασίες λήψης αποφάσεων, θα αναβάθμιζαν τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων στο πεδίο της μη τυπικής μάθησης.

Ποιότητα στα συστήματα διοίκησης

Με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. προβλέπονται και νέοι Κανονισμοί Λειτουργίας:

- Σ.Δ.Ε.
- Ε.Σ.Κ.
- ΕΠΑ.Σ Ο.Α.Ε.Δ.
- Ι.Ε.Κ.
- Θεματικά & Πειραματικά ΙΕ.Κ.
- Μεταλυκειακό έτος-τάξη Μαθητείας
- Κ.Δ.Β.Μ.

Η συγκεκριμένη δράση θα αντλήσει δεδομένα από τις καλές πρακτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για τον εκσυγχρονισμό του τρόπου λειτουργίας μιας εκπαιδευτικής δομής του κάθε επιπέδου με βάση α) την ομάδα-στόχο στην οποία απευθύνεται, των ειδικών χαρακτηριστικών της, των προσδοκιών των ωφελουμένων, της ικανοποίησής τους αλλά των στοιχείων που χρήζουν βελτίωσης καθώς και της μετέπειτα εξέλιξής τους είτε στην αγορά εργασίας είτε σε αναβαθμισμένη διαδρομή

Ε.Ε.Κ. και β) τις προτάσεις των συντελεστών του κάθε πεδίου (στελέχη διοίκησης, διοικητικά στελέχη, εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές, σύμβουλοι) που υπηρετούν επί χρόνια σε κάθε διαδρομή Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.

Μηχανισμοί αξιολόγησης

Παράλληλα εστιάζοντας στο πεδίο της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. για την επίτευξη της ποιότητας θα προβλεφθούν μηχανισμοί αξιολόγησης στα ακόλουθα επίπεδα:

- **Αξιολόγηση Ε.Ε.Κ.**
Η αξιολόγηση θα διατρέχει οριζόντια το σύνολο των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και θα βασίζεται σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα τυποποιημένων δεικτών αξιολόγησης. Η αξιολόγηση θα αφορά α) στη λειτουργία των φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης β) στις επαγγελματικές δεξιότητες και τα προσόντα που αναπτύσσουν οι απόφοιτοι, γ) στο βαθμό επιτυχούς πιστοποίησης των αποφοίτων, δ) στην ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας λαμβανομένων υπόψη και άλλων παραμέτρων π.χ. διακυμάνσεις της ζήτησης εργασίας από τις επιχειρήσεις λόγω οικονομικής συγκυρίας, συνθήκες και μισθοί εργασίας, κάλυψη θέσεων εργασίας μεσαίου επιπέδου δεξιοτήτων από άτομα με υψηλότερα προσόντα λόγω ανεργίας κ.ο.κ. Παράλληλα, θα προωθηθεί και η αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού των φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. αξιολόγησης των εκπαιδευτικών υποσυστημάτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στην αξιολόγηση των υποσυστημάτων της Ε.Ε.Κ. σημαντικό ρόλο έχει η επίτευξη των μαθησιακών στόχων δεδομένου ότι αυτό είναι το στοιχείο για το οποίο χρειάζεται να υπάρχει δημόσια, κοινωνική «λογοδοσία» των συμμετεχόντων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της εκπαίδευσης. Η εφαρμογή της αξιολόγησης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα υποστηριχθεί από τον ψηφιακό μετασχηματισμό των φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και θα βασίζεται στη λειτουργία μίας ενιαίας βάσης δεδομένων, η οποία και θα τροφοδοτεί τη λήψη αποφάσεων και τις διαδικασίες σχεδιασμού και αξιολόγησης της πολιτικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- **Αξιολόγηση του έργου όλων των φορέων παροχής υπηρεσιών Μάθησης Ενηλίκων**
Ανταπόκριση των προγραμμάτων στις ανάγκες των συμμετεχόντων, συσχέτιση του περιεχομένου των προγραμμάτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας σε επαγγέλματα και δεξιότητες ή με την άμβλυνση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ανάπτυξη της προσωπικότητας των συμμετεχόντων, διαδικασίες επιλογής, επάρκεια εκπαιδευτών, επιχειρησιακή επάρκεια του στελεχιακού δυναμικού, επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων κλπ.
- **Αξιολόγηση των βασικών συνιστωσών του συστήματος Μάθησης ενηλίκων**
Διακυβέρνηση, νομοθετικό πλαίσιο, ανθρώπινο δυναμικό και σύστημα επιμόρφωσής του, επαγγελματικά περιγράμματα, διαδικασία πιστοποίησης

προγραμμάτων, φορέων, καθώς και προσόντων που αποκτώνται μέσω της συμμετοχής στην Μάθηση Ενηλίκων, σύνδεση των προσόντων με επαγγελματικά δικαιώματα, επαγγελματική συμβουλευτική, πρακτική άσκηση, χρήση των οικονομικών πόρων.

2.3.1.3 Επένδυση στη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη και επιμόρφωση του προσωπικού Ε.Ε.Κ. και των συντελεστών μάθησης ενηλίκων

Στο πλαίσιο της απαιτούμενης αναβάθμισης των Ι.Ε.Κ. συστάθηκε Μητρώο Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης Δ.Ι.Ε.Κ. με νομοθετική πρωτοβουλία, με ψηφιοποίηση του συστήματος επιλογής εκπαιδευτών επαγγελματικής κατάρτισης στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. και την απλούστευση των σχετικών διαδικασιών. Στο Μητρώο Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης Δ.Ι.Ε.Κ. εγγράφεται το σύνολο των μελών του διδακτικού προσωπικού της επαγγελματικής κατάρτισης και κατηγοριοποιούνται και αξιολογούνται τα προσόντα τους. Οι εκπαιδευτές της επαγγελματικής κατάρτισης, εκτός από τα υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα και επιστημονικό προφίλ απαιτείται να έχουν παιδαγωγικές γνώσεις και επαγγελματικές δεξιότητες. Τα προσόντα αυτά αποκτώνται μέσω της επαγγελματικής εμπειρίας στα αντικείμενα κατάρτισης και επίσης μέσω ειδικής κατάρτισης ή επιμόρφωσης τους. Δράσεις ενημέρωσης και επιμόρφωσης σε εκπαιδευτές των Ι.Ε.Κ. θα υλοποιούν και μέσω της ανάπτυξης νέων Οδηγών Κατάρτισης αλλά και μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού σε θέματα ψηφιακής μάθησης (στόχος ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.).

Με την ολοκλήρωση του έργου της Πράξης «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/ εκπαιδευτών σε θέματα μαθητείας» από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την αξιολόγησή του θα προκύψει η επόμενη δέσμη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών των ΕΠΑ.Λ. σχετικά με την υποστήριξη του θεσμού της μαθητείας με βάση τη μεταρρύθμιση του ν. 4763/2020 για τα θέματα του Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας και τις ευρωπαϊκές ή διεθνείς εξελίξεις. Επισημαίνεται ότι έως το 2023 θα ολοκληρωθεί η επιμόρφωση 4.200 εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών/τριών σε θέματα μαθητείας, με στόχο την ενίσχυση και αποτελεσματική υλοποίηση του θεσμού. Στο πλαίσιο της Πράξης προβλέπεται η πραγματοποίηση προγράμματος επιμόρφωσης διά ζώσης (σε όλες τις περιφέρειες της χώρας) και εξ αποστάσεως (σύγχρονη και ασύγχρονη), με την αξιοποίηση υφιστάμενης ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ι.Ε.Π., αναφορικά με τον θεσμό της μαθητείας σε σχέση με την Ε.Ε.Κ., το πλαίσιο υλοποίησης της μαθητείας, την εποπτεία της μαθητείας, τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων κλπ. Με την ολοκλήρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης του Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας θα δοθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός Μητρώου διδασκόντων Μαθητείας, ώστε να αξιοποιηθεί η εμπειρία τους και να σχεδιαστεί το επόμενο πλαίσιο επιμόρφωσής τους με βάση την ανίχνευση αναγκών τους. Δράσεις ενημέρωσης και επιμόρφωσης σε εκπαιδευτικούς

των Τμημάτων του Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας θα υλοποιούν και μέσω της ανάπτυξης νέων Οδηγών Κατάρτισης αλλά και μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού σε θέματα ψηφιακής μάθησης (στόχος ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.).

Σε ό,τι αφορά στο μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό των ΕΠΑ.Λ., η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της επαγγελματικής εκπαίδευσης θα διεξάγεται στα Πρότυπα ΕΠΑ.Λ., στα οποία μπορεί να ιδρύεται και να λειτουργεί Κέντρο Επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικών μαθημάτων των ΕΠΑ.Λ. στα αντικείμενα της διδασκαλίας τους, ιδίως για την περιοδική ενημέρωσή τους για τις εξελίξεις στην επιστήμη τους και τη διδακτική των αντικειμένων τους, καθώς και για την απόκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Η επιμόρφωση διεξάγεται με τη συνεργασία Α.Ε.Ι., ερευνητικών φορέων και τοπικών επιχειρήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συνεργασία των Κέντρων Επιμόρφωσης των Π.ΕΠΑ.Λ. με την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) ως καθολικού διαδόχου της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε., λόγω της ειδικής τεχνογνωσίας της στην «εκπαίδευση στελεχών εφαρμογών υψηλής ποιοτικής στάθμης, τα οποία, με τη θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική τους κατάρτιση α. αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ γνώσης και εφαρμογής, αναπτύσσοντας την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών και των τεχνών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία, β. μεταφέρουν, χρησιμοποιούν και προάγουν σύγχρονη τεχνολογία, καθώς επίσης και μεθόδους, πρακτικές και τεχνικές στο χώρο των εφαρμογών». Η Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. οργανώνει και υλοποιεί προγράμματα παιδαγωγικής κατάρτισης και προγράμματα επιμόρφωσης ή εξειδίκευσης, εκτός από την Αθήνα, και σε έντεκα άλλες πόλεις της περιφέρειας, οπότε με βάση την γεωγραφική κατανομή των Π.ΕΠΑ.Λ. θα αξιοποιείται και η γεωγραφική παρουσία της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. με τα Παραρτήματά της. Τα κέντρα επιμόρφωσης θα λειτουργούν και σαν πόλος ανάπτυξης και διάχυσης της έρευνας και της καινοτομίας στην επαγγελματική εκπαίδευση. Η χρηματοδότηση των δράσεων επιμόρφωσης των εκπαιδευτών και εκπαιδευτικών της Ε.Ε.Κ. θα χρηματοδοτηθεί από πόρους του Ε.Σ.Π.Α. και στον σχεδιασμό της δύναται να συνδράμουν και οι κοινωνικοί εταίροι.

Για την περίοδο 2022-2023 και μέχρι την έναρξη υλοποίησης των Κέντρων Επιμόρφωσης των Π.ΕΠΑ.Λ. θα υλοποιηθεί επιμόρφωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών της Ε.Ε.Κ. σε μεγάλη κλίμακα, μέσω ενός προγράμματος που συμπράττουν ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., το Ι.Ε.Π., το ΠΑ.Δ.Α. και οι κοινωνικοί εταίροι. Στόχος είναι α) η επιμόρφωση εκπαιδευτικών ειδικοτήτων ΕΠΑ.Λ., Μεταλυκειακού έτους – τάξης Μαθητείας μέσω προγραμμάτων επιμόρφωσης, με στόχο την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των επιστημονικών γνώσεων τους, σύμφωνα με τις επιστημονικές εξελίξεις στον τομέα της ειδικότητάς τους και β) η επιμόρφωση εκπαιδευτών κατάρτισης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε οριζόντιες δεξιότητες (ψηφιακές,

πράσινες και ήπιες δεξιότητες). Δράσεις ενημέρωσης και επιμόρφωσης σε εκπαιδευτικούς των ΕΠΑ.Λ. – Π.ΕΠΑ.Λ. θα υλοποιούν και μέσω της ανάπτυξης νέων Προγραμμάτων Σπουδών αλλά και μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού σε θέματα ψηφιακής μάθησης (στόχος ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.).

Όπως αναφέρθηκε ήδη, σύμφωνα με την από 10-03-2021 έκθεση της επιτροπής εμπειρογνομόνων¹⁴ (Β' 4361/2020) αλλά και επιμέρους μελέτες (Cedefop 2020, Καραλής 2021) για τη Διά Βίου Μάθηση, η χαμηλή ποιότητα υλοποίησης των ενεργειών Δ.Β.Μ. επισημαίνεται ως ένας από τους βασικούς αποτρεπτικούς παράγοντες για τη συμμετοχή των πολιτών σε προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Για τη διασφάλιση της εκπαιδευτικής επάρκειας όλων των συντελεστών μάθησης ενηλίκων προτείνεται μεταξύ άλλων η δημιουργία προγραμμάτων α) επιμόρφωσης των πιστοποιημένων εκπαιδευτών από το υφιστάμενο Μητρώο Εκπαιδευτών Ενηλίκων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. σε νέα δεδομένα Μάθησης Ενηλίκων β) επιμόρφωσης των υποψηφίων προς ένταξη στο Μητρώο του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. εκπαιδευτών ενηλίκων, το οποίο θα παρακολουθήσουν και οι αξιολογητές των εκπαιδευτών, με δεδομένο ότι το προτεινόμενο πρόγραμμα για τους υποψήφιους εκπαιδευτές θα έχει περιεχόμενο ριζικά διαφορετικό από εκείνο στο οποίο είχαν επιμορφωθεί οι αξιολογητές, γ) επιμόρφωσης των εκπαιδευτών των εκπαιδευτών, επάνω στο ίδιο πρόγραμμα που θα απευθυνθεί στους υποψήφιους εκπαιδευτές, δ) επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στα Σ.Δ.Ε. λόγω της ιδιαιτερότητας του προγράμματος σπουδών, αλλά και της ομάδας στόχου ε) επιμόρφωσης των στελεχών σχεδιασμού και υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων από εθνικούς πόρους προγραμμάτων Μάθησης Ενηλίκων και στ) επιμόρφωσης των στελεχών διοίκησης των φορέων Μάθησης Ενηλίκων. Η ολοκλήρωση του σχεδιασμού των αναφερομένων δράσεων ενίσχυσης των γνώσεων και δεξιοτήτων των συντελεστών μάθησης ενηλίκων θα εκσυγχρονίσει και την διαδικασία εκπαιδευτικής επάρκειας των εκπαιδευτών ενηλίκων σε συνέργεια και με τις δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού (στόχος ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.).

Για όλα τα υπάρχοντα ή υπό ανάπτυξη Μητρώα Εκπαιδευτών της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. θα αξιολογηθούν και θα επικαιροποιηθούν, όπου απαιτείται, τα κριτήρια μοριοδότησης και ένταξης υποψηφίων με βάση τις εθνικές και ευρωπαϊκές πρακτικές ώστε το ανθρώπινο εκπαιδευτικό δυναμικό που αποτελεί τον κρίσιμο κρίκο για την παροχή ποιοτικής και ουσιαστικής Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. να είναι το κατάλληλο για την αντίστοιχη μαθησιακή διαδρομή.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι ειδική μέριμνα χρειάζεται για την ενίσχυση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του στελεχειακού δυναμικού όλων των δομών της Ε.Ε.Κ., της Δ.Β.Μ. και της Νεολαίας, καθώς στην επόμενη περίοδο έχουν να

¹⁴ <https://www.minedu.gov.gr/ypapegan/anakoinoseis/46658-07-10-20-epitropi-empeirognomonon-gia-tous-ekpaideftes-enilikon-3>

σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν μια σειρά δράσεων ειδικής τεχνογνωσίας με αυστηρά χρονοδιαγράμματα, ώστε να καταστεί εφικτή η υλοποίηση του οράματος του Στρατηγικού Σχεδίου. Στο στελεχιακό δυναμικό περιλαμβάνονται όλα τα στελέχη της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας, τα στελέχη συναρμόδιων υπουργείων και φορέων, των κοινωνικών εταίρων, τα στελέχη των εκπαιδευτικών δομών των επιπέδων 3 έως 5 του Ε.Π.Π., το διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό των προαναφερθέντων δομών καθώς και της αυτοδιοίκησης που θα κληθούν να ανταποκριθούν σε διαφορετικούς ρόλους στην αλυσίδα της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν. Ειδική επιμόρφωση θα απαιτηθεί για την ενίσχυση των προσόντων των στελεχών της αυτοδιοίκησης (Δήμων, Περιφερειών) σε ζητήματα διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών, οργάνωσης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, αξιολόγησης και παρακολούθησης της υλοποίησης σχετικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των Κέντρων Διά Βίου Μάθησης με ευθύνη της τοπικής αυτοδιοίκησης ή δράσεων που θα υλοποιηθούν με την ευθύνη της αυτοδιοίκησης.

2.3.1.4 Πιστοποίηση προσόντων στην Ε.Ε.Κ και δεξιοτήτων στην μη τυπική μάθηση

Για την προσέγγιση των θεμάτων πιστοποίησης προσόντων και δεξιοτήτων αξίζει να σημειωθεί η ουσιαστική εννοιολογική τους διαφοροποίηση. Ένα προσόν αποδίδεται μέσω μιας διαδικασίας αξιολόγησης και επικύρωσης μάθησης, ύστερα από διαπίστωση από τον αρμόδιο φορέα ότι ένα άτομο έχει επιτύχει τα μαθησιακά αποτελέσματα που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές. Τα μαθησιακά αποτελέσματα ορίζονται υπό μορφή γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, οπότε είναι προφανές ότι η δεξιότητα είναι υποσύνολο του μαθησιακού αποτελέσματος και δεν θα έπρεπε να ανάγεται ούτε στο πεδίο της πιστοποίησης ούτε στο πεδίο της συστημικής προσέγγισης στο ίδιο επίπεδο με το ολοκληρωμένο προσόν.

Η καταχρηστική επέκταση της πιστοποίησης, σχεδόν σε όλες τις διαδικασίες μάθησης, μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας τεχνητής αγοράς, της αγοράς πιστοποιήσεων, αλλά και μιας άλλης παράλληλης αγοράς (εκπαιδεύσεις για προετοιμασία ενόψει πιστοποιήσεων), με το έμμεσο ή/και το άμεσο κόστος της πιστοποίησης να βαρύνει σε αρκετές περιπτώσεις τους υποψήφιους. Η σύνδεση με το επάγγελμα και τα πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα είναι επίσης απαραίτητες γιατί ελλοχεύει ο κίνδυνος οι πιστοποιήσεις αυτές να παρεμβάλλονται σε αναγνωρίσεις επαγγελμάτων από παραγωγικά Υπουργεία. Για όλους τους παραπάνω λόγους έχουν κατατεθεί πάγιες θέσεις από κοινωνικούς εταίρους (Γ.Σ.Ε.Ε., Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.) ότι οι πιστοποιήσεις:

α) πρέπει να εκκινούν από, και να συνδέονται με το επάγγελμα (π.χ συμβάλλει στην αδειοδότηση επαγγέλματος ή συνδέεται με την υποχρέωση τήρησης εθνικών ή ευρωπαϊκών προδιαγραφών ή οδηγιών), όχι μόνον κατά την επιτελεστική του

διάσταση (δηλαδή την ικανότητα των εργαζομένων να φέρουν εις πέρας τις επιμέρους εργασίες), αλλά και όλες τις άλλες πτυχές του

(β) η αθρόα απονομή πιστοποιητικών σε όλους τους καταρτιζόμενους και για όλα τα θέματα προκαλεί «πληθωρισμό πιστοποιητικών» με αποτέλεσμα την πτώση της αξίας των τίτλων σπουδών και ταυτόχρονα χάνει την ουσιαστική πληροφοριακή αξία προς τις επιχειρήσεις ως σηματοδότηση κατοχής γνώσεων και δεξιοτήτων,

γ) η πιστοποίηση στις περιπτώσεις που δεν είναι απαραίτητη προκαλεί αδικαιολόγητη αύξηση του κόστους της κατάρτισης με συνέπεια την διάθεση των περιορισμένων πόρων σε λιγότερα ωφελούμενα άτομα,

δ) η συμμετοχή σε εξετάσεις, με τον κίνδυνο της αποτυχίας που εμπεριέχει, κάποιες φορές λειτουργεί, σε ορισμένες κατηγορίες ενηλίκων, ως αντικίνητρο για τη συμμετοχή τους σε δράσεις κατάρτισης,

ε) συχνά όταν η διαδικασία μάθησης (εκπαίδευση, κατάρτιση, άτυπη μάθηση στην εργασία κ.ο.κ.) καταλήγει και επικυρώνεται τελικά από μια διαδικασία εξέτασης προς αξιολόγηση, το περιεχόμενο και η μορφή της εξεταστικής διαδικασίας αξιολόγησης «επιβάλλονται» έναντι των περιεχομένων και των μορφών κατάρτισης, με αποτέλεσμα η ουσιαστική μαθησιακή διεργασία να μετατρέπεται σε «τεχνική προετοιμασία για τις εξετάσεις»,

στ) πολύ συχνά, ειδικά στην επαγγελματική κατάρτιση των ενηλίκων, το πλαίσιο αξιολόγησης διαφέρει από το πλαίσιο απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων (για παράδειγμα, η απόκτηση δεξιοτήτων γίνεται με βιωματικό / εμπειρικό τρόπο και η αξιολόγηση με τυπικό «σχολικό» τρόπο π.χ. γραπτές εξετάσεις) με αποτέλεσμα την πρόκληση σύγχυσης και αποτυχίας, όχι λόγω πραγματικής έλλειψης δεξιοτήτων αλλά λόγω ασυμβατότητας των προαναφερόμενων πλαισίων.

Συμπερασματικά, για να αποτελέσει η πιστοποίηση δεξιοτήτων της μη τυπικής μάθησης όχι μόνο παράμετρο αξιόπιστης και αντικειμενικής ενημέρωσης των εργοδοτών για το επίπεδο των δεξιοτήτων των εργαζομένων ή των ανέργων που αναζητούν εργασία, αλλά και ουσιαστικό κίνητρο για τους ίδιους τους μανθάνοντες, θα έπρεπε, όπου αυτό είναι δυνατόν, η πιστοποίηση μαθησιακών αποτελεσμάτων /δεξιοτήτων/προσόντων να συνδέεται (λειτουργικά και θεσμικά) με την διεύρυνση των επαγγελματικών αρμοδιοτήτων και την κατοχύρωση εργασιακών δικαιωμάτων των ωφελούμενων ατόμων.

Επιπροσθέτως, ένα άλλο ζήτημα που αναδεικνύεται εδώ είναι ο θεσμικός ρόλος του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και ο κρίσιμος σχεδιασμός του για την αδειοδότηση φορέων διεξαγωγής εξετάσεων προσόντων, το ρόλο των ενδιάμεσων φορέων πιστοποίησης, όπως επίσης και για τις διαδικασίες αναγνώρισης της πρότερης μάθησης (accreditation of prior learning).

Στα θέματα πιστοποίησης προσόντων θεσμικός εκπρόσωπος είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.).

Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. είναι η εθνική αρχή πιστοποίησης και επαγγελματικού προσανατολισμού, ο αρμόδιος φορέας και θεματοφύλακας του Ευρωπαϊκού και Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και αναδεικνύεται σε κεντρικό πυλώνα υλοποίησης της μεταρρύθμισης στην επαγγελματική εκπαίδευση και την κατάρτιση. Επίσης υλοποιεί δράσεις που στοχεύουν στην διασφάλιση της ποιότητας του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και δράσεις που φέρνουν πιο κοντά τους νέους στην απασχόληση, απομακρύνοντάς τους από τον εφιάλτη της ανεργίας που στη χώρα μας επιμένει να καταγράφει τα υψηλότερα ποσοστά στην Ε.Ε. Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.:

- Πιστοποιεί την επαγγελματική κατάρτιση των αποφοίτων Ι.Ε.Κ.
- Πιστοποιεί την εκπαιδευτική επάρκεια των Εκπαιδευτών Ενηλίκων
- Πιστοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα
- Πιστοποιεί επαγγελματικά περιγράμματα
- Αναπτύσσει το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων
- Αναγνωρίζει την ισοτιμία των τίτλων σπουδών έως και επιπέδου μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Αδειοδοτεί εκπαιδευτικούς φορείς
- Παρέχει υπηρεσίες Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Κεντρική επιδίωξη του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. παραμένει η στενότερη σύνδεση της εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων του εργατικού δυναμικού, η ενδυνάμωση των προοπτικών απασχόλησής του και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με στόχο τη δημιουργία μιας οικονομίας περισσότερο ανταγωνιστικής και μιας κοινωνίας περισσότερο συνεκτικής και συμπεριληπτικής.

Η δημιουργία ενός σύγχρονου και αξιόπιστου συστήματος πιστοποίησης των προσόντων στην Ε.Ε.Κ. και δεξιοτήτων στην μη τυπική μάθηση θα στηριχτεί στις νέες ρυθμίσεις της μεταρρύθμισης για την Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. και ενδεικτικά στα ακόλουθα:

- Εκπόνηση ειδικού κανονιστικού πλαισίου για την πιστοποίηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων
- Επικαιροποίηση των πιστοποιηθέντων ή/και ανάπτυξη και πιστοποίηση νέων σύγχρονων επαγγελματικών περιγραμμάτων, βάσει του ESCO 08, συμπεριλαμβανομένων και των αντίστοιχων πλαισίων προγραμμάτων
- Εκπόνηση ειδικού κανονιστικού πλαισίου για την πιστοποίηση των Οδηγών Κατάρτισης της Ε.Ε.Κ.
- Εκπόνηση ειδικού κανονιστικού πλαισίου για την πιστοποίηση προγραμμάτων μη τυπικής μάθησης με την αξιοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων

- Αναβάθμιση πληροφοριακών συστημάτων σε συνέργεια με τις δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού (σύνδεση με το στόχο Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.).
- Πιστοποίηση Προγραμμάτων επιμόρφωσης (για εκπαιδευτές ενηλίκων, αξιολογητές, προσωπικό φορέων Ε.Ε.Κ., στελέχη σχεδιασμού, υλοποίησης και διαχείρισης προγραμμάτων κοκ)
- Διερεύνηση προδιαγραφών για τη διασφάλιση ποιότητας σε προσβάσιμο υλικό κατάρτισης
- Διερεύνηση ρυθμίσεων για την αποτίμηση και επικύρωση πρότερης μάθησης
- Εκσυγχρονισμός πιστοποίησης Εκπαιδευτών Ενηλίκων (και συμπερίληψη κατηγορίας εκπαιδευτών e-learning)
- Εκσυγχρονισμός Μητρώου Αξιολογητών Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
- Ενσωμάτωση σε διαδικασίες και περιεχόμενο του καθολικού σχεδιασμού
- Αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμό διαδικασιών και οργανωτικής δομής, εφόσον απαιτηθεί, του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Σε κάθε περίπτωση, για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της παρακολούθησης του πεδίου της πιστοποίησης δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού απαιτείται η ενίσχυση του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. με ποιοτικό και ποσοτικό τρόπο προκειμένου να επιτελέσει τον σύνθετο και πολυδιάστατο ρόλο του.

2.3.1.5 Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ε.Ε.Κ.

Στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, η ενσωμάτωση και αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Η πολιτική για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση αφορά στη συνολική αναβάθμιση του εργαστηριακού εξοπλισμού των εκπαιδευτικών φορέων και την προώθηση της διασύνδεσης με τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα ερευνητικά κέντρα, για την ενσωμάτωση και αξιοποίηση της ερευνητικής τους παραγωγής στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αξιοποιούνται για την επικαιροποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών/Οδηγών Κατάρτισης στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, σε σχέση και με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Η προώθηση της καινοτομίας αποτελεί προτεραιότητα για τη μεταρρύθμιση της υφιστάμενης εθνικής πολιτικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Στον άξονα αυτό προβλέπεται η λειτουργία Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., Πειραματικών Ι.Ε.Κ. και Θεματικών Ι.Ε.Κ. στο σύνολο της Ελληνικής επικράτειας, τα οποία θα λειτουργήσουν και σαν κέντρα ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομίας και καλών πρακτικών, στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, μέσω της συνεργασίας με κέντρα έρευνας και καινοτομίας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο..

Στο πλαίσιο των ανωτέρω αξόνων στρατηγικής και εστιάζοντας στον τομέα της Νεολαίας, επιδιώκεται:

- Ποιότητα απασχόλησης για όλους τους νέους (διασφάλιση μιας προσβάσιμης αγοράς εργασίας, με ευκαιρίες που οδηγούν σε ποιοτικές θέσεις εργασίας για όλους τους νέους)
- Ποιότητα μάθησης (ενσωμάτωση και βελτίωση διαφόρων μορφών μάθησης, παροχή στους νέους ευκαιριών για απόκτηση προσόντων μέσα από συμμετοχή τους σε δραστηριότητες μη τυπικής μάθησης, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις σοβαρές προκλήσεις μιας διαρκώς μεταβαλλόμενης ζωής στο εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο)
- Πολιτικές και μέτρα που θα βοηθήσουν τους νέους να γίνουν ενεργά μέλη βιώσιμων κοινωνιών και θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής - ενεργός ρόλος των νέων σε μια βιώσιμη πράσινη ανάπτυξη).
-

2.3.2 ΣΣ2 Ενίσχυση της εξωστρέφειας, της συνεργασίας και της κινητικότητας σε επίπεδο συστήματος Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. και Ν.

Ο Στρατηγικός στόχος αφορά

α) στην ενθάρρυνση της δικτύωσης των παρόχων Ε.Ε.Κ. με επιστημονικούς φορείς, Α.Ε.Ι., κοινωνικούς εταίρους, επιχειρήσεις, με αντίστοιχους φορείς του εξωτερικού καθώς και στην παροχή δυνατότητας υλοποίησης πρακτικής άσκησης ή μαθητείας σε επιχειρήσεις που λειτουργούν στο εξωτερικό. Με αυτό τον τρόπο, οι μαθητευόμενοι θα επιστρέψουν καταρτισμένοι με νέα τεχνογνωσία και ιδέες στην ελληνική αγορά, αυξάνοντας την εγχώρια παραγωγικότητα και θα αναδείξουν τη δυναμική των μαθησιακών διαδρομών που έχουν επιλέξει.

β) στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση όλης της κοινωνίας περί των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ., με στόχο την ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ., η οποία αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα και στη χώρα μας ώστε να καταστεί εφικτή η ανάδειξη της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης από λύση ανάγκης για λίγους, σε συνειδητή επιλογή και εργαλείο απασχόλησης για πολλούς, με σκοπό την προσέλκυση εκπαιδευομένων που συνειδητά επιλέγουν τον συγκεκριμένο δρόμο επαγγελματικής ανέλιξης και ταυτόχρονα την μετατόπιση της κοινής γνώμης για την αξία και τη συμβολή της Ε.Ε.Κ. στην κοινωνία συνολικά. Είναι βέβαιο ότι με βάση και την ευρωπαϊκή εμπειρία οι συντονισμένες παρεμβάσεις στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και τη Διά Βίου Μάθηση θα συνδεθούν άμεσα με την αύξηση της παραγωγικότητας και της οικονομικής μεγέθυνσης και την ταυτόχρονη μείωση του ποσοστού ανεργίας και κυρίως των νέων.

Με την υλοποίηση του ανωτέρω στόχου αναμένεται η βελτίωση της αξιοπιστίας της Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ., η ενίσχυση της ελκυστικότητας και του κύρους της Ε.Ε.Κ., διώχνοντας το «στίγμα» της ελάσσονος επιλογής.

2.3.2.1 Συστηματική ενημέρωση του πληθυσμού για τα προσφερόμενα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων και δημοσιοποίηση των δράσεων Διά Βίου Μάθησης.

Οι στατιστικές δείχνουν ότι μόνο ένα μικρό ποσοστό των ενηλίκων συμμετέχει στη μάθηση, με μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των χωρών, ενώ το μέσο ποσοστό συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων έχει αρχίσει να μειώνεται από το 2005 στην Ε.Ε. Η συμμετοχή ενηλίκων στη διά βίου μάθηση παρουσιάζει ακόμα πιο απογοητευτικά ποσοστά στην Ελλάδα, όσον αφορά σε ευπαθέστερες κοινωνικές ομάδες, δηλαδή σε ομάδες που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ανάγκη συμμετοχής σε τέτοιου είδους δράσεις. Για την ενίσχυση της εξωστρέφειας κρίνεται σημαντική η δημοσιοποίηση, με διάφορους τρόπους (συνέντευξη, ανάρτηση στο διαδίκτυο, φυλλάδιο κλπ) ενός «αφηγήματος», το οποίο θα επικοινωνεί ένα μήνυμα (σύντομο αλλά περιεκτικό) με τρεις άξονες: α) Η σημασία και τα οφέλη της Ε.Ε.Κ. για την

οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, αλλά και για καθένα πολίτη ξεχωριστά, β) οι νέοι στρατηγικοί στόχοι της Πολιτείας για την Ε.Κ.Ε. (τι επιχειρούν να θεραπεύσουν, τι να αναπτύξουν), γ) ορισμένες καλές πρακτικές που, παρά τις αντιξοότητες, πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, και που δείχνουν τις δυνατότητες και προοπτικές της Ε.Κ.Ε.

Η ενημέρωση σε θέματα διά βίου μάθησης θα υποστηριχθεί από τη δημιουργία μιας πλατφόρμας στον ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας, στην οποία θα αποτυπώνονται όλα τα σχετικά προγράμματα, με θεματική ευρετηρίαση, ώστε να είναι εύκολη η αναζήτηση και εύρεση από τους ενδιαφερομένους. Η δημοσιοποίηση των δράσεων Διά Βίου Μάθησης μέσω δελτίων τύπου, δημοσιεύσεων, λογαριασμών σε κοινωνικά δίκτυα, σημείων πληροφόρησης θα συμβάλει επίσης στην ελκυστικότητα των εν λόγω προγραμμάτων. Σημαντική επίσης είναι η δημιουργία δικτύου επικοινωνίας με τους τοπικούς φορείς, οι οποίοι μπορούν να ανιχνεύσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες του πληθυσμού.

Σε αυτό το πεδίο κρίνεται αναγκαία και η μέριμνα για τη διαμόρφωση κινήτρων που θα συμβάλλουν α) στη μείωση της επίδρασης των εμποδίων που αναστέλλουν τη συμμετοχή των ανέργων, των εργαζομένων και των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων σε δράσεις Μάθησης Ενηλίκων β) σε θετική κατεύθυνση προκειμένου οι επιχειρήσεις να προσφέρουν επαρκείς ευκαιρίες κατάρτισης στο ανθρώπινο δυναμικό τους και περισσότερες ποιοτικές θέσεις μάθησης στο χώρο εργασίας σε άνεργους εκπαιδευόμενους/ μαθητευόμενους/ ασκούμενους.

Η αξιοποίηση πρακτικών, όπως η χορήγηση ειδικών εκπαιδευτικών αδειών (άρθρο 18 του ν. 3879/2010), τα ταμεία κατάρτισης, τα voucher, θετικές ρυθμίσεις στο πλαίσιο συλλογικών συμβάσεων, αλλά και νέων προτάσεων με βάση τις Ευρωπαϊκές Πολιτικές, όπως οι Ατομικοί Λογαριασμοί Μάθησης (ILAs), θα αποτελέσουν πεδίο διαβούλευσης με συμμετοχή των εργαζομένων, των εργοδοτών και του κράτους.

Επισημαίνεται ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Επαγγελματική Κατάρτιση έχει ήδη διατυπώσει Γνώμη σχετικά με μια πρωτοβουλία της Ε.Ε. για τους Ατομικούς Λογαριασμούς Μάθησης και την ενίσχυση της παροχής κατάρτισης στην Ευρώπη στις 16/8/2021. Η σχετική Σύσταση είναι υπό συζήτηση στο πλαίσιο της Γαλλικής Προεδρίας.

2.3.2.2 Ενίσχυση κινητικότητας και αξιοποίηση συνεργασιών

Ο εν λόγω άξονας θα συμβάλλει στην ποιότητα της εκπαίδευσης και στον εμπλουτισμό των διδακτικών προσεγγίσεων. Παράλληλα η κινητικότητα θα προσφέρει την ευκαιρία στο προσωπικό των φορέων να βελτιώσει τις βασικές ικανότητες και δεξιότητές του και να αναγνωρίσει και υιοθετήσει καλές πρακτικές. Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις και η βιωματική μάθηση από την άλλη συμβάλλουν στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης των εκπαιδευομένων και προωθούν την ιδέα της Διά Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα, για την ενίσχυση της κινητικότητας προβλέπεται μεταξύ άλλων:

- η υποστήριξη των παρόχων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε.Κ. για την οργάνωση δραστηριοτήτων μαθησιακής κινητικότητας για εκπαιδευόμενους αλλά και για το προσωπικό των οργανισμών Ε.Ε.Κ.
- παροχή στήριξης για ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν παρακολούθηση εργασίας και μαθήματα επαγγελματικής επιμόρφωσης, περιόδους πρακτικής άσκησης και μακροχρόνια απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (ErasmusPro), πρόσκληση εμπειρογνομώνων και άλλες δραστηριότητες
- ανάπτυξη δράσεων εξωστρέφειας με την ίδρυση ξενόγλωσσων τμημάτων
- σχεδιασμός δράσεων που θα αξιοποιήσουν καινοτόμες πρωτοβουλίες της Ε.Ε. όπως η ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve) και European Vocational Core Profiles (EVCP).

Επισημαίνεται ότι η έννοια των ευρωπαϊκών επαγγελματικών βασικών προφίλ (EVCP), που θα καθορίσουν ένα ορισμένο ποσοστό κοινού εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνιστά καινοτόμο στοιχείο που στηρίζει την αριστεία και τη διεθνοποίηση της ΕΕΚ. Ως μέρος της πλατφόρμας Europass και ως συμπλήρωμα, όπου είναι δυνατόν, του επαγγελματικού ψηφιακού περιεχομένου, τα προφίλ έχουν τη δυνατότητα να διευκολύνουν σημαντικά την κινητικότητα των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων, την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ΕΕΚ και τα αποτελέσματα της περιόδου μάθησης στο εξωτερικό και την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επαγγελματικών προσόντων και μικροδιαπιστευτηρίων. Λόγω της συνολικής αναμόρφωσης του περιεχομένου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και μαθητείας ενηλίκων δημιουργείται το υπόβαθρο μέσω μεταφοράς τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών να διερευνηθεί αρχικά σε πιλοτικό επίπεδο για περιορισμένο εύρος ειδικοτήτων η δυνατότητα αξιοποίησης κοινού εκπαιδευτικού περιεχομένου. Οι ενέργειες θα μπορούσαν αρχικά να αξιοποιήσουν παραδοτέα καλών πρακτικών προγραμμάτων Erasmus+ και στη συνέχεια να προσαρμοστούν πιλοτικά σε εθνικό επίπεδο.

Το ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve) αποτελεί μια πρωτοβουλία ένταξης για την ενδυνάμωση των πιο ευάλωτων νέων ηλικίας 18 έως 30 ετών που δεν συμμετέχουν στην εκπαίδευση, την απασχόληση ή την κατάρτιση (NEETs) με την εφαρμογή μιας εξατομικευμένης προσέγγισης για την υποστήριξή τους στην εύρεση εργασίας και την ένταξή τους στην κοινωνία. Η πρωτοβουλία προσφέρει συμβουλευτική στη χώρα καταγωγής τους, ακολουθούμενη από εποπτευόμενη εργασιακή εμπειρία σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ με στόχο την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία της χώρας καταγωγής τους. Το ALMA θα είναι

μια από τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας 2022 και βασικό μέσο για την εφαρμογή της Reinforced Youth Guarantee που εγκρίθηκε το 2020. Για την Ελλάδα η πρωτοβουλία ALMA μπορεί να εφαρμοστεί πιλοτικά για την απασχόληση των νέων, την κοινωνική ένταξη ή την κοινωνική καινοτομία. Επίσης μπορεί να συνδεθεί είτε με τους αποφοίτους των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, είτε τους αποφοίτους των ΕΠΑ.Λ. πριν την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και σε κάθε περίπτωση απαιτεί συνέργειες μεταξύ συναρμόδιων Υπουργείων για την χαρτογράφηση των νέων ωφελούμενων, την προετοιμασία και υποστήριξή τους και τη μετέπειτα καθοδήγησή τους στην αγορά εργασίας ή στη συνέχιση της αναβάθμισης των προσόντων τους σε μία ολοκληρωμένη μαθησιακή διαδρομή.

Για τη μελέτη, διερεύνηση και μεταφορά τεχνογνωσίας από την εθνική/ευρωπαϊκή ή διεθνή εμπειρία θα αξιοποιηθούν:

- α) Πλατφόρμες όπως η ηλεκτρονική πλατφόρμα για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη (EPALE)
- β) Δίκτυα, όπως η Κοινότητα Εμπειρογνομόνων του Cedefop για τη Μαθητεία
- γ) βάσεις δεδομένων
- δ) Μνημόνια συνεργασίας με ευρωπαϊκούς φορείς, όπως έγινε ήδη με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φορέων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EVBB) το 2020
- ε) Μνημόνια ή πρωτόκολλα συνεργασίας με Α.Ε.Ι., όπως υπογράφηκε ήδη με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑ.Δ.Α.) και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) το 2020
- στ) Πρωτόκολλα συνεργασίας με την αυτοδιοίκηση, όπως με τους Δήμους Θέρμης και Θεσσαλονίκης το 2020
- ζ) Συνεργασία με Επιμελητήρια, όπως το Ελληνογερμανικό Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο το 2020
- η) Διμερείς συνεργασίες, όπως με το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας της Γερμανίας το 2020
- θ) Αξιοποίηση τεχνικής βοήθειας, όπως το έργο Development of social partnerships in Vocational Education and Training - Pilot Model EPAL (REFORM/SC2020/123) που υλοποιείται από το 2021
- ι) Καλές πρακτικές που υλοποιήθηκαν, όπως το πρόγραμμα «Μια Νέα Αρχή στα ΕΠΑ.Λ. - Υποστήριξη Σχολικών Μονάδων ΕΠΑ.Λ.», που έχει ως στόχο την αποτελεσματικότερη παροχή Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης του σχολείου στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μεταξύ άλλων, προσφέρει παιδαγωγική υποστήριξη στα σχολεία για τη βελτίωση των βασικών αναγνωστικών, γλωσσικών και αριθμητικών γραμματισμών των μαθητών/-τριών, καθώς και ψυχοκοινωνική τους στήριξη για την ομαλή ενσωμάτωσή τους στο σχολείο

- κ) Συμμετοχή σε Όργανα και ομάδες της Ε.Ε. (DGVET, ACVT, Working Groups on VET and the Green Transition καθώς και Adult Learning Opening Up Opportunities for All, National Coordinators for AL, National Coordinators for Benchlearning, κ.ο.κ.)
- λ) Συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς, όπως ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) (π.χ. το πρόγραμμα ΡΙΑC που είχε χρηματοδοτηθεί και στην προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο – 2007-2013).

Στο αναφερόμενο πλαίσιο της εξωστρέφειας θα αξιοποιηθεί και η δικτύωση φορέων όπως ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. ως **Εθνικό Σημείο Αναφοράς Ευρωπαϊκών Δικτύων**, όπως :

- ως **Εθνικό Σημείο Συντονισμού** για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων,
- ως **Εθνικός εταίρος στο ευρωπαϊκό δίκτυο ReferNet του CEDEFOP** - από το 2016 ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. λειτουργεί ως ο εθνικός εταίρος του ευρωπαϊκού δικτύου στην Ελλάδα σε ό,τι αφορά στα εθνικά συστήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- ως **Εθνικό Σημείο Αναφοράς (NRP) του Ευρωπαϊκού Δικτύου για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET)** - ανάπτυξη μηχανισμού διάγνωσης αναγκών εργασίας σε γνώσεις και δεξιότητες με στόχο την ανανέωση των Προγραμμάτων Σπουδών της Ε.Ε.Κ.
- ως **Εθνικό Κέντρο Europass** - το Europass, ένα από τα πιο γνωστά Ευρωπαϊκά εργαλεία, που δημιουργήθηκε το 2004 με σκοπό να προωθήσει την εκπαιδευτική και εργασιακή κινητικότητα σε χώρες της Ευρώπης.
- ως **Εθνικό Κέντρο EUROGUIDANCE της Ελλάδας** - από το 2000 είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου των Κέντρων Πληροφόρησης για τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό Euroguidance. (<http://euroguidance.eu>).

Ειδικότερα, εστιάζοντας στον πυλώνα της **Νεολαίας** η εξωστρέφεια θα υποστηριχθεί από τις κάτωθι ενέργειες:

- Σχεδιασμός πολιτικών και μέτρων με έμφαση στην επιχειρηματικότητα, τις ευρεσιτεχνίες και την καινοτομία
- Θεσμική αναγνώριση όσων εργάζονται με/για τους νέους (youth workers) και στήριξη των οργανώσεων των νέων
- Δημιουργία καναλιών επικοινωνίας με τους νέους, καμπάνιες επικοινωνίας σε συνδυασμό με διαγωνισμούς, για την ενημέρωση περί των πολιτικών που τους αφορούν
- Συνεργασία με δομές που βρίσκονται κοντά στους νέους, συλλόγους, οργανώσεις Νεολαίας.

2.3.2.3 Ενίσχυση διαπερατότητας

Από το ανακοινωθέν της Μπριζ το 2010 και τα συμπεράσματα της Ρίγα του 2015 είχε συμφωνηθεί ότι ένας από τους τρόπους για τον εκσυγχρονισμό της Επαγγελματικής

Εκπαίδευσης και Κατάρτισης κατά την περίοδο 2015-2020 θα ήταν η βελτίωση της πρόσβασης στην Ε.Ε.Κ. και στα επαγγελματικά προσόντα για όλους μέσω περισσότερο ευέλικτων και διαπερατών συστημάτων. Επίσης, στη Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την Ε.Ε.Κ. για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα που δημοσιεύτηκε αναφέρεται ότι «Υφίστανται ευέλικτες και διαπερατές διαδρομές μεταξύ της αρχικής και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της γενικής εκπαίδευσης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης». Μέχρι το 2020, στη χώρα μας υπήρχαν μόνο κλειστές διαδρομές. Με τη μεταρρύθμιση ένας απόφοιτος Γυμνασίου μπορεί να αποφασίσει να παρακολουθήσει μια Επαγγελματική Σχολή Κατάρτισης ή μια ΕΠΑ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ. (επίπεδο 3) για δύο χρόνια, στη συνέχεια να εγγραφεί σε ένα ΕΠΑ.Λ. στη Β' Λυκείου και με την ολοκλήρωση της Γ Λυκείου (επίπεδο 4) να έχει πολλές εναλλακτικές. Δηλαδή, να λάβει και δεύτερη ειδικότητα από το ΕΠΑ.Λ. ή να προχωρήσει μέσω Πανελληνίων εξετάσεων στην τριτοβάθμια (επίπεδο 6) ή να παρακολουθήσει ένα Ι.Ε.Κ. ή εφόσον έχει αποφοιτήσει από ΕΠΑ.Λ. να εγγραφεί σε τμήμα του Μεταλυκειακού έτους-τάξης μαθητείας και μετά την πιστοποίηση των προσόντων του (επίπεδο 5) να έχει τη δυνατότητα, μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων να βελτιώσει τα προσόντα του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 6). Αντίστοιχες επιλογές μπορεί κανείς να απαριθμήσει για έναν ενήλικα, ο οποίος δεν ολοκλήρωσε την υποχρεωτική εκπαίδευση και μπορεί μέσω των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας να αποκτήσει απολυτήριο Γυμνασίου (επίπεδο 2) και στη συνέχεια να επιλέξει τι του ταιριάζει καλύτερα για να αναβαθμίσει τις γνώσεις και τα προσόντα του, ως απόφοιτος Γυμνασίου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Η ενίσχυση της διαπερατότητας (ή αλλιώς της οριζόντιας και κάθετης κινητικότητας) εντός των μαθησιακών διαδρομών της τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως επανακαθορίστηκε με το ν. 4763/2020, ανατρέπει και την εκ του παρελθόντος αντιπαράθεση μεταξύ της γενικής λυκειακής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, από τη μια μεριά, και της λυκειακής και μεταλυκειακής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, από την άλλη. Με τη νέα προσέγγιση η εκπαίδευση – κατάρτιση αποτυπώνεται ως ένα μαθησιακό συνεχές (χωρίς εμπόδια) με περισσότερες ευκαιρίες για περισσότερα άτομα και για καλής ποιότητας και ανωτέρου επιπέδου σπουδές στις εκπαιδευτικές δομές.

2.3.2.4 Πλατφόρμα επικοινωνίας με τους άμεσα ενδιαφερόμενους και την κοινωνία

Λόγω της αναβάθμισης της σημασίας που αποδίδεται πλέον τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο στα θέματα της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν. καθίσταται απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός της ιστοσελίδας της Γενικής Γραμματείας Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν. και η αναβάθμισή της σε σημείο αναφοράς για:

- ενημέρωση σπουδαστών

- ενημέρωση εκπαιδευτών
- ενημέρωση υποψηφίων
- αναζήτηση αρμοδίων υπηρεσιών και υποβολή αιτημάτων
- παροχή πληροφοριών περί των εναλλακτικών διαδρομών που υπάρχουν στην Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.

Εννοείται ότι η ιστοσελίδα που στην τελική της μορφή θα αποτελεί και το portal της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν. θα έχει διαλειτουργικότητες με άλλες πλατφόρμες και Πληροφοριακά Συστήματα που εξυπηρετούν επιμέρους λειτουργίες της Γ.Γ. π.χ. Μητρώο Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης Δ.Ι.Ε.Κ. και θα συνδέεται άμεσα ή θα αποτελεί και μέρος της ψηφιακής πλατφόρμας για την Ε.Ε.Κ. (ψηφιακή μάθηση).

2.3.2.5 Ενίσχυση αξιοπιστίας προσόντων Ε.Ε.Κ.

Στο πλαίσιο της ενδυνάμωσης και αποκατάστασης της αξιοπιστίας των αποκτηθέντων από την Ε.Ε.Κ. προσόντων αναμένεται να αναληφθεί πρωτοβουλία για συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία ώστε να προχωρήσουν οι ακόλουθες δράσεις:

- επικαιροποίηση επαγγελματικών δικαιωμάτων
- διερεύνηση απόδοσης επαγγελματικών δικαιωμάτων σε συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους
- αναβάθμιση μοριοδότησης αποφοίτων επιπέδων Ε.Ε.Κ. με βάση το προσοντολόγιο για τις προκηρύξεις του Α.Σ.Ε.Π.
- καμπάνια ενημέρωσης αποφοίτων μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης περί της αξίας και της αναγνώρισης της πιστοποίησης των προσόντων μέσω στοιχείων απορρόφησης πιστοποιημένων αποφοίτων από την αγορά εργασίας.

2.3.2.6 Επικοινωνιακό Σχέδιο για την Ε.Ε.Κ.

Η δράση περιλαμβάνει την «Ανάπτυξη Στρατηγικού Επικοινωνιακού Σχεδίου και Δράσεις Επικοινωνίας και Προβολής για την Ενίσχυση της Ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ.». Η ανάπτυξη ενός συνεκτικού στρατηγικού επικοινωνιακού σχεδίου αποτελεί κρίσιμη διαδικασία για την επιτυχία του εγχειρήματος της βελτίωσης της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ. και για την ανάπτυξη των νέων πολιτικών Ε.Ε.Κ. Η ανάπτυξη του εν λόγω πλάνου θα συντελέσει στη διαμόρφωση του οδικού χάρτη των ενεργειών που θα καταστήσουν αποτελεσματική την ελκυστικότητα της Ε.Ε.Κ.

Η ανάπτυξη του εν λόγω πλάνου θα πρέπει επίσης:

- Να διευκολύνει την ομαλή υλοποίηση των απαιτούμενων δράσεων προβολής και επικοινωνίας, δίνοντας τον απαραίτητο χρόνο για τη σταδιακή ωρίμανση των νέων πολιτικών Ε.Ε.Κ., καθώς και των θεσμικών παρεμβάσεων που απαιτούνται

για την επιχειρησιακή ανάπτυξη των νέων πολιτικών Ε.Ε.Κ., οι οποίες και θα προβληθούν

- Να επιτρέψει τη διαμόρφωση μιας δομημένης προσέγγισης, η οποία θα είναι κατανοητή και αρκετά σαφής εξ αρχής, με παράλληλη αποφυγή υλοποίησης αποσπασματικών δράσεων. Η προσέγγιση αυτή θα βασίζεται στην τεκμηριωμένη επιλογή στοχευμένων δράσεων προβολής και επικοινωνίας, καθώς και σε ετήσιο επικοινωνιακό σχεδιασμό, που θα οδηγήσει στην επίτευξη των στόχων του Στρατηγικού Πλάνου, στα αναμενόμενα αποτελέσματα, και κατ' επέκταση, θα επιφέρει τις αντίστοιχες επιπτώσεις ως προς τη βελτίωση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ.

Ενδεικτικά για την υλοποίηση των ανωτέρω αναφέρονται οι παρακάτω δράσεις:

Δράση 1: Δημιουργικός Σχεδιασμός και Παραγωγή Έντυπου, Οπτικοακουστικού και Λοιπού Προωθητικού και Ενημερωτικού Υλικού:

Δράση 2: Συνδυασμένες Ενέργειες Προβολής και Δημοσιότητας στα ΜΜΕ
Διαφημιστική Προβολή σε ΜΜΕ (Τύπο, Ραδιόφωνο, Ψηφιακή Σήμανση, Outdoor Διαφήμιση)

Δράση 3: Προβολή στο Διαδίκτυο και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

Δράση 4: Σχεδιασμός και οργάνωση εκδηλώσεων

Δράση 5: Έρευνες Αναγνωρισιμότητας και Αντιλήψεων Κοινού

2.3.3 ΣΣ3 Ειδικές δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση στην Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν., με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και στα άτομα με χαμηλά προσόντα

Στην αποστολή της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας εντοπίζεται με διακριτό τρόπο η υποχρέωση παροχής όλων των μαθησιακών διαδρομών, δίχως διακρίσεις και αποκλεισμούς κάνοντας ρητή αναφορά στα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, καθώς και σε άλλες ευάλωτες ομάδες. Ειδικότερα αναφέρεται ότι αποστολή της Γενικής Γραμματείας είναι : *«ο σχεδιασμός, ο συντονισμός, η εποπτεία και η αξιολόγηση των πολιτικών, των δράσεων και των προγραμμάτων στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της διά βίου μάθησης και της νεολαίας, δίχως διακρίσεις και αποκλεισμούς, με κύριο σκοπό τη θωράκιση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με σύγχρονα προσόντα, προσαρμοσμένα στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, την αύξηση της απασχόλησης σε ποιοτικές νέες θέσεις εργασίας, την καλύτερη οργάνωση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, την προσωπική ανάπτυξη και αναβάθμιση των δεξιοτήτων των πολιτών, καθώς και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των ίσων ευκαιριών του συνόλου των νέων, συμπεριλαμβανομένων των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, για την απρόσκοπτη ένταξή τους στην εκπαιδευτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της Χώρας.»*

Η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στη διαδρομή της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και στη διά βίου μάθηση για άτομα με αναπηρία, για ενήλικες με χαμηλό επίπεδο προσόντων, για άτομα από μη προνομιούχο κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο αποτελεί προτεραιότητα για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενεργητική ένταξη στην κοινωνία και την απασχόληση. Η προώθηση της ισότιμης συμμετοχής όλων και ιδιαίτερα των ατόμων με Αναπηρία, και των μελών κοινωνικά ευάλωτων και ευπαθών ομάδων (Ρομά, μετανάστες) σε όλες τις δράσεις της Ε.Ε.Κ. και της Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, συνεισφέρει στη συνολική διασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας και αλληλεγγύης.

2.3.3.1 Αντιμετωπίζοντας το έλλειμμα χαμηλών επαγγελματικών προσόντων

Μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4763/20 δεν υπήρχε επίπεδο 3 στην Ελλάδα. Στην ουσία δεν υπήρχε δυνατότητα παροχής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα λεγόμενα επαγγέλματα χαμηλών προσόντων.

Για την κάλυψη των διαπιστωμένων κενών σε επαγγέλματα χαμηλών δεξιοτήτων εισήχθησαν οι ακόλουθες αλλαγές:

α) η ίδρυση Επαγγελματικών Σχολών Κατάρτισης (Ε.Σ.Κ.) διετούς φοίτησης, επιπέδου 3, για αποφοίτους Γυμνασίου (υποχρεωτικής εκπαίδευσης). Το Υ.ΠΑΙ.Θ. θα έχει ιδιαίτερη μέριμνα για τη λειτουργία των Ε.Σ.Κ. που θα απευθύνονται σε Ευάλωτες Κοινωνικά Ομάδες.

β) η κατάταξη στο επίπεδο 3 των σχολών Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ.,
 γ) η καθιέρωση ενός κοινού τύπου πιστοποίησης για όλους τους παρόχους επαγγελματικής κατάρτισης επιπέδου 3 (Ε.Σ.Κ. και ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ.).
 Οι πιστοποιημένοι απόφοιτοι των Ε.Σ.Κ. και των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. μπορούν να εγγράφονται στη Β' τάξη των ΕΠΑ.Λ., σε αντίστοιχο με την ειδικότητά τους τομέα.

Ειδικότερα οι Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης (Ε.Σ.Κ.) επισημαίνεται ότι είναι μία νέα διαδρομή κατάρτισης, επιπέδου τρία (3) στο Εθνικό πλαίσιο Προσόντων, με ομάδα-στόχο τους κατόχους απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου. Η εισαγωγή των μαθητών στην Α' τάξη γίνεται χωρίς εξετάσεις, ενώ με εξετάσεις προάγονται στη Β' τάξη. Με βάση το ν. 4763/2020 θεσμοθετήθηκε η ίδρυση και ανάπτυξη Ε.Σ.Κ. επιπέδου 3, με σκοπό την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής, την αναβάθμιση των βασικών δεξιοτήτων των νέων που έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση, την ενίσχυση των αποφοίτων των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, εφόσον επιθυμούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και την ένταξη στο σύστημα κατάρτισης ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Η φοίτηση διαρκεί δύο έτη, οργανώνεται σε τμήματα ειδικότητας και συνδυάζει τη θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση με την πρακτική άσκηση/πρόγραμμα μάθησης σε εργασιακό χώρο. Οι Ε.Σ.Κ. μπορεί να είναι δημόσιες ή ιδιωτικές, ημερήσιες ή εσπερινές. Η αρμοδιότητα της οργάνωσης και λειτουργίας των δημόσιων Ε.Σ.Κ. άλλων Υπουργείων ανήκει στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό, ενώ η αρμοδιότητα διαμόρφωσης και εποπτείας του εκπαιδευτικού πλαισίου τους ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Είναι δυνατή η ίδρυση Ε.Σ.Κ. και από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η φοίτηση στις Ε.Σ.Κ. είναι διετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α' και Β'. Οι προαγωγικές εξετάσεις στην Α' τάξη, όπως και αυτές με βάση τις οποίες θα κριθεί επιτυχής η παρακολούθηση στη Β' τάξη, διεξάγονται εντός των Ε.Σ.Κ. στα μαθήματα και στις επαγγελματικές ασκήσεις που έχουν ασκηθεί οι μαθητευόμενοι. Οι τάξεις Α' και Β' των Ε.Σ.Κ. οργανώνονται σε τμήματα ειδικότητας. Σε κάθε ειδικότητα περιλαμβάνονται «Πρόγραμμα μάθησης στην εκπαιδευτική δομή» και «Πρακτική άσκηση» ή «Πρόγραμμα μάθησης σε εργασιακό χώρο», σύμφωνα με τον Οδηγό Κατάρτισης. Η πρακτική άσκηση και το πρόγραμμα μάθησης σε εργασιακό χώρο τόσο στους ιδιωτικούς όσο και στους φορείς του δημοσίου είναι δυνατόν να χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους. Η φοίτηση στις δημόσιες Ε.Σ.Κ. είναι δωρεάν. Στους αποφοίτους των Ε.Σ.Κ. ύστερα από την επιτυχημένη ολοκλήρωση της κατάρτισής τους, χορηγείται Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ), η οποία δίνει στον κάτοχο το δικαίωμα να συμμετάσχει σε εξετάσεις πιστοποίησης από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., για την απόκτηση, μετά από επιτυχή συμμετοχή, του Πτυχίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου τρία (3). Η πολιτική έχει συμπεριληφθεί ως πρόταση στο ΟΣΠ 2021-2027 και αναμένεται εντός του 2022 η έναρξη λειτουργίας των πρώτων Επαγγελματικών Σχολών Κατάρτισης.

Παράλληλα, θα υλοποιηθούν υποστηρικτικές δράσεις για άτομα με πολύ χαμηλό επίπεδο προσόντων. Θα σχεδιαστούν ειδικά προγράμματα για την προετοιμασία ατόμων που δεν έχουν λάβει απολυτήριο δημοτικού. Στη συνέχεια σε κάθε Σ.Δ.Ε. δύναται να λειτουργούν τμήματα προετοιμασίας για τη συμμετοχή στις εξετάσεις απόκτησης απολυτηρίου δημοτικού σχολείου της παρ. 5 του άρθρου 9 του π.δ. 79/2017 (Α' 109).

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται και η υλοποίηση δωρεάν προγραμμάτων ελληνομάθειας για ευάλωτες ομάδες στα Κ.Δ.Β.Μ. και στα Σ.Δ.Ε. Τα προγράμματα ελληνομάθειας μπορούν να οργανώνονται στο πλαίσιο δράσεων των Κ.Δ.Β.Μ. ή ως εισαγωγικό μάθημα στα Σ.Δ.Ε. για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμά τους.

Η ενίσχυση των προσόντων και δεξιοτήτων των ατόμων με χαμηλά προσόντα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με ολοκληρωμένες μαθησιακές διαδρομές. Η αναφερόμενη πληθυσμιακή ομάδα συμμετέχει σε πολύ χαμηλά ποσοστά σε προγράμματα και είναι δύσκολα προσεγγίσιμη, οπότε απαιτούνται πιο εστιασμένες πολιτικές. Το θέμα αποτελούσε βασική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2020, εντούτοις δεν επιτεύχθηκε από τη χώρα μας και συνεχίζει να είναι βασική προτεραιότητα για το 2030. Ενδεικτικά, αξίζει να αναφερθεί ότι στην έκθεση του δικτύου Ευρυδίκη «Εκπαίδευση και κατάρτιση των ενηλίκων στην Ευρώπη: Χάραξη διαδρομών χωρίς αποκλεισμούς προς τις δεξιότητες και τα προσόντα» (2021) αναδεικνύεται ότι περίπου ένας στους πέντε ενήλικες στην Ε.Ε. δεν έχει ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ότι σημαντικό ποσοστό ενηλίκων στην Ευρώπη καταγράφει χαμηλά επίπεδα γραμματισμού, αριθμητισμού ή/και ψηφιακών δεξιοτήτων. Σύμφωνα δε με το Ψήφισμα του Συμβουλίου: *«Η εκπαίδευση των ενηλίκων χρειάζεται ολιστική προσέγγιση που θα περιλαμβάνει διατομεακή και πλειονομερή συνεργασία και αποτελεσματικό συντονισμό σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με σεβασμό προς τα διαφορετικά μοντέλα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και με πλήρη σεβασμό των ειδικών αρμοδιοτήτων των διαφόρων επιπέδων πολιτικής»* (εδάφιο 23). Για την ομάδα των ενηλίκων χαμηλών προσόντων επισημαίνεται και η ανάγκη να ενσωματωθούν σε εθνικό επίπεδο και τα τρία στάδια της Σύστασης των Διαδρομών Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων, σύμφωνα με την οποία ο σχεδιασμός θα ήταν κρίσιμο να βασίζεται σε τρία στάδια: αξιολόγηση δεξιοτήτων, παροχή εξατομικευμένης, ευέλικτης και ποιοτικής προσφοράς μάθησης και επικύρωση και αναγνώριση των δεξιοτήτων που αποκτώνται. Τα εν λόγω στάδια θα μπορούσαν να διευκολύνονται με καθοδήγηση και μέτρα στήριξης και με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ψηφιακών τεχνολογιών, κατά περίπτωση.

2.3.3.2 Συμπεριληπτική εκπαίδευση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και επιμόρφωση

Μία από τις βασικές αρμοδιότητες του Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. είναι να «στ) παρακολουθεί την εφαρμογή του καθολικού σχεδιασμού υποδομών, εξοπλισμών, υπηρεσιών, εκπαιδευτικού υλικού και διαδικασιών και την παροχή εύλογων προσαρμογών σε όλα τα επίπεδα του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ. για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και εισηγείται στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, εφόσον εντοπίζει αδυναμίες και ελλείψεις, τρόπους για την αντιμετώπισή τους,». Ως εκ τούτου και με δεδομένη τη συμμετοχή εκπροσώπου της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.) στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. αναμένεται να αναπτυχθούν την περίοδο 2022-2024 πρωτοβουλίες για την ικανοποίηση αναγκών για Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, κατόπιν ανάπτυξης διαλόγου.

Ενδεικτικές δράσεις αποτελούν:

- Η διαμόρφωση από κοινού ειδικοτήτων Ι.Ε.Κ. για άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.με.Α., το Υπουργείο Υγείας και επιστημονικές ενώσεις,
- Η διαμόρφωση ή/και ο εκσυγχρονισμός Οδηγών Κατάρτισης για άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.με.Α. και άλλους κοινωνικούς εταίρους,
- Η έναρξη διαλόγου για τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία σε θέματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και η περαιτέρω ενίσχυση των Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής
- Η συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.ΠΑΙ.Θ. για την ενίσχυση της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία
- Η διαμόρφωση Οδηγού προσβασιμότητας, ο οποίος, μόλις οριστικοποιηθεί, θα συμπεριληφθεί στους κανονισμούς λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. Σχετίζεται με το Στρατηγικό Σχέδιο για τα Άτομα με Αναπηρία και είναι έργο που έχει προγραμματισθεί έως το 2023
- Η ενίσχυση της μαθητείας των αποφοίτων των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.) με τη συνδρομή της Ε.Σ.Α.με.Α., άλλων κοινωνικών εταίρων και συναρμόδιων Υπουργείων και φορέων
- Η συνεργασία των μελών των Σ.Σ.Π.Α.Ε. με εκπροσώπους των ενώσεων των ατόμων με αναπηρία της εκάστοτε περιφέρειας για την ενημέρωση του Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. περί της αναφερόμενης αρμοδιότητας της εφαρμογής του καθολικού σχεδιασμού σε επίπεδο περιφέρειας
- Η συνεργασία με την Ε.Σ.Α.με.Α. για την ικανοποίηση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία για δράσεις μη τυπικής μάθησης
- Η μέριμνα για συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στις εξετάσεις πιστοποίησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού και των εύλογων προσαρμογών

- Η μέριμνα για ενημέρωση-ευαισθητοποίηση των ατόμων με αναπηρία περί όλων των εναλλακτικών διαδρομών μάθησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού και των εύλογων προσαρμογών.

Η προώθηση της συμμετοχής μαθητών, καταρτιζομένων, εκπαιδευομένων και μαθητευόμενων ευάλωτων ομάδων (άτομα με αναπηρία και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες) στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, υποστηρίζεται μέσα από την υλοποίηση μίας σειράς παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών. Ο σχεδιασμός και η παροχή εξειδικευμένων προγραμμάτων για τις αναφερόμενες πληθυσμιακές ομάδες, σύμφωνα και με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων με φιλικές μεθόδους διδασκαλίας και η βελτίωση της προσβασιμότητας των εκπαιδευτικών μονάδων, αποτελούν δράσεις που συμβάλλουν ουσιαστικά στην προώθηση της ενταξιακής διαδικασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Ειδικότερα στην επαγγελματική κατάρτιση λειτουργούν ήδη Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής, στα οποία σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και ειδικά την Ε.Σ.Α.μεΑ. μέσω της συμμετοχής των εκπροσώπων της στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. θα αναπτυχθούν θετικές δράσεις για την αναβάθμιση της παρεχόμενης κατάρτισης αλλά και απαιτούμενων δράσεων συμπεριληπτικής προσέγγισης κατόπιν μελέτης των επιμέρους ομάδων ωφελούμενων.

Επισημαίνεται ότι στο Μεταλυκειακό έτος-τάξη Μαθητείας οι απόφοιτοι των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. συμμετέχουν σε συμβατικά τμήματα (πλήρης ένταξη) με θετική αυξημένη μοριοδότηση αρκεί να υπάρχει θετική εισήγηση του συλλόγου διδασκόντων ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. και αντίστοιχη γνωμάτευση του Κέντρου Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.) σχετικά με την δυνατότητα μάθησης σε χώρο εργασίας. Επίσης σε κάθε τμήμα του Μεταλυκειακού έτους - τάξη Μαθητείας που έχει εγγραφεί έστω και ένας απόφοιτος λυκείου του ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ, συμμετέχει και διδάσκει στο εργαστηριακό μάθημα ειδικότητας και ο Υπεύθυνος Διασύνδεσης με τη Μαθητεία, ίδιας ειδικότητας που προέρχεται από το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο, στο οποίο φοιτούσε ο συγκεκριμένος απόφοιτος. Αυτός είναι αρμόδιος για την εποπτεία της μαθητείας στον εργασιακό χώρο του μαθητευόμενου που αποφοίτησε από το Λύκειο του ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. Η θεσμοθέτηση του Υπευθύνου Διασύνδεσης με τη Μαθητεία στα ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ. ρυθμίστηκε πρόσφατα με το ν. 4823/2021 (άρθρο 94), με σκοπό να συμβάλει στην ένταξη των αποφοίτων των ως άνω σχολείων στην αγορά εργασίας και την απασχόληση λειτουργώντας ενισχυτικά προς τους μαθητές της Δ' τάξης του ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ., ώστε οι τελευταίοι να ενταχθούν σε θέσεις του Μεταλυκειακού Έτους - τάξης Μαθητείας και να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία.

Ο Ο.Α.Ε.Δ λειτουργεί δυο δομές κατάρτισης Ειδικής Αγωγής, οι οποίες στοχεύουν στην επαγγελματική ειδίκευση και κοινωνικοποίηση ανέργων ατόμων με αναπηρία και κατ' επέκταση στην απασχόλησή τους στους διάφορους τομείς της οικονομίας.

Παράλληλα, οι καταρτιζόμενοι λαμβάνουν ψυχοκοινωνική και συμβουλευτική βοήθεια από ειδικούς.

Α. Η Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ Αθηνών Ο.Α.Ε.Δ λειτουργεί από το 1990, με περίπου 180 καταρτιζόμενους κάθε σχολική χρονιά, προσφέροντας υπηρεσίες στο χώρο της κατάρτισης ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων σε 10 διαφορετικές ειδικότητες. Τα προγράμματα της Σχολής απευθύνονται σε άτομα με ποσοστό αναπηρίας άνω των 50%, ηλικίας 18-55 ετών με διάφορες παθήσεις. Τέλος, στον Φάρο Τυφλών λειτουργούν τμήματα α) Πηλοπλαστική – κεραμικά τουριστικά και β) Νέες τεχνολογίες – εκμάθηση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή και Διοικητική Υποστήριξη

Β. Το Ε.Κ.Ε.Κ. ΑμεΑ Θεσσαλονίκης έχει ως σκοπό τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την επαγγελματική κατάρτιση νέων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (νοητική υστέρηση και μαθησιακές δυσκολίες), προσφέροντας επαγγελματική κατάρτιση σε περίπου 175 νέους από 16-30 ετών, κάθε σχολική χρονιά. Η εκπαίδευση διαρκεί 35 εβδομάδες. Το Ε.Κ.Ε.Κ. ΑμεΑ Θεσσαλονίκης διαθέτει δύο βαθμίδες εκπαίδευσης ανάλογα με το νοητικό δυναμικό και τις επαγγελματικές δεξιότητες των καταρτιζομένων: α) Τη βαθμίδα των Εκπαιδευσίμων, με τετραετή φοίτηση και β) τη βαθμίδα των Ασκησίμων, με πενταετή φοίτηση. Μετά την ολοκλήρωση της φοίτησής τους, οι σπουδαστές στο πλαίσιο της επαγγελματικής αγωγής, εντάσσονται στα Κέντρα Προστατευόμενης Εργασίας (Κ.Ε.Π.Ε.), στα οποία η απασχόληση είναι αμειβόμενη και διαρκεί 4 έτη για τους Ασκήσιμους και 3 έτη για τους Εκπαιδευσίμους.

Για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οι Ρομά, οι κρατούμενοι, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες κλπ. θα αναληφθεί πρωτοβουλία από τη Γενική Γραμματεία Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν., έτσι ώστε με την σύνταξη των αντίστοιχων Εθνικών Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης και αφού έχουν αποτυπωθεί οι ανάγκες τους για μαθησιακές διαδρομές, να σχεδιαστούν θετικές δράσεις. Αυτές μπορεί να φορούν α) ολοκληρωμένη μαθησιακή διαδρομή π.χ. Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης εντός των καταστημάτων κράτησης, β) προετοιμασία-ενδυνάμωση για την ένταξή τους σε ολοκληρωμένες μαθησιακές διαδρομές που οδηγούν στην απόκτηση προσόντων ή γ) απόκτηση δεξιοτήτων μέσω της Μάθησης Ενηλίκων.

Για την ενίσχυση των δυνατοτήτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε άλλες ευάλωτες ομάδες (κρατούμενοι) ιδρύονται επαγγελματικές σχολές κατάρτισης στα Καταστήματα Κράτησης, ενώ λειτουργούν και Ι.Ε.Κ. Ειδικότερα, στα Καταστήματα Κράτησης δύναται να ιδρυθούν Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης και Δημόσια Κέντρα Διά Βίου Μάθησης, εκτός των άλλων δομών εκπαίδευσης και μπορεί να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας τμημάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Επιπρόσθετα, θεσμοθετείται και θα προωθηθεί η δυνατότητα λειτουργίας δομών εκπαίδευσης στα Καταστήματα Κράτησης από τα συναρμόδια Υπουργεία

(Υ.ΠΑΙ.Θ. και ΠΡΟ.ΠΟ.), μέσω σύστασης πενταμελούς επιτροπής με εκπροσώπους των αρμοδίων υπηρεσιών των Υπουργείων Παιδείας και Προστασίας του Πολίτη. Προβλέπεται επίσης η διαδικασία επιλογής και τοποθέτησης υποδιευθυντών με θητεία σε επιμέρους δομές εκπαίδευσης εντός Καταστημάτων Κράτησης.

Εισάγεται επίσης η επιμόρφωση από τη Γ.Γ. Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. του εκπαιδευτικού προσωπικού των δομών εκπαίδευσης στα Κρατήματα Κράτησης σε θέματα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες της λειτουργίας δομών εκπαίδευσης σε Κρατήματα Κράτησης, καθώς και επιμόρφωση, σε συνεργασία με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, των υπαλλήλων των Καταστημάτων Κράτησης σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατουμένων. Τέλος, θα διερευνηθεί και η διευκόλυνση της πρόσβασης των κρατουμένων στο διαδίκτυο για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

2.3.3.3 Ανάπτυξη δημόσιων δομών Διά Βίου Μάθησης σε όλη την επικράτεια και σχεδιασμός εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Η ανάπτυξη δημόσιων δομών Διά Βίου Μάθησης σε όλη την επικράτεια θα εξασφαλίσει την ισότιμη συμμετοχή όλων των ενηλίκων σε προγράμματα Διά Βίου Μάθησης. Η προσέγγιση αυτή σε συνδυασμό με τις ανωτέρω περιγραφόμενες δράσεις για δόμηση και λειτουργία ενός συστήματος διάγνωσης των εκπαιδευτικών αναγκών, όχι μόνο σε εθνική κλίμακα, αλλά και σε περιφερειακή (ειδικά σε επίπεδο Δήμων) και τομεακή, θα επιτρέψει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ποιοτικών, εξειδικευμένων και στοχευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και θα βελτιώσει τη συμμετοχή στη Μάθηση Ενηλίκων.

Εστιάζοντας στον τομέα της Νεολαίας, για την επίτευξη του εν λόγω στρατηγικού στόχου προβλέπεται:

- Σχεδιασμός πολιτικών και μέτρων που θα διευκολύνουν τους νέους με λιγότερες ευκαιρίες
- Προαγωγή των νέων της υπαίθρου (δημιουργία προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν στους νέους να αξιοποιήσουν το δυναμικό τους και στις αγροτικές περιοχές)
- Ισότητα των φύλων (αντιμετώπιση διακρίσεων και εξασφάλιση ίσων δικαιωμάτων στην πολιτιστική, πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου)
- Κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς (διευκόλυνση και διασφάλιση της ένταξης όλων των νέων στην κοινωνία)

2.3.3.4 Ενίσχυση συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Για την ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης και την ευρύτερη καθοδήγηση των νέων και ενηλίκων στην επιλογή των κατάλληλων για τον καθένα μαθησιακών διαδρομών θα ενισχυθεί και το πεδίο της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού

προσανατολισμού τόσο στις δομές της σχολικής εκπαίδευσης (συνέργεια με Στρατηγική Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,) όσο και σε όλα τα επίπεδα Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες δράσεις:

- *Επέκταση υπηρεσιών συμβουλευτικής & επαγγελματικού προσανατολισμού και διά βίου διαχείρισης σταδιοδρομίας με την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.).*

Στόχος είναι η παροχή υπηρεσιών Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Σταδιοδρομίας και η κάλυψη αναγκών όλων των ομάδων στόχων και ηλικιών, μέσω της καλλιέργειας δεξιοτήτων αυτοδιαχείρισης της σταδιοδρομίας τους και ανάπτυξης κουλτούρας διά βίου μάθησης (συμβουλευτική σταδιοδρομίας e-counselling). Το έργο έχει προγραμματισθεί να ολοκληρωθεί έως το 2023.

- *Ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού (πιλοτική εφαρμογή)*

Στόχος είναι η επαγγελματική ανάπτυξη των Συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού και η αναβάθμιση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων και πιστοποίησης των προσόντων τους μέσω του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και εφαρμογής μιας διαδικασίας πιστοποίησης συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού.

Επιπλέον, προγραμματίζεται μια δέσμη ενεργειών για την πιλοτική εφαρμογή της διαδικασίας πιστοποίησης των Συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού με σκοπό την ένταξή τους στο αντίστοιχο Μητρώο του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., μέσα από εξεταστική διαδικασία. Το έργο έχει προγραμματισθεί να ολοκληρωθεί έως το 2023.

2.3.4 ΣΣ4 Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.

Για τον εκσυγχρονισμό της Ε.Ε.Κ. και της Δ.Β.Μ. απαιτείται η προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού των φορέων και της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης απαιτεί την επικαιροποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών που αφορούν στην ανάπτυξη ψηφιακών **δεξιοτήτων** από τους καταρτιζόμενους/εκπαιδευόμενους/μαθητευόμενους, καθώς και την ανάπτυξη εξειδικευμένων ψηφιακών δεξιοτήτων για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας της ψηφιακής οικονομίας. Για την υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού απαιτείται παράλληλα η αναβάθμιση του ψηφιακού εξοπλισμού των εκπαιδευτικών φορέων (στοχευμένη επόμενη δράση) και η προώθηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και τη διά βίου μάθηση, σε περιπτώσεις που κρίνεται επιβεβλημένη.

2.3.4.1 Ενίσχυση ψηφιακών δεξιοτήτων, ψηφιακής μάθησης και ψηφιακής διακυβέρνησης της Ε.Ε.Κ.

Για την ενίσχυση των προσόντων (συμπεριλαμβανομένων σύγχρονων δεξιοτήτων όπως ψηφιακών, πράσινων κλπ) που έχει ανάγκη η αγορά εργασίας αλλά και τον εκσυγχρονισμό των **διαδικασιών πιστοποίησης** και την προσέγγιση των πολιτών για τη βελτίωση της ελκυστικότητας έχουν προβλεφθεί δράσεις στο ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Τ.Α.Α.), όπως:

Για τα **Θεματικά και Πειραματικά Ι.Ε.Κ.:**

- Ανάπτυξη νέων Οδηγών κατάρτισης
- Περαιτέρω εκπαίδευση/κατάρτιση για τους εκπαιδευτές

Για τα **Πρότυπα ΕΠΑ.Λ.**

- Σχεδιασμός σχετικών με την αγορά εργασίας αναλυτικών προγραμμάτων και ολοκλήρωση εξελιγμένων μεθοδολογιών εκπαίδευσης
- Δημιουργία Κέντρου Επιμόρφωσης για την περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση εκπαιδευτικών επαγγελματικών ειδικοτήτων

Για την **ψηφιοποίηση του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.:**

- Σχεδιασμό νέων διαδικασιών με βάση την ανάγκη κοινής πιστοποίησης μαθησιακών αποτελεσμάτων για μαθησιακές διαδρομές που οδηγούν στο ίδιο επίπεδο προσόντων
- Συστήματα για την καλύτερη υποστήριξη των διαχειριστικών διαδικασιών του Οργανισμού, καθώς και για τη βελτίωση της εξυπηρέτησης πολιτών
- Δημιουργία Τράπεζας Θεμάτων για τις εξετάσεις πιστοποίησης των αποφοίτων της Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου 3 και 5

- Ψηφιακή πιστοποίηση των αποφοίτων της Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου 3 και 5

Για την **Ψηφιακή πλατφόρμα Ε.Ε.Κ.– Portal για όλα τα θέματα του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.**

- Χώρος ψηφιακής μάθησης

Μετατροπή και αποστολή στην πλατφόρμα υπάρχοντος μαθησιακού υλικού ή ανάπτυξη νέου εκπαιδευτικού υλικού σε ενότητες ψηφιακής μάθησης (εκπαιδευτικά προγράμματα) για απομακρυσμένη μάθηση για όλους τους ωφελούμενους (μαθητές/καταρτιζόμενους/μαθητευόμενους) σε όλη την Ελλάδα και για το πρόγραμμα «train-the-trainer» που έχει σχεδιαστεί για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές. Η ανάπτυξη και υλοποίηση της πλατφόρμας ψηφιακής μάθησης και η πιλοτική εφαρμογή ψηφιακού υλικού μάθησης, θα υποστηριχθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και εκτιμάται ότι μετά την αξιολόγησή τους θα μελετηθεί η δυνατότητα εμπλουτισμού της βάσης των ψηφιακών ενοτήτων μάθησης με περισσότερο υλικό, ώστε να καταστεί εφικτή η υλοποίηση μέρους μαθησιακών ενοτήτων με ψηφιακή μάθηση. Η ενδεχόμενη μετατροπή ενός μέρους των προγραμμάτων σε μορφές ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) αναμένεται να επιδεινώσει ακόμη περισσότερο την ήδη προβληματική κατάσταση, δεδομένου ότι το σύστημα δεν διαθέτει εκπαιδευμένους και πιστοποιημένους εκπαιδευτές e-learning. Για τη διασφάλιση της εκπαιδευτικής επάρκειας των εκπαιδευτών ενηλίκων, πιστοποιημένων και μη, σχεδιάζεται η δημιουργία προγράμματος επιμόρφωσης με θέματα την ηλεκτρονική μάθηση και την καλλιέργεια των γνώσεων και ψηφιακών δεξιοτήτων σε παιδαγωγικές και διδακτικές προσεγγίσεις, με την υποστήριξη των σύγχρονων ψηφιακών μέσων, που χρησιμοποιούνται σε συνθήκες τεχνολογικά εμπλουτισμένης διά ζώσης εκπαίδευσης καθώς και στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

- Ψηφιακή διακυβέρνηση

Στο εν λόγω υποσύστημα διακυβέρνησης (διαδικτυακός κόμβος) θα έχουν ενδεικτικά πρόσβαση σε ειδικά πεδία τα μέλη α) του Κεντρικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης β) των Συμβουλίων Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας των περιφερειών της Χώρας, γ) της Κεντρικής Επιστημονικής Επιτροπής και δ) των Κλαδικών Συμβουλίων Δεξιοτήτων αλλά θα παρέχονται και πληροφορίες για όλα τα τεκταινόμενα σε θέματα Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. Στόχος του υποσυστήματος θα είναι η επικοινωνία και η ευαισθητοποίηση όλων των άμεσα ενδιαφερομένων μερών, της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας ώστε να ενισχυθεί πολλαπλά η Ε.Ε.Κ. και να υπάρξει ουσιαστική σύνδεση με την αγορά εργασίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο

βάσει των αντίστοιχων αναγκών. Το υποσύστημα θα λειτουργεί επίσης ως ένας χώρος στον οποίο θα συγκεντρώνονται μελέτες, αποτελέσματα έρευνας εκπαιδευτικών αναγκών, ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθώς και οποιαδήποτε επικοινωνία προς το κοινό.

Για την ανάπτυξη επαγγελματικών περιγραμμάτων

Ανάπτυξη και πιστοποίηση επαγγελματικών περιγραμμάτων στο σύνολο των τομέων προτεραιότητας των πυλώνων οικονομικής ανάπτυξης με έμφαση στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της ψηφιακής οικονομίας.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός στην εκπαίδευση ενηλίκων περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην **καλλιέργεια των ψηφιακών δεξιοτήτων εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων, αλλά και στη χρήση των ψηφιακών μέσων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των ενηλίκων στα προγράμματα διά βίου μάθησης**. Τα προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης, και τα ψηφιακά εργαλεία γενικότερα θα αποτελέσουν τον βασικό μοχλό για την αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στα παρεχόμενα προγράμματα διά βίου μάθησης. Η υλοποίηση προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στόχο έχει τη διεύρυνση της συμμετοχής των ενηλίκων, ενώ η υλοποίηση προγραμμάτων για την απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων στην χρήση των Τ.Π.Ε. στόχο έχει τη συρρίκνωση του ελλείμματος ψηφιακών δεξιοτήτων που παρατηρείται στη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα. Σε αυτή τη λογική με βάση και πρόσφατη έρευνα (Κόκκος και συνεργάτες, 2021 σ. 157) προτείνεται η σύνταξη μελέτης με προτάσεις για: α) τις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της ψηφιακής μάθησης, β) τη σχέση ανάμεσα στη μεθοδολογία της εκπαίδευσης από απόσταση και στη μεθοδολογία Ε.Κ.Ε., γ) τα προσόντα που απαιτείται να διαθέτουν τόσο οι εκπαιδευτές όσο και οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και υλοποίησης των προγραμμάτων ψηφιακή μάθησης. Τα αποτελέσματα της μελέτης θα αποτελέσουν τη βάση αναφοράς για να συνταχθούν νέα προγράμματα, να επιμορφωθούν οι εκπαιδευτές και να ενεργοποιηθούν οι πάροχοι της Μάθησης Ενηλίκων για την υλοποίησή τους.

2.3.4.2 Ψηφιακός μετασχηματισμός της οργάνωσης και διοίκησης της διά βίου μάθησης.

Απαραίτητο στοιχείο του ψηφιακού μετασχηματισμού είναι η ψηφιοποίηση διοικητικών λειτουργιών, με έμφαση στην απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών στελέχωσης των Σ.Δ.Ε. και τη δημιουργία πληροφοριακού συστήματος, που θα παρέχει τη δυνατότητα εξαγωγής δεδομένων, στατιστικών στοιχείων κ.ά. για κάθε ζήτημα που αφορά στη φοίτηση στα Σ.Δ.Ε., αλλά και σε φορείς παροχής διά βίου μάθησης εν γένει. Με την ολοκλήρωση του Portal για το Ε.Σ.Ε.Ε.Κ. από το Τ.Α.Α. επιμέρους εφαρμογές, όπως οι αναφερόμενες στο πλαίσιο του ψηφιακού

μετασχηματισμού της Μάθησης Ενηλίκων κ.ά. θα αποτελέσουν επιμέρους διασυνδέσεις.

Τέλος στον τομέα της Νεολαίας θα δοθεί έμφαση στον σχεδιασμό πολιτικών και μέτρων που θα διευκολύνουν τους νέους να ενταχθούν ενεργά στην ψηφιακή εποχή.

2.3.5 ΣΣ5 Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των Εκπαιδευτικών Μονάδων Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης θα συνοδευτεί από την αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των εκπαιδευτικών μονάδων, μέσω της αξιοποίησης καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων και ευκαιριών που παρέχει η νέα προγραμματική περίοδος. Για την επίτευξη του στρατηγικού στόχου της αναβάθμισης των υποδομών και του εξοπλισμού των εκπαιδευτικών μονάδων σχεδιάζονται δράσεις που αφορούν στον εκσυγχρονισμό του υλικοτεχνικού εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας και των εργαστηρίων.

2.3.5.1 Αναβάθμιση εξοπλισμού Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ.

Στο πλαίσιο αυτό έχει ήδη συμπεριληφθεί στο Τ.Α.Α. η ανανέωση και ο πλήρης εκσυγχρονισμός της υποδομής εργαστηριακού εξοπλισμού για 117 Εργαστηριακά Κέντρα και Σχολικά Εργαστήρια για την εξυπηρέτηση των Ι.Ε.Κ., ΕΠΑ.Λ., Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας και Επαγγελματικών Σχολών Κατάρτισης, σύμφωνα με τα ισχύοντα τεχνολογικά πρότυπα. Ο εξοπλισμός θα αφορά σε επιμέρους υφιστάμενους τομείς της Ε.Ε.Κ. (Μηχανολογίας, Ηλεκτρολογίας, Υγείας, Γεωπονίας, Πληροφορικής, Εφαρμοσμένων Τεχνών κλπ) αλλά και σε νέους τομείς όπως η Ενέργεια, ο Τουρισμός και σύγχρονες τεχνολογικές κατευθύνσεις Ε.Τ.Μ.Μ. (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική και Μαθηματικά).

Συμπληρωματικά για την υποστήριξη των νέου τύπου μονάδων της Ε.Ε.Κ., δηλαδή των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ. και των Θεματικών και Πειραματικών Ι.Ε.Κ., επίσης στο πλαίσιο του Τ.Α.Α. έχουν συμπεριληφθεί δράσεις όπως:

Για τα Θεματικά-Πειραματικά Ι.Ε.Κ. (στόχος 5 και 10 δομές αντίστοιχα)

- Ανακαίνιση των κτηρίων
- Προμήθεια υλικών κι εξοπλισμού,

Για τα Πρότυπα ΕΠΑ.Λ. (στόχος 25 δομές)

- Ανακαίνιση και κατασκευή κτιρίων προκειμένου να πληρούνται οι πράσινοι κανονισμοί κτιρίων
- Προμήθεια εξοπλισμού και υλικών.

Η ύπαρξη μόνιμων δομών με αδιάλειπτη λειτουργία, στεγαζόμενων σε κτήρια αυτόνομα, ενεργειακά αναβαθμισμένα και προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρία και κατάλληλα εξοπλισμένα αποτελεί προϋπόθεση για την ενίσχυση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων.

2.3.5.2 Αναβάθμιση υποδομών μονάδων Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ.

Η αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών θα υποστηριχθεί από την εφαρμογή ενός εθνικού προγράμματος για τη λειτουργική, αισθητική και ενεργειακή αναβάθμιση και επέκταση των κτηριακών υποδομών και των αιθουσών διδασκαλίας, με σημαντικά οφέλη ως προς το λειτουργικό κόστος, την ενεργειακή απόδοση και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των εκπαιδευτικών μονάδων.

Επιπλέον, θα διασφαλιστεί η βελτίωση της προσβασιμότητας των εκπαιδευτικών μονάδων, μέσα από την εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που θα υποστηρίζουν τη φυσική και λειτουργική τους προσβασιμότητα από όλους.

Στο πλαίσιο του εν λόγω στρατηγικού άξονα εντάσσονται ενέργειες, όπως:

- **Στέγαση και λειτουργία των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας σε χώρους κατάλληλους και εξοπλισμένους για την πληθυσμιακή ομάδα στην οποία απευθύνονται και τις ιδιαιτερότητές της.**

Τα Σ.Δ.Ε. στεγάζονται συνήθως σε αίθουσες σχολικών μονάδων που παραχωρούνται γι' αυτόν τον σκοπό. Η παραχώρηση κτηριακών υποδομών αποκλειστικά για τη στέγαση των Σ.Δ.Ε. θα συμβάλει στην ενίσχυση του θεσμού και θα άρει τα προβλήματα που ενίοτε δημιουργούνται στο πλαίσιο της συστέγασής τους με άλλες σχολικές μονάδες. Σε αυτή τη κατεύθυνση η υποστήριξη των Σ.Δ.Ε. από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους τοπικούς φορείς και οργανισμούς θα ενισχύσει τη σημασία που αποδίδει η τοπική κοινωνία στα άτομα που δεν κατάφεραν να ολοκληρώσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση για οποιοδήποτε λόγο, την ανάγκη επανένταξης τους στην τοπική κοινωνία μέσω της ενίσχυσης των γνώσεών τους, αλλά και της δυνατότητας περαιτέρω εξέλιξής τους και ενεργού συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας. Για την αναβάθμιση της παρεχόμενης τυπικής Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων από τα Σ.Δ.Ε. θα προωθηθούν πρωτοβουλίες για την εξομάλυνση της χρηματοδότησής τους, αλλά και την αναβάθμιση του εξοπλισμού τους.

- **Δημιουργία μόνιμων δομών (Κ.Δ.Β.Μ.) με αδιάλειπτη λειτουργία.**

Η ανάπτυξη ενός δικτύου μόνιμων δημόσιων δομών παροχής προγραμμάτων διά βίου μάθησης σε όλη την επικράτεια, στεγαζόμενων σε κτήρια παραχωρημένα αποκλειστικά για τον σκοπό αυτό, είναι αναγκαία για τη διεύρυνση της συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση.

- **Αναβάθμιση των υποδομών για τη Νεολαία**

- Επαρκής χώρος και συμμετοχή για όλους τους νέους (ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής και αυτονομίας των νέων, καθώς και διάθεση ειδικών χώρων για τη Νεολαία σε όλους τους τομείς της κοινωνίας)
- Κινητές υπηρεσίες ενημέρωσης για νέους.

2.3.6 ΑΣΣ6 Ανάπτυξη αξιόπιστου και σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.

Η προώθηση της αναδιοργάνωσης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα προϋποθέτει την ανάδειξη ενός νέου μοντέλου διακυβέρνησης, το οποίο θα ενισχύσει τον επιτελικό συντονισμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μέσα από την ενίσχυση των επιτελικών αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας, σε σχέση με τον σχεδιασμό, την υποστήριξη της υλοποίησης και την αξιολόγηση της εφαρμογής των ασκούμενων πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επιπρόσθετα, η μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αφορά στην προώθηση και ενίσχυση της αυτονομίας και της ευελιξίας των εκπαιδευτικών μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

2.3.6.1 Εφαρμογή συστήματος Διακυβέρνησης με έμφαση στην άμεση διασύνδεση με την αγορά εργασίας

Στοχεύοντας στην περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας, το έργο της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας υποστηρίζεται από τη συγκρότηση και λειτουργία του **Κεντρικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.)** και της **Κεντρικής Επιστημονικής Επιτροπής (Κ.Ε.Ε.)** με υποστηρικτικό ρόλο σε ό,τι αφορά το Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.

Στο νέο αυτό μοντέλο επιτελικού σχεδιασμού και συντονισμού των πολιτικών για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος και η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της επιχειρηματικής κοινότητας, τόσο μέσω της συμμετοχής τους στον σχεδιασμό των πολιτικών όσο και στην εφαρμογή των δράσεων, μέσα από την ανάπτυξη συνεργειών και συμπράξεων.

Κομβικό σημείο αποτελεί η αποτελεσματική περαιτέρω εφαρμογή του νέου συστήματος διακυβέρνησης για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Στο Κεντρικό συμβούλιο (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.) συμμετέχουν Εκπρόσωποι φορέων άσκησης δημόσιας πολιτικής σε θέματα Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ., κοινωνικοί εταίροι, εκπρόσωποι περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς για θέματα Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ. Στα **Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (Σ.Σ.Π.Α.Ε.)**, δηλαδή στην περιφερειακή δομή της διακυβέρνησης, συμμετέχουν Διευθυντές εκπαιδευτικών μονάδων (Ι.Ε.Κ., ΕΠΑ.Λ., ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Ο.Α.Ε.Δ.), εκπρόσωποι της Περιφέρειας, εκπρόσωποι εργαζομένων και εργοδοτών και έχουν ως αρμοδιότητες να ανιχνεύουν τις τοπικές ανάγκες της οικείας περιφέρειας σε θέματα Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ., να υποβάλλουν εισηγήσεις-προτάσεις στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. για την ικανοποίηση των αναγκών, για τους τομείς, τις ειδικότητες, τα ειδικά μαθήματα, τα

προγράμματα και τις δραστηριότητες των εκπαιδευτικών δομών για θέματα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας και για διεξαγωγή μελετών να προάγουν την πρακτική άσκηση ή μαθητεία των καταρτιζόμενων στα επίπεδα 3 και 5 και να υποστηρίζουν τη μαθητεία.

Στον Κανονισμό λειτουργίας των Σ.Σ.Π.Α.Ε. θα ενσωματωθεί ρύθμιση για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συνεισφορά ενδιαφερομένων μερών/φορέων/οργανισμών στη λειτουργία του περιφερειακής δομής διακυβέρνησης σύμφωνα με την οποία «*Το Συμβούλιο μπορεί να καλέσει για παροχή πληροφοριών ή υποβολή στοιχείων, τα οποία κρίνονται απαραίτητα για τα προς συζήτηση θέματα, υπηρεσιακά στελέχη φορέων που εκπροσωπούνται στο Συμβούλιο ή εκπροσώπους φορέων ιδιαίτερης σημασίας για τη λειτουργία των Σ.Σ.Π.Α.Ε. όπως των Ενώσεων Ατόμων με Αναπηρία της Περιφέρειας, λοιπών κοινωνικών εταίρων, του Ε.Ι.Ε.Α.Δ. για θέματα που σχετίζονται με το μηχανισμό διάγνωσης τοπικών αναγκών, επιστημονικών φορέων, τοπικών φορέων, επιμελητηρίων, κλαδικών ενώσεων, τοπικών επιχειρήσεων ή στελέχη δομών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων και στελεχών Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Ο.Α.Ε.Δ. της Περιφέρειας, στελέχη Μαθητείας ή Πρακτικής Άσκησης, στελέχη σχολικής και ακαδημαϊκής κοινότητας της οικείας περιφέρειας, καθώς και εμπειρογνώμονες τα οποία παρέχουν στο Συμβούλιο απαραίτητη ενημέρωση, πληροφόρηση ή και στοιχεία επί συγκεκριμένων θεμάτων που συζητούνται στη συγκεκριμένη συνεδρίαση*». Επίσης τα Σ.Σ.Π.Α.Ε., στο πλαίσιο της αποστολής τους, ανιχνεύουν τις τοπικές ανάγκες της αντίστοιχης περιφέρειας σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, και υποβάλλουν εισηγήσεις στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών. Ειδικότερα, υποβάλλουν στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. εισηγήσεις για τους τομείς, τις ειδικότητες, τα ειδικά μαθήματα, τα προγράμματα και τις δραστηριότητες που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ι.Ε.Κ., στο Μεταλειτουργικό Έτος-Τάξη Μαθητείας, στα ΕΠΑ.Λ., στις Ε.Σ.Κ. και στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. της περιφέρειάς τους, καθώς και προτάσεις για τη διαμόρφωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, επιπλέον, υποβάλλουν εισηγήσεις για διεξαγωγή μελετών για θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης που αφορούν στην οικεία περιφέρεια.

Για την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων, τα Σ.Σ.Π.Α.Ε. εισηγούνται στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ., αξιοποιώντας πηγές όπως :

α) Τις εκροές του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού, προκειμένου για τον προσδιορισμό των αναγκών της αγοράς εργασίας. Κρίνεται σκόπιμη η σύνδεση των προτεινόμενων τομέων, ειδικοτήτων, προγραμμάτων σπουδών με τις εκροές του συστήματος Διάγνωσης Αναγκών, ώστε να τεκμηριώνεται η συμβολή τους στην ενίσχυση του αναπτυξιακού χαρακτήρα της συγκεκριμένης Περιφέρειας.

- β) Τις ανάγκες και προτεραιότητες των τοπικών κοινωνιών, τα εγκεκριμένα αναπτυξιακά σχέδια, καθώς και τις διαγνωσμένες ανάγκες επιχειρήσεων ή νέων επενδύσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
- γ) Τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με νέες επαγγελματικές δεξιότητες (New Skills Agenda – Μελέτες CEDEFOP κλπ.).
- δ) Τη διαπίστωση ελλείμματος δεξιοτήτων και του εύρους αυτού κατά την αναζήτηση κατάλληλου εργατικού δυναμικού, όπως προκύπτει από στοιχεία ερευνών ανθρώπινου δυναμικού ή άλλες έγκυρες πηγές.
- ε) Τις Ετήσιες Εκθέσεις των Κλαδικών Συμβουλίων Δεξιοτήτων του άρθρου 5, του ν. 4763/20.
- στ) Τις τεκμηριωμένες προτάσεις φορέων εκπροσώπησης εργαζομένων και εργοδοτών και των επιχειρήσεων.
- ζ) Την ύπαρξη σχετικού/ών πιστοποιημένου/ων επαγγελματικού/ών περιγράμματος/ων σε περίπτωση εισηγήσεων νέων ειδικοτήτων.
- η) Τη Σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (Ε.Ε.Κ.) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (2020/C417/01).
- θι) Το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (2020).
- ι) Τη Δήλωση του Osnabrück του 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ως καταλύτη ανάκαμψης και δίκαιης μετάβασης στην ψηφιακή και πράσινη οικονομία.
- κ) Τη Νέα Ευρωπαϊκή ατζέντα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων 2021-2030.
- λ) Τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 15ης Μαρτίου 2018 σχετικά με ένα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας, στην υπό στοιχεία (2018/C 153/01).
- μ) Το Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας (ΦΕΚ 4146 Β΄/2021).

Ο Νόμος 4763/2020 για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Δια Βίου Μάθηση προβλέπει τη σύσταση **Κλαδικών Συμβουλίων Δεξιοτήτων (ΚΣΔ)** με σκοπό την υποβοήθηση του έργου του Κεντρικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΚΣΕΕΚ) (Παράγραφος 4 του Άρθρου 5). Πιο συγκεκριμένα, τα ΚΣΔ προβλέπεται να παρακολουθούν συστηματικά τις ανάγκες του κλάδου σε επαγγελματικές δεξιότητες για τη βελτίωση της σύζευξης της ζήτησης με την προσφορά δεξιοτήτων, τις τάσεις της αγοράς εργασίας, προκειμένου να διαπιστώνουν έγκαιρα ελλείψεις, καθώς και ποιοτικές και ποσοτικές αναντιστοιχίες μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης. Για τον σκοπό αυτό, τα ΚΣΔ προβλέπεται να καταθέτουν προτάσεις για την καλύτερη προσαρμογή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις μεταβαλλόμενες ανάγκες του κλάδου για δεξιότητες. Τα ΚΣΔ είτε λειτουργούν σε επίπεδο κλάδου είτε κλαδικού συστήματος, θα συνεδριάζουν ad hoc με αποκλειστική αρμοδιότητα την εκπόνηση και υποβολή προς το ΚΣΕΕΚ περιοδικής

«Έκθεσης Ειδικοτήτων και Δεξιοτήτων» στη βάση διαδικασιών διάγνωσης και πρόγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Η «Έκθεση Ειδικοτήτων και Δεξιοτήτων» θα περιλαμβάνει:

1. Τις ειδικότητες τεχνικών επαγγελμάτων, τις οποίες πρέπει να προσφέρει το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και τις απαιτούμενες τεχνικές-επαγγελματικές, πράσινες και ψηφιακές δεξιότητες που θα πρέπει να διαθέτει το ανθρώπινο δυναμικό.
2. Τις περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων, τις οποίες θα πρέπει να αναπτύσσει ή να αναβαθμίζει η μη τυπική μάθηση και να προσφέρει μέσω των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ή/και επανακατάρτισης ή/και αναβάθμισης δεξιοτήτων.

Σε κάθε ΚΣΔ, εκτός των Κοινωνικών Εταίρων (ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕ, ΣΕΤΕ, ΕΣΕΕ, ΣΒΕ) που το επιθυμούν, συμμετέχουν και εκπρόσωποι επιχειρήσεων ή/και κλαδικών συνδέσμων ή/και φορέων εκπροσώπησης εργοδοτών.

Η σύνθεση του ΚΣΔ πρέπει να πληροί κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας, έτσι ώστε η «Έκθεση Ειδικοτήτων και Δεξιοτήτων» να καλύπτει τις ανάγκες όλων επιχειρήσεων του κλάδου ή του κλαδικού συστήματος, με βάση το μέγεθος, τον κλάδο δραστηριότητάς τους (όταν το ΚΣΔ αφορά σε κλαδικό σύστημα) και την γεωγραφική κάλυψη.

Η «Έκθεση Ειδικοτήτων και Δεξιοτήτων» θα βασίζεται τόσο στην διάγνωση όσο και στην πρόγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας κάθε κλάδου ή κλαδικού συστήματος. Για τη διάγνωση και των πρόγνωση των αναγκών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τάσεις στην αγορά εργασίας που επηρεάζουν:

➤ Τη ζήτηση ειδικοτήτων και δεξιοτήτων. Σε επίπεδο της διάγνωσης των αναγκών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τάσεις απασχόλησης στα επαγγέλματα ενδιαφέροντος (τεχνικά επαγγέλματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης) στον κλάδο ή στο κλαδικό σύστημα. Σε επίπεδο πρόγνωσης των αναγκών, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επικείμενες τάσεις στον κλάδο ή το κλαδικό σύστημα (τεχνολογικές εξελίξεις, πραγματοποίηση επενδύσεων κλπ) που θα μεταβάλουν τη ζήτηση ειδικοτήτων και δεξιοτήτων, καθώς και η μελλοντική ζήτηση για την αναπλήρωση του εργατικού δυναμικού αναμένεται να αποσυρθεί από την αγορά εργασίας λόγω συνταξιοδότησης.

➤ Την προσφορά ειδικοτήτων και δεξιοτήτων. Σε επίπεδο διάγνωσης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τάσεις σε σχέση με τις εκροές του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και σε επίπεδο πρόγνωσης οι μεσο-μακροπρόθεσμες τάσεις που επηρεάζουν την προσφορά ανθρώπινου δυναμικού, όπως είναι οι δημογραφικές τάσεις.

Για τη διάγνωση και την πρόγνωση των αναγκών των κλαδικών αγορών εργασίας θα αξιοποιούνται δύο κατηγορίες πηγών:

Κατηγορία Α: Κύριες πηγές για τις ειδικότητες της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:

- Ελληνική Στατιστική Αρχή
- Πληροφοριακό Σύστημα Εργάνη
- Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας
- Σχετικές μελέτες των Κοινωνικών Εταίρων
- Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) και ειδικότερα τα στοιχεία του προγράμματος Skills-OVATE (Skills Online Vacancy Analysis Tool for Europe). Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος το CEDEFOP συλλέγει και επεξεργάζεται δεδομένα αγγελιών για τις κενές θέσεις εργασίας που δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις στο διαδίκτυο καθώς και τις γνώσεις και τις δεξιότητες που ζητούν οι επιχειρήσεις για την κάλυψή τους.

- Εισηγήσεις των ΣΣΠΑΕ

Κατηγορία Β: Κύριες πηγές για τις δεξιότητες των ειδικοτήτων της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:

- Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας
- Σχετικές μελέτες των Κοινωνικών Εταίρων
- Ευρωπαϊκή Ταξινόμηση Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων και Επαγγελμάτων (ESCO)
- Επαγγελματικά Περιγράμματα
- Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) και ειδικότερα τα στοιχεία του προγράμματος Skills-OVATE (Skills Online Vacancy Analysis Tool for Europe)
- Εισηγήσεις των ΣΣΠΑΕ

Επίσης, τα ΚΣΔ θα μπορούν να πραγματοποιούν και δικές τους μελέτες με τη συνδρομή του Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας και των επιστημονικών ινστιτούτων των κοινωνικών εταίρων.

Επισημαίνεται ότι τόσο η σύνθεση των Σ.Σ.Π.Α.Ε. όσο και η λογική των Κλαδικών Συμβουλίων Δεξιοτήτων προσεγγίζει και την προοπτική των Συμφώνων για τις Δεξιότητες («Pact for Skills») που προάγει η Ε.Ε. Η αναφερόμενη πρωτοβουλία σε ευρωπαϊκό επίπεδο προάγει την κοινή δράση για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου των επενδύσεων που πραγματοποιούνται για τη βελτίωση των υφιστάμενων δεξιοτήτων (αναβάθμιση) και για την κατάρτιση σε νέες δεξιότητες (επανεκπαίδευση). Στο Σύμφωνο μετέχει η βιομηχανία, οι εργοδότες, οι κοινωνικοί εταίροι, τα εμπορικά επιμελητήρια, οι δημόσιες αρχές, οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα γραφεία εργασίας, ώστε να συνεργαστούν και να αναλάβουν σαφή δέσμευση για επενδύσεις στην κατάρτιση όλων των ατόμων που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας σε ολόκληρη την Ένωση. Όσο τα Περιφερειακά και Κλαδικά Συμβούλια θα αναπτύσσουν λειτουργική αυτοδυναμία και τεχνογνωσία, τόσο η εναρμόνισή τους με την πρωτοβουλία «Pact for Skills»¹⁵ θα είναι εφικτή.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>

Με το ν. 4763/2020 (ΦΕΚ Α' 254) ενισχύεται ο επιτελικός και εποπτικός ρόλος του Υπουργείου Παιδείας στο σχεδιασμό, στο συντονισμό, στην παρακολούθηση, την προώθηση και τη διαμόρφωση των προτάσεων πολιτικής που εφαρμόζονται για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, την Επαγγελματική Κατάρτιση, τη Διά Βίου Μάθηση και τη Νεολαία.

Σε κεντρικό επίπεδο, έχει συσταθεί και συγκροτηθεί:

α) το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.), με αποστολή την υποβολή προτάσεων για τον σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, στο πλαίσιο ιδίως της προώθησης της γνώσης, της βιώσιμης ανάπτυξης, της αξιοποίησης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση και

β) η Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή (Κ.Ε.Ε.), με αποστολή την επιστημονική έρευνα, μελέτη και τεκμηρίωση στα θέματα που αφορούν στη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και των προγραμμάτων της διά βίου μάθησης.

Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη στοιχείων για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που παρέχονται σε ενήλικες στους τομείς της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, επανειδίκευσης, αναβάθμισης δεξιοτήτων, γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων και συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, η αξιοποίηση των πορισμάτων, εισηγήσεων και προτάσεων των κεντρικών δομών διακυβέρνησης της διά βίου μάθησης, μετά από αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των ενηλίκων και η αντιστοίχιση προσόντων και δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας θα συμβάλουν στη δημιουργία προγραμμάτων διά βίου μάθησης, σε εθνικό, περιφερειακό και τομεακό επίπεδο, που θα ενισχύσουν την προσαρμογή των ενηλίκων σε αυτή, στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και στην ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής τους στο κοινωνικο-πολιτισμικό γίγνεσθαι.

Στο πλαίσιο αυτό, η προώθηση της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας βρίσκεται στο επίκεντρο της μεταρρύθμισης της Ε.Ε.Κ. στην Ελλάδα. Στόχο αποτελεί να αξιολογούνται συστηματικά οι ανάγκες της αγοράς εργασίας με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των αναγκών να σχεδιάζονται και να επικαιροποιούνται τα Προγράμματα Σπουδών των επιμέρους επιπέδων και τομέων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η παροχή των Οδηγών Κατάρτισης αποσκοπεί στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας και πιστοποιημένων επαγγελματικών δεξιοτήτων από τους μαθητές και τους καταρτιζόμενους, τις οποίες και αναζητεί η αγορά εργασίας. Η αξιολόγηση των αναγκών των μαθητών/καταρτιζόμενων και της τοπικής αγοράς εργασίας θα διεξάγεται σε επίπεδο εκπαιδευτικής δομής, θα υποστηρίζεται και θα συντονίζεται από τη λειτουργία παρατηρητηρίου για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Σημαντική προϋπόθεση για την επίτευξη του εν λόγω άξονα στρατηγικής αποτελεί η ανάδειξη του κρίσιμου ρόλου του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. αποτελεί τον εθνικό φορέα πιστοποίησης των εισροών και εκροών της μη τυπικής εκπαίδευσης και της άτυπης μάθησης και λειτουργεί ως εθνική δομή των Ευρωπαϊκών Δικτύων που διαχειρίζονται θέματα προσόντων και ευρωπαϊκών εργαλείων διαφάνειας και κινητικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, ενισχύεται ο ρόλος του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. ως αρμόδιου φορέα και Θεματοφύλακα του Ευρωπαϊκού και Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και θα συμβάλλει συνολικά στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της εν λόγω Στρατηγικής.

Ειδικότερα, οι αρμοδιότητες του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. θα ενισχυθούν ως προς:

- Την ανάπτυξη του εθνικού πλαισίου προσόντων, σύμφωνα με το πρότυπο του ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων και καλύπτοντας το σύνολο των επαγγελμαμάτων στην Ελλάδα
- Την ανάπτυξη και επικαιροποίηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων
- Την αδειοδότηση φορέων πιστοποίησης προσόντων για την μη τυπική και άτυπη μάθηση
- Τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας πιστοποίησης των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων
- Την καθιέρωση ενός κοινού τύπου πιστοποίησης για όλους τους τύπους παροχής κατάρτισης επιπέδων 3 και 5 αντίστοιχα
- Την παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων στην αγορά εργασίας
- Την ψηφιοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

2.3.6.2 Ενίσχυση του βαθμού αυτονομίας των εκπαιδευτικών μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Ο δεύτερος άξονας μεταρρύθμισης του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αφορά στην προώθηση και ενίσχυση της αυτονομίας και της ευελιξίας των εκπαιδευτικών μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η ενίσχυση της αυτονομίας των εκπαιδευτικών μονάδων θα παρέχει νέες δυνατότητες για την προώθηση της διασύνδεσής τους με την τοπική αγορά εργασίας και την κάλυψη των αναγκών της σε εξειδικευμένο προσωπικό, μέσα από την παροχή εξειδικευμένων και ευέλικτων προγραμμάτων κατάρτισης και επανειδίκευσης. Η αυτονομία και η ευελιξία στη διοίκηση των εκπαιδευτικών μονάδων θα συνοδεύονται από την ενίσχυση της δικτύωσής τους με την τοπική οικονομία και αγορά εργασίας, την τοπική αυτοδιοίκηση και το σύνολο των τοπικών κοινωνικών και οικονομικών δρώντων. Στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης, η συνεργασία και ο συντονισμός των φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις Περιφέρειες και τους Δήμους αποτελεί βασικό

πυλώννα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των υλοποιούμενων πολιτικών προώθησης της απασχόλησης, μέσα από την αναγνώριση και κάλυψη των τοπικών αναγκών της αγοράς εργασίας.

2.3.6.3 Δημιουργία δημόσιων φορέων παροχής μη τυπικής μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) και Δικτύωση των φορέων Διά Βίου Μάθησης

Στον ν. 4763/2020 προβλέπονται φορείς παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της μη τυπικής μάθησης, του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, που παρέχουν σε ενήλικες συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, επανειδίκευση, αναβάθμιση δεξιοτήτων, γενική εκπαίδευση ενηλίκων και συμβουλευτική και επαγγελματικό προσανατολισμό. Η ανάπτυξη ενός δικτύου δημόσιων φορέων δια βίου μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) σε όλη την επικράτεια με τους όρους και τις προδιαγραφές που ισχύουν και για τα ιδιωτικά, σε ζητήματα κτιριολογικά, στελέχωσης, σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης προγραμμάτων θα συμβάλει παράλληλα και στην ενίσχυση της ποιότητας των παρεχόμενων από φορείς του ιδιωτικού τομέα υπηρεσιών.

Σε αυτό το πλαίσιο εκτιμάται ότι η ενεργοποίηση αντίστοιχων δομών στους Δήμους της χώρας θα βελτιώσει την ελκυστικότητα της Μάθησης Ενηλίκων, τον κοινωνικό ρόλο των Δήμων, την προώθηση της κουλτούρας για τις «πόλεις που μαθαίνουν» και την αναβάθμιση του επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Με δεδομένη την ενεργοποίηση από το 2012 του παγκόσμιου δικτύου πόλεων Learning Cities για την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ανάπτυξη ικανοτήτων μεταξύ των μελών του για να βελτιώσουν τις λειτουργίες τους υπό το Ινστιτούτο Διά Βίου Μάθησης (UIL) της UNESCO αξίζει να αξιοποιηθεί η εμπειρία και των ελληνικών πόλεων. Στο δίκτυο αυτό της UNESCO εννιά πόλεις είναι ελληνικές, καθιστώντας την ελληνική κοινότητα μια από τις μεγαλύτερες σε αριθμό. Η Λάρισα ήταν η πρώτη ελληνική πόλη που εντάχθηκε στο Δίκτυο και η πρώτη που βραβεύτηκε από την UNESCO για τις προσπάθειές τους στο πεδίο. Το 2019, στην 4η Διεθνή Συνδιάσκεψη των Πόλεων που Μαθαίνουν στο Medellin της Κολομβίας, βραβεύτηκε μια δεύτερη ελληνική πόλη, το Ηράκλειο. Και στην ίδια Συνδιάσκεψη η πόλη της Λάρισας αναδείχθηκε συντονίστρια πόλη του δικτύου στη θεματική “Citizenship Education”. Αυτή μοιάζει να είναι μια διεθνής καλή πρακτική που εμπλέκει με τρόπο συστηματικό τους Δήμους με τη Διά Βίου Μάθηση. Ένα σχέδιο, λοιπόν, που θα μπορούσε να διερευνηθεί θα συμπεριλάμβανε δράσεις χρηματοδότησης των Δήμων (τουλάχιστον των μεγαλύτερων) για τη δημιουργία μονάδων Διά Βίου μάθησης με έμπειρα στελέχη σε συνδυασμό με συνεργασίες με πανεπιστήμια και άλλους εταίρους για τη διάγνωση εκπαιδευτικών αναγκών των πολιτών, αλλά και του προσωπικού τους. Στόχος η υποβολή τοπικών σχεδίων δράσης για τη Διά Βίου μάθηση, αλλά και τη Νεολαία, που πράγματι η υλοποίησή τους θα μπορούσε με τρόπο συστηματικό, συνέπεια και

συνέχεια να οδηγήσει στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας κοινωνίας μάθησης, όρος επιβίωσης για τις προκλήσεις του μέλλοντος.

Εμβληματική δράση στο πλαίσιο του στρατηγικού άξονα αποτελεί η ενίσχυση του δικτύου των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, με την ενεργό συμμετοχή των Ο.Τ.Α. Ειδικότερα, αφορά στην υποστήριξη ατόμων που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και η πρόληψη του κοινωνικού τους αποκλεισμού, η ολοένα αυξανόμενη εισροή μεταναστών και προσφύγων και η αναγκαιότητα εκπαίδευσής τους με στόχο την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία, καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση και διεύρυνση του δικτύου των Σ.Δ.Ε. με την παράλληλη ενδυνάμωση του ρόλου των Δήμων στη λειτουργία τους (ενδεικτικώς, με τη διερεύνηση των πραγματικών αναγκών της τοπικής κοινωνίας και την εύρεση και παραχώρηση σε διαρκή βάση χώρων κατάλληλων για την πληθυσμιακή ομάδα στην οποία απευθύνονται και τις ιδιαιτερότητές της). Η εύρεση ενός συστήματος διαρκούς επικοινωνίας των φορέων διά βίου μάθησης θα επιτρέψει την άρση των αλληλοεπικαλύψεων, τη διαφοροποίηση των δράσεων, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η κάλυψη των αναγκών μεγαλύτερων πληθυσμιακών ομάδων, την ανταλλαγή καλών πρακτικών και τη συνεχή ενημέρωση των ενηλίκων σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχονται στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, εστιάζοντας στον Τομέα της Νεολαίας επιδιώκεται η σύνδεση των νέων με την πολιτεία και την κοινωνία, μέσω της ενίσχυσης της αίσθησης ότι ανήκουν στο εθνικό/δημοκρατικό εγχείρημα, καθώς και της δημιουργία δεσμών μεταξύ πολιτείας, κοινωνίας και νέων για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης και την ενίσχυση της συμμετοχής τους).

3 Συνολική αποτύπωση δράσεων και προϋπολογισμών του Στρατηγικού Σχεδίου

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται:

α) οι δράσεις που εντάσσονται στο Στρατηγικό Σχέδιο και έχουν εξασφαλίσει χρηματοδότηση έως το 2023 μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020

β) οι δράσεις που έχουν εξασφαλίσει χρηματοδότηση μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και

γ) οι δράσεις που έχουν προταθεί για το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό & Κοινωνική Συνοχή 2021-2027», αλλά δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί, καθώς είναι υπό διαβούλευση με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τέλος, επισημαίνεται ότι υπάρχουν δράσεις εντός του Στρατηγικού Σχεδίου που δεν εμφανίζονται στους σχετικούς πίνακες, καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί ο Σχεδιασμός τους και η εκτίμηση του προϋπολογισμού τους, το οποίο θα ολοκληρωθεί εντός του 2022.

ΕΣΠΑ 2014-2020 ΕΩΣ ΤΕΛΟΣ 2023		
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Π/Υ ΕΝΤΑΞΗΣ (ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ)	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	33.384.179,52	Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.
Ανάπτυξη ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού σε υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας με έμφαση στις δομές της Εκκλησίας	600.000,00	ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
	1.100.000,00	ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) - Νέα Φάση	6.735.927,37	Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.
	1.452.857,55	Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
Πιστοποίηση της Ελληνομάθειας μέσω της Ανάπτυξης Υλικού και Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων για Αλλοδαπούς Κρατούμενους, Έλληνες ΡΟΜΑ και Μουσουλμάνους στα Καταστήματα Κράτησης	2.715.450,00*	ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ με συνδικαιούχο Ε.Δ. ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης για την αναπηρία και υποστηρικτικές δράσεις	3.000.000,00*	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ & ΧΡΟΝΙΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ Α.Μ.Κ.Ε
Ολοκληρωμένο Πλέγμα Δράσεων για την αντιμετώπιση του φαινομένου του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού	9.332.410,00	Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.
Επιμορφωτικό πρόγραμμα του γενικού πληθυσμού για την απόκτηση δεξιοτήτων τηλεργασίας	15.600.000,00*	Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.

Ανάπτυξη/ Επικαιροποίηση και Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και Πλαισίων Προγραμμάτων	2.280.917,92	Ι.Μ.Ε. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. , ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΕΓΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
Επέκταση των υπηρεσιών συμβουλευτικής & επαγγελματικού προσανατολισμού και διά βίου διαχείρισης σταδιοδρομίας με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.	600.000,00*	Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
Ανάπτυξη Συστήματος Πιστοποίησης συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού (πιλοτική εφαρμογή)	202.826,00	Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
Δράσεις επιμόρφωσης των νέων και διασύνδεσής τους με την εργασία σε σύγχρονα και εξωστρεφή θεματικά αντικείμενα	3.962.400,00*	ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
Δράσεις Επιμόρφωσης των Πτυχιούχων οικονομικών σχολών στην Επιχειρηματικότητα	4.572.400,00*	ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
Ολοκληρωμένο πρόγραμμα εκπαιδευτικών υπηρεσιών για την επαγγελματική ένταξη φυλακισμένων και αποφυλακισμένων	*	ΕΠΑΝΟΔΟΣ Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου για την επανένταξη Αποφυλακιζόμενων υπό την εποπτεία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη
Μαθητεία ΕΠΑ.Λ., Σ.Ε.Κ. και Ι.Ε.Κ.	30.270.282,00	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ
Ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ.	1.764.700,00	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ
Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ.) στα Ι.Ε.Κ.	20.348.000,00*	Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. - Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Θεσμικοί Κοινωνικοί Εταίροι
Μαθητεία ΕΠΑ.Λ. και Ι.Ε.Κ (έτη 2021-2022, 2022-2023)	39.430.384,00*	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ
Εφαρμογή Τ.Π.Ε. για την εξ αποστάσεως μάθηση στα Ι.Ε.Κ.	1.000.000,00	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ

Διακυβέρνηση Συστημάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και υιοθέτηση συστήματος παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	430.981,90	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ
Πιλοτική Εφαρμογή υποστήριξης έναρξης και λειτουργίας των Πρότυπων Επαγγελματικών Λυκείων (Π.ΕΠΑ.Λ.)	*	*
Αναβάθμιση και διεύρυνση του θεσμού της Μαθητείας - Συμπράξεις Μαθητείας	238.000,00	ΕΔ ΕΣΠΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
	3.520.241,18	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ειδικά προγράμματα διεξαγωγής πρακτικής άσκησης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (Ι.Ε.Κ.)	9.708.360,00	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΕΜΠΟΡΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε. ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (Κ.Α.ΕΛ.Ε.)
Σύστημα Πιστοποίησης Τάξης Μαθητείας των αποφοίτων Ε.Ε.Κ.	931.600,00	Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/ εκπαιδευτών σε θέματα μαθητείας	633.137,38	ΙΕΠ
Αναβάθμιση περιεχομένου σπουδών στη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση και στο Μεταλυκειακό έτος-τάξη Μαθητείας	11.942.364,61	ΙΕΠ
Πρακτική άσκηση καταρτιζόμενων Ι.Ε.Κ.	68.703.490,80	ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
Θεματικά και Πειραματικά Ι.Ε.Κ.	6.500.000,00*	ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
Παρατηρητήριο Μετάβασης των Αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης προς την Αγορά Εργασίας	965.380,00*	Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.-ΕΙΕΑΔ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών/Εκπαιδευτών Ειδικοτήτων ΕΠΑ.Λ. και Κατάρτισης Ι.Ε.Κ.	5.000.000,00*	ΙΕΠ-Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ	291.540,60	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ (Ι.Τ.Υ.Ε.)
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ι.Ε.Κ.)	4.936.293,11	ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε. ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (Κ.Α.ΕΛ.Ε.) ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
Μαθητεία/Πρακτική Άσκηση των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. σχ. έτη 2019-2021	27.336.400,00	Ο.Α.Ε.Δ.
Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ) στα Ι.Ε.Κ. Ο.Α.Ε.Δ.	*	Ο.Α.Ε.Δ.
	224.847.738	

* Αναφέρονται προϋπολογισμοί Προσλήσεων καθώς δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες ένταξης ή δεν έχουν δοθεί έως τη σύνταξη του Στρατηγικού Σχεδίου τελικά ποσά και τελικοί δικαιούχοι

ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ Ε.Ε.Κ. (Υ.ΠΑΙ.Θ.) ΑΠΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΩΣ 2025			
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ		Κόστος	
		χωρίς ΦΠΑ	με ΦΠΑ
1	Εργαστηριακός εξοπλισμός για 117 Εργαστηριακά Κέντρα	91.616.940	113.605.006
2	Upgrading VET	69.646.787	80.575.616
2.1	Θεματικά και Πειραματικά Ι.Ε.Κ.	13.722.968	
2.2	Πρότυπα ΕΠΑ.Λ.	29.447.935	
2.3	Ψηφιοποίηση Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. & Πλατφόρμα Ε.Ε.Κ.	23.959.755	
	Ψηφιοποίηση Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.	7.212.736	
	Πλατφόρμα Ε.Ε.Κ.	16.747.019	
2.4	Επαγγελματικά Περιγράμματα	2.516.129	
ΣΥΝΟΛΟ		162.579.414	194.180.622

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΕΣΠΑ 2021-2027¹⁶	
Δράση	Ποσό
	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	43.200.000,00 €
Υποστήριξη εκμάθησης ελληνικής γλώσσας σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) για μετανάστες και πρόσφυγες	30.000.000,00 €
	73.200.000,00 €
	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Δράσεις υποστήριξης της πιστοποίησης στη Δ.Β.Μ.	6.000.000,00 €
Επιμορφωτικό πρόγραμμα γενικού πληθυσμού για την απόκτηση δεξιοτήτων τηλεργασίας	18.000.000,00 €
Δράσεις Δ.Β.Μ. για άτομα με χαμηλά προσόντα	2.000.000,00 €
Εφαρμογή δράσεων προγραμμάτων ελληνομάθειας για πολίτες τρίτων χωρών ή αιτούντες άσυλο στο πλαίσιο της Δ.Β.Μ. /Πιστοποίηση της ελληνομάθειας μέσω ανάπτυξης υλικού και εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων για αλλοδαπούς κρατούμενους, Έλληνες Ρομά και Μουσουλμάνους στα Καταστήματα κράτησης	5.000.000,00 €
Δράσεις απόκτησης βασικών δεξιοτήτων στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης και δεξιοτήτων προσαρμογής στις αλλαγές στη βιομηχανία και την παραγωγή	40.200.000,00 €
Ολοκληρωμένο πλέγμα δράσεων για την αντιμετώπιση του φαινομένου του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού	13.920.000,00 €
Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής στη Δ.Β.Μ.	9.000.000,00 €
Ανάπτυξη προγραμμάτων Δ.Β.Μ. για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και των εξελισσόμενων αναγκών της αγοράς εργασίας και οριζόντιων δεξιοτήτων	500.000,00 €
	94.620.000,00 €
	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Υποτροφίες σε Ι.Ε.Κ.	30.000.000,00 €
Δημιουργία και Λειτουργία Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., Κέντρων Επιμόρφωσης στα Πρότυπα ΕΠΑ.Λ.	21.000.000,00 €
Υποστήριξη αναβάθμισης λειτουργίας των δημοσίων Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (άνω των 29 ετών)	42.000.000,00 €
Ίδρυση και λειτουργία Πειραματικών /Θεματικών Ι.Ε.Κ.	15.000.000,00 €
	108.000.000,00 €
	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ

¹⁶ Επισημαίνεται ότι οι π/υ είναι ενδεικτικοί και θα οριστικοποιηθούν με την έγκριση των αντίστοιχων Τεχνικών Δελτίων, μετά την έγκριση του ΕΣΠΑ 2021-2027 και την υποβολή ώριμων προτάσεων.

Σύνδεση ειδικοτήτων Ε.Ε.Κ. με τον Μηχανισμό του Ε.Ι.Ε.Α.Δ. και κλαδικές μελέτες για μελλοντικά επαγγέλματα	500.000,00 €
Εφαρμογή πρακτικής άσκησης και μαθητείας καταρτιζόμενων ΙΕΚ (άνω των 29 ετών)	54.000.000,00 €
Γ.Ε.Α.Σ.	36.000.000,00 €
Προγράμματα εκπαίδευσης/δεξιοτήτων και πρακτική άσκηση ΕΚΟ	

90.500.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Υποστήριξη δράσεων προώθησης εταιρικών σχέσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, των επιχειρήσεων και των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης	2.000.000,00 €
Εφαρμογή μαθητείας (Μεταλυκειακό έτος) ΕΠΑ.Λ. (άνω των 29 ετών)	12.000.000,00 €

14.000.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Ανάπτυξη/επικαιροποίηση και πιστοποίηση επαγγελματικών περιγραμμάτων	2.880.000,00 €
Επέκταση υπηρεσιών συμβουλευτικής & επαγγελματικού προσανατολισμού και δια βίου διαχείρισης σταδιοδρομίας με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.	720.000,00 €
Εκσυγχρονισμός συστήματος πιστοποίησης προσόντων ΕΚ επιπέδων 3 και 5	1.200.000,00 €
Διαμόρφωση - επικαιροποίηση οδηγών κατάρτισης Ι.Ε.Κ.	6.000.000,00 €
Παρατηρητήριο Μετάβασης	1.000.000,00 €
Ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού	300.000,00 €
Επέκταση Μητρώου Επαγγελματικής Κατάρτισης	1.500.000,00 €

13.600.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών ειδικοτήτων μαθητείας ΕΠΑ.Λ. και κατάρτισης Ι.Ε.Κ.	3.000.000,00 €
Αναβάθμιση Ανθρώπινου Δυναμικού της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένων των Εκπαιδευτών Ενηλίκων	3.000.000,00 €

6.000.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Δημιουργία/εκπόνηση προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού στην Ε.Ε.Κ.	3.000.000,00 €
Αναμόρφωση Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και Ε.Ε.Κ. με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων	14.400.000,00 €

(δημιουργικότητα, κριτική σκέψη κλπ), την ενσωμάτωση Τ.Π.Ε. και την καταπολέμηση των στερεοτύπων	
Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών στην Επαγγελματική Εκπαίδευση – σύνδεση με αγορά εργασίας	2.000.000,00 €
Ανάπτυξη βασικών και ήπιων δεξιοτήτων μαθητευόμενων και καταρτιζόμενων Ε.Ε.Κ.	5.000.000,00 €

24.400.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ. και ανάδειξη του κοινωνικής της ρόλου	2.400.000,00 €
Διασφάλιση Ποιότητας και αξιολόγηση όλων των συντελεστών των δομών κατάρτισης	5.000.000,00 €
Υποστήριξη συστημάτων διακυβέρνησης της εκπαίδευσης, της Ε.Ε.Κ. καθώς και της Ανώτατης εκπαίδευσης	3.000.000,00 €
Υποστήριξη εργοδοτών για την παροχή περισσότερων ευκαιριών μάθησης στο χώρο εργασίας	4.000.000,00 €
Δράσεις αναβάθμισης του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού μέσω της μαθησιακής κινητικότητας ως αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης τους	1.000.000,00 €
Δράσεις ένταξης αποφοίτων Ε.Ε.Κ. με αναπηρία στην αγορά εργασίας	1.000.000,00 €
Δράσεις υποστήριξης της κινητικότητας μαθητευόμενων, καταρτιζόμενων Ε.Ε.Κ., καθώς και εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών (συνέργεια με ERASMUS)	3.000.000,00 €
Δράσεις διεθνοποίησης μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης	3.000.000,00 €
Υποστήριξη δράσεων επιχειρηματικότητας και προώθηση της καινοτομίας στην Ε.Ε.Κ.	1.000.000,00 €

23.400.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Δράσεις υποστήριξης της λειτουργίας Επαγγελματικών Σχολών Κατάρτισης	14.400.000,00 €

14.400.000,00 €

	Π/Υ ΑΝΑΓΚΩΝ
Εφαρμογή πρακτικής άσκησης και μαθητείας καταρτιζόμενων Ι.Ε.Κ. (15 έως 29 ετών)	548.750.000,00 €
Εφαρμογή μαθητείας (Μεταλυκειακό έτος) ΕΠΑ.Λ. (15 έως 29 ετών)	
Υποστήριξη λειτουργίας των Ι.Ε.Κ.	

548.750.000,00 €

4 Μέσα επίτευξης της Στρατηγικής

Οι στρατηγικοί άξονες και οι δράσεις του Στρατηγικού Σχεδίου για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Διά Βίου μάθηση και Νεολαία θα χρηματοδοτηθούν τόσο από εθνικούς όσο και από ενωσιακούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που θα διατεθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF). Πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων που προτείνονται στο πλαίσιο της παρούσας Στρατηγικής, ενδεικτικά, μπορεί να αποτελέσουν οι κάτωθι:

4.1 Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)

Το Π.Δ.Ε. αποτελεί το βασικό εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής. Αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά την δυναμική ανάκαμψη της οικονομίας προκειμένου η Ελλάδα να εισέλθει σε έναν ενάρτετο μακροχρόνιο κύκλο δημοσιονομικής σταθερότητας, υψηλής, διατηρήσιμης, έξυπνης και πράσινης οικονομικής ανάπτυξης και αυξανόμενης κοινωνικής ευημερίας. Για το έτος 2021, το Π.Δ.Ε. ανήλθε συνολικά σε 6,75 δισ. ευρώ (ΦΕΚ 251/Α'/16.12.2020), ενώ για όλη την περίοδο 2022-2024 έχουν προϋπολογισθεί 20,25 δισ. ευρώ. Το ΠΔΕ διακρίνεται σε δύο βασικά υποπρογράμματα, το εθνικό ΠΔΕ και το συγχρηματοδοτούμενο Π.Δ.Ε.

Το εθνικό ΠΔΕ περιλαμβάνει έργα τα οποία χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους. Στο εθνικό ΠΔΕ περιλαμβάνονται, επίσης, τα έργα που χρηματοδοτούνται από πόρους του Τ.Α.Α.

Το συγχρηματοδοτούμενο Π.Δ.Ε. περιλαμβάνει έργα στο χρηματοδοτικό σχήμα των οποίων συμμετέχουν με πόρους τα ευρωπαϊκά ταμεία, ευρωπαϊκά προγράμματα ή/και άλλοι Διεθνείς Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί κλπ.

4.2 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.)

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) θεσπίστηκε με το ν. 4635/2019 (Α'167) με σκοπό την υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.). Με το Ε.Π.Α. εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του Π.Δ.Ε. σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Οι προγραμματικές περιόδους του Ε.Π.Α. έχουν πενταετή διάρκεια. Η έναρξη της πρώτης προγραμματικής περιόδου ξεκινάει την 1η Ιουλίου 2021 με τη σταδιακή ενεργοποίηση των επιμέρους προγραμμάτων του έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.

Το Ε.Π.Α. καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, το συνολικό και ανά πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

Στο Ε.Π.Α 2021-2025 ορίζονται 5 αναπτυξιακοί στόχοι που αφορούν πέντε πυλώνες:

1. Έξυπνη Ανάπτυξη
2. Πράσινη Ανάπτυξη
3. Κοινωνική Ανάπτυξη
4. Ανάπτυξη Υποδομών
5. Εξωστρέφεια.

Ανά τομέα πολιτικής, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών στόχων του Ε.Π.Α. γίνεται περαιτέρω εξειδίκευση σε προτεραιότητες. Στο Ε.Π.Α. διακρίνονται συνολικά 60 προτεραιότητες.

Το Ε.Π.Α. απαρτίζεται από τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (Τ.Π.Α.) και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (Π.Π.Α.), τα οποία καταρτίζονται, αντίστοιχα, από τα αρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες και περιλαμβάνουν τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, με βάση τον προγραμματισμό του Ε.Π.Α. και την κατανομή των πόρων του Ε.Π.Α. που του αναλογούν.

Στις επιλέξιμες κατηγορίες έργων για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ε.Π.Α., πέραν των δράσεων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Π.Δ.Ε., σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει, περιλαμβάνονται ενδεικτικά δράσεις:

- Ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών και επιστημόνων
- Μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα
- Ενίσχυσης της απασχόλησης
- Ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού
- Διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών
- Ενίσχυσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα
- Χρηματοδότησης πράξεων με χρηματοδοτικά μέσα
- Δράσεις υποστήριξης συγχρηματοδοτούμενων έργων, για την έναρξη και υλοποίησή τους, καθώς και μετά την απένταξή τους ή μετά τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας για συγχρηματοδότηση
- Επιχορηγήσεις ιδιωτικών και δημόσιων φορέων για την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (Υ.Γ.Ο.Σ.) και δαπάνες διαχείρισης και διοίκησης ανώνυμων εταιρειών του Δημοσίου για την υλοποίηση έργων και προγραμμάτων υπό προϋποθέσεις

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Ε.Π.Α. για την πρώτη προγραμματική περίοδο ορίσθηκε σε 10.000.000.000 €.

4.3 Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027

Στις 12 Ιουλίου 2021 πραγματοποιήθηκε η επίσημη υποβολή του κειμένου του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027. Σε εθνικό επίπεδο, οι προτεραιότητες που τίθενται διαμορφώνονται ως εξής:

- Στόχος Πολιτικής 1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»
- Στόχος Πολιτικής 2 «Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων»
- Στόχος Πολιτικής 3 «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων Τ.Π.Ε.»
- Στόχος Πολιτικής 4 «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»
- Στόχος Πολιτικής 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών»
- Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Στον Στόχο Πολιτική 4, κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά. Βασική επιλογή αποτελεί η αναβάθμιση της ποιότητας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της συνάφειας της Εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και της Δια Βίου Μάθησης με την αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών ιδιαίτερα σε σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην ενίσχυση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, στη βελτίωση της ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Επιπλέον, η βελτίωση των επιδόσεων και η ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης τίθενται στο επίκεντρο με έμφαση σε ευάλωτες ομάδες. Η δημιουργία και αναβάθμιση υποδομών, εξοπλισμού και η διασφάλιση της ποιότητας υπηρεσιών, μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης όλων των βαθμίδων, της ενίσχυσης της αυτονομίας, καθώς και της ολοκλήρωσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, αποτελούν επίσης προτεραιότητα.

Οι πόροι για τον ΣΠ4 κατανέμονται:

- Στα 13 Περιφερειακά Προγράμματα προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες υποδομών για την εκπαίδευση και τη Διά Βίου Μάθηση
- Στα Τομεακά Προγράμματα, με επίκεντρο το νέο Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2021-2027, για τη χρηματοδότηση δράσεων σχετικά με τη βελτίωση και ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης, την κατάρτιση και τη Διά Βίου Μάθηση.

4.4 Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF)

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF) συστάθηκε για την αντιμετώπιση της COVID-19 κρίσης και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με συνολικό προϋπολογισμό 672,5 δις ευρώ (εκ των οποίων 312,5 δις ευρώ επιχορηγήσεις και 360 δις ευρώ με τη μορφή δανείων) θα στηρίξει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ένωσης.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της Ε.Ε. για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα πράσινο και ψηφιακό μοντέλο. Αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή (υγεία, παιδεία, κοινωνική προστασία), (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Ο Άξονας 3.2. «Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», του Εθνικού Σχέδιου, περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και την ενσωμάτωση νέων δεξιοτήτων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με κύριο στόχο τη σύνδεση του εργατικού δυναμικού της χώρας με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τον ψηφιακό κόσμο. Επίσης, περιλαμβάνονται η εισαγωγή νέων μεθοδολογιών εκπαίδευσης και η ψηφιοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και επενδύσεις που ενισχύουν την αυτονομία και συνάφεια/εξωστρέφεια της Ανώτατης Εκπαίδευσης προς την τοπική και διεθνή κοινότητα και οικονομία.

Πιο συγκεκριμένα, ο άξονας περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση, την ενίσχυση της ερευνητικής απόδοσης, την ποιότητα της εκπαίδευσης (συμπεριλαμβανομένης της άμεσης συνάφειας με την αγορά εργασίας), και τη διεθνή προβολή και εξωστρέφεια, αυξάνοντας τις προοπτικές των αποφοίτων στην ελληνική και την ευρωπαϊκή αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα έχει ενταχθεί από το ΥΠΑΙΘ η Δράση με τίτλο **«Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης»** η οποία στοχεύει στην επιτάχυνση της εφαρμογής του ν. 4763/2020 - Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Ειδικότερα, η εν λόγω δράση περιλαμβάνει τις κάτωθι υποδράσεις, συνολικού προϋπολογισμού 80.575.616 € (με ΦΠΑ):

- **Υποδράση 1. Ίδρυση Θεματικών και Πειραματικών Ι.Ε.Κ.**

Η Υποδράση αναφέρεται στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη 5 Θεματικών και 10 Πειραματικών Ι.Ε.Κ. Τα Θεματικά Ι.Ε.Κ. θα αναπτύξουν ειδικότητες σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία όπως η Ενέργεια, η Υγεία, η Πρωτοβάθμια παραγωγή, ο Τουρισμός και τα STEM. Τα Πειραματικά Ι.Ε.Κ. θα εφαρμόσουν ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας και οδηγούς εκπαίδευσης σε στοχευμένες ειδικότητες. Η Υποδράση περιλαμβάνει επίσης την ανακαίνιση κτιρίων, την προμήθεια εξοπλισμού και υλικών, την ανάπτυξη νέων Προγραμμάτων Σπουδών και προγραμμάτων κατάρτισης, καθώς και τη περαιτέρω εκπαίδευση/κατάρτιση των εκπαιδευτών των Ι.Ε.Κ..

- **Υποδράση 2: Ίδρυση και λειτουργία Πρότυπων Επαγγελματικών Λυκείων**

Η Υποδράση περιλαμβάνει την ανακαίνιση και τη κατασκευή κτιρίων με το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (πράσινα κτίρια), τη προμήθεια εξοπλισμού και υλικών, το σχεδιασμό Προγραμμάτων Σπουδών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, που ενσωματώνουν εξελιγμένες μεθοδολογίες κατάρτισης, καθώς και τη δημιουργία ενός κέντρου για την περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών των επαγγελματικών ειδικοτήτων.

- **Υποδράση 3: Μετασχηματισμός Ε.Ε.Κ. (Ψηφιοποίηση Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. - Πλατφόρμα Ε.Ε.Κ.).**

Βασικός σκοπός της υποδράσης είναι η ψηφιοποίηση του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Η διαδικασία της ψηφιοποίησης του Οργανισμού περιλαμβάνει την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων (σύστημα ηλεκτρονικών εξετάσεων, σύστημα διαχείρισης διαπιστευμένων εκπαιδευτικών φορέων, σύστημα διαχείρισης μητρώων κ.α.), τη ψηφιοποίηση της διαδικασίας πιστοποίησης για τους αποφοίτους Επαγγελματικής Κατάρτισης των επιπέδων 3 και 5 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF), καθώς και την ανάπτυξη μιας «δεξαμενής» ερωτήσεων εξετάσεων για το συγκεκριμένο σκοπό. Επιπρόσθετα, θα αναπτυχθεί μια πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης Ε.Ε.Κ. (e-learning VET platform), ενώ το υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό θα μετατραπεί σε ψηφιακά προγράμματα κατάρτισης (e-learning modules) με στόχο την ενίσχυση της ψηφιακής

μάθησης για τους μαθητές σε όλη την Ελλάδα και την αναβάθμιση του προγράμματος «train-the-trainer» για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές.

• **Υποδράση 4: Ανάπτυξη και πιστοποίηση νέων επαγγελματικών περιγραμμάτων για τους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της ψηφιακής οικονομίας**

Βασικός σκοπός της υποδράσης είναι η ανάπτυξη και πιστοποίηση 200 επαγγελματικών περιγραμμάτων στο σύνολο των τομέων προτεραιότητας των πυλώνων οικονομικής ανάπτυξης με έμφαση στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της ψηφιακής οικονομίας. Τα νέα επαγγελματικά περιγράμματα θα σχεδιαστούν με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλιστεί και να προωθηθεί η συμμετοχή του γυναικείου φύλου.

Βραχυπρόθεσμα, οι ανωτέρω υποδράσεις θα συμβάλουν στη μετατροπή της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ελλάδα σε μια ελκυστική εκπαιδευτική διαδρομή, ενώ μακροπρόθεσμα θα οδηγήσουν στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη μείωση της ανεργίας, ιδίως εκείνης των νέων.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα έχει ενταχθεί από το Υ.ΠΑΙ.Θ. η Δράση με τίτλο **«Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Κ.): Προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού για τα Εργαστηριακά Κέντρα και Σχολικά Εργαστήρια που εξυπηρετούν ανάγκες των Ι.Ε.Κ., ΕΠΑ.Λ., του Μεταλυκειακού έτους – Τάξεων Μαθητείας και των σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης»** και συνολικό προϋπολογισμό 113.605.005 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ). Η εν λόγω δράση στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας των εργαστηριακών μαθημάτων και την αναβάθμιση της Ε.Ε.Κ. μέσω της βελτίωσης των υποδομών των εργαστηριακών κέντρων και των σχολικών εργαστηρίων και της προμήθειας του κατάλληλου εξοπλισμού. Ειδικότερα περιλαμβάνει την ανανέωση και τον πλήρη εκσυγχρονισμό, σύμφωνα με τα ισχύοντα τεχνολογικά πρότυπα, του εργαστηριακού εξοπλισμού σε Εργαστηριακά Κέντρα των Ι.Ε.Κ., των ΕΠΑ.Λ., του Μεταλυκειακού έτους – τάξεων Μαθητείας και των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Ο Άξονας 4.6: «Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας» στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας και της ανθεκτικότητας των βασικών οικονομικών τομέων, όπως ο τουρισμός, ο πολιτισμός, η αγροδιατροφή, η μεταποίηση, καθώς και η βελτίωση των εθνικών μεταφορών και των υποδομών εφοδιαστικής αλυσίδας. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω μιας σειράς επενδύσεων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας στους προαναφερθέντες τομείς, συνδέοντας σημαντικά οικονομικά κέντρα και αντιμετωπίζοντας γεωγραφικές και περιφερειακές ανισότητες. Στον Άξονα 4.6 έχει ενταχθεί η Δράση με τίτλο **«Ανάπτυξη δεξιοτήτων εργαζομένων Πολιτιστικού Τομέα»** συνολικού προϋπολογισμού 5.000.000 €. Μέσω

της συγκεκριμένης Δράσης θα υλοποιηθούν προγράμματα κατάρτισης δεξιοτήτων στους επαγγελματίες του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα. Η κατάρτιση θα στηρίζεται σε **συνεργασίες με πολιτιστικά, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για τη δημιουργία ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης για εργαζόμενους του κλάδου**, και θα περιλαμβάνει τόσο ψηφιακές όσο και φυσικές (διά ζώσης) δράσεις.

Ο Άξονας 1.2: «Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση» περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που συνδέονται με τη μείωση των εκπομπών CO₂ και την κλιματική «ουδετερότητα» των αστικών περιοχών, καθώς και με τους στόχους που σχετίζονται με την προσαρμογή των πόλεων και των κτιρίων στην κλιματική αλλαγή. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στον άξονα παρέχουν κίνητρα για την ανακαίνιση και την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, με στόχο την αναγέννηση αστικών περιοχών, την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και τον περιορισμό της ενεργειακής φτώχειας. Ο Άξονας 1.2 περιλαμβάνει τη Δράση με τίτλο **«Εξοικονομώ στο δημόσιο»** συνολικού προϋπολογισμού 200.000.000€ που αφορά στην **ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών και κτιρίων του Δημοσίου** και της τοπικής αυτοδιοίκησης και ενεργειακή αναβάθμιση του οδο φωτισμού, με τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα.

Αντίστοιχα, μέσω της Δράσης του Άξονα 3.2 με τίτλο **«Νέα στρατηγική για τη διά βίου μάθηση & το εθνικό σύστημα αναβάθμισης δεξιοτήτων»** (προϋπολογισμός 1,4 δις) επιδιώκεται η ριζική αναθεώρηση και ο εκσυγχρονισμός του συστήματος αναβάθμισης δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Η νέα στρατηγική προβλέπει συστηματική και διαρκή αξιολόγηση των παρόχων, συνδέει την αμοιβή τους και την αμοιβή των καταρτιζομένων με πιστοποιημένη από τρίτους απόκτηση δεξιοτήτων και διασφαλίζει τη διαρκή σύνδεση της κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Συνδεδεμένη επένδυση με τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση είναι ένα μεγάλο οριζόντιο πρόγραμμα κατάρτισης σε νέες δεξιότητες (ψηφιακές, πράσινες και ήπιες) για το εργατικό δυναμικό της χώρας μέσα από ένα στοχευμένο σύστημα ανάλυσης των κενών στις δεξιότητες και των αναγκών των δυνητικά ωφελούμενων.

Αναλυτικότερα, στον άξονα 3.2 έχουν ενταχθεί οι ακόλουθες Δράσεις με τα Έργα τους:

Δράση 16792: Εκσυγχρονισμός Επαγγελματικής Κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ. και του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (Λ.Α.Ε.Κ.) με προϋπολογισμό 131 εκ.€ η οποία περιλαμβάνει τα έργα:

- Έλεγχος ποιότητας στην Ε.Ε.Κ.: Το έργο αφορά στη βελτίωση του ποιοτικού ελέγχου των μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., κυρίως μέσω της αξιολόγησης των εκροών και της παρακολούθησης της πορείας των αποφοίτων στην αγορά εργασίας
- Αναβάθμιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων Ι.Ε.Κ.-Κ.Ε.Κ.-Κ.Ε.Κ. Α.μ.Ε.Α. Ο.Α.Ε.Δ.: Περιλαμβάνει την επανεκτίμηση, τον ανασχεδιασμό και την αναβάθμιση των υφιστάμενων Προγραμμάτων Σπουδών με την ενεργό

συμμετοχή και εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων και των εργοδοτών, προκειμένου να προσανατολιστούν στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας

- E-learning και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού περιεχομένου: Δημιουργία εκπαιδευτικού περιεχομένου για τα Ι.Ε.Κ., Κ.Ε.Κ. και Κ.Ε.Κ. Α.μ.Ε.Α. του Ο.Α.Ε.Δ. τέτοιου που να συναντά τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθώς και η επέκταση της χρήσης πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης. Επιπλέον στόχος είναι η απλοποίηση και η ένταξή τους σε ένα ολοκληρωμένο μοντέλο Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης
- Πρόγραμμα κατάρτισης σε βασικές και ψηφιακές δεξιότητες και σε δεξιότητες σε κλάδους αιχμής: Στοχευμένο πρόγραμμα κατάρτισης ανέργων σε βασικές και ψηφιακές δεξιότητες και σε δεξιότητες σε κλάδους αιχμής με έμφαση στη συμπερίληψη διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και κλάδων
- Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εργαστηρίων και του εξοπλισμού: Ανακαίνιση των εργαστηρίων στο πλαίσιο αναβάθμισης της αισθητικής αξίας και των προτύπων εκπαίδευσης, καθώς και ενεργειακής αναβάθμισης και λειτουργικότητας των κτιρίων
- Μεταρρύθμιση του Λ.Α.Ε.Κ.: Θεσμική ρύθμιση αντιμετώπισης των γραφειοκρατικών και άλλων προβλημάτων αξιοποίησης των πόρων του Λ.Α.Ε.Κ. καθώς και αναβάθμιση του ποιοτικού ελέγχου.

Δράση 16794: Μεταρρύθμιση και ανάπτυξη του συστήματος μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. με προϋπολογισμό 143 εκ € και έργα:

- Λειτουργία Γραφείων Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ.): Επέκταση του υφιστάμενου δικτύου των Γ.Ε.Α.Σ..
- Ποιοτικός έλεγχος Μαθητείας ΕΠΑ.Σ. Ο.Α.Ε.Δ.: Εφαρμογή ενός νέου συστήματος αναβάθμισης του ποιοτικού ελέγχου στις ΕΠΑ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ., αποτίμηση των εκροών του και παρακολούθηση της πορείας και της απόδοσης των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.
- E-learning και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού περιεχομένου: Απλοποίηση των μαθησιακών διαδικασιών και ενσωμάτωση νέων μεθοδολογιών και εργαλείων, όπως πλατφόρμες ηλεκτρονικής μάθησης και ψηφιοποιημένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο τόσο για τους μαθητευόμενους όσο και για τους εκπαιδευτικούς.
- Επικαιροποίηση των υφιστάμενων προγραμμάτων μάθησης των ΕΠΑ.Σ.: Επανεκτίμηση, ανασχεδιασμός και αναβάθμιση των 32 υφισταμένων Προγραμμάτων Σπουδών με τη συνδρομή εργοδοτών και κοινωνικών εταίρων προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή ευθυγράμμισή τους με τις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας.
- Εκσυγχρονισμός των υποδομών της Ε.Ε.Κ., ειδικότερα σε ότι αφορά στα εργαστηριακά κέντρα: Ανανέωση και εκσυγχρονισμός των υποδομών Ε.Ε.Κ. ειδικότερα των εργαστηριακών κέντρων. Το προτεινόμενο έργο στοχεύει στην

υιοθέτηση των σύγχρονων τεχνολογικών προτύπων και στην ενίσχυση των εργαστηριακών μαθημάτων.

- Ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση εκπαιδευτικών δομών: Ενεργειακή, αισθητική και χωρική αναβάθμιση των ΕΠΑ.Σ. και των εκπαιδευτικών προτύπων. Σε αυτό το πλαίσιο θα δημιουργηθούν πειραματικές ΕΠΑ.Σ. οι οποίες θα επικεντρωθούν στην αναβάθμιση δεξιοτήτων σε κλάδους, όπως ο τουρισμός, η πράσινη ενέργεια και η βιωσιμότητα, καθώς και η γαλάζια οικονομία.
- Αίθουσες επαυξημένης ή εικονικής πραγματικότητας: Υιοθέτηση τεχνολογίας επαυξημένης ή εικονικής πραγματικότητας στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.
- Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών Ο.Α.Ε.Δ. με Τεχνικές Σύγχρονης και Ασύγχρονης Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Εκτεταμένο πρόγραμμα «εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών» για το εκπαιδευτικό προσωπικό του Ο.Α.Ε.Δ.
- Δράσεις για την προβολή της Ε.Ε.Κ. - Ο θεσμός του πρεσβευτή για τη μαθητεία: Δράσεις προβολής και προώθησης του θεσμού του πρεσβευτή για τη μαθητεία, για την προβολή των νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στους νέους και τις επιχειρήσεις.

Δράση 16913: Νέα στρατηγική για τη δια βίου μάθηση & το εθνικό σύστημα αναβάθμισης δεξιοτήτων συνολικού προϋπολογισμού 1 δις που κατανέμεται στα ακόλουθα έργα:

- Νέο θεσμικό πλαίσιο για την δια βίου ανάπτυξη δεξιοτήτων: Ο Ο.Α.Ε.Δ. και το ΥΠΕΚΥ θα ενεργοποιήσουν τους εμπλεκόμενους φορείς, Υπουργεία, και κοινωνικούς εταίρους σε ανοικτό διάλογο για την κατανόηση του συστήματος αναβάθμισης δεξιοτήτων, τη διατύπωση των αναγκών αναβάθμισης δεξιοτήτων και τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ υφιστάμενων δεξιοτήτων και δεξιοτήτων που ζητά η αγορά εργασίας. Οι εκροές αυτής της διαβούλευσης θα ληφθούν υπόψη για την υλοποίηση της μεταρρύθμισης.
- Θεμελιώδεις υποδομές (κτίρια, συστήματα, δίκτυα): Στο έργο αυτό θα εξασφαλισθούν οι υποδομές, κτιριακές και συστήματα που κρίνονται απαραίτητα για την υποστήριξη της μεταρρύθμισης. Επιπλέον τα νέα συστήματα θα διευκολύνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες εξατομικευμένης προσέγγισης και κατάρτισης, ενώ συμπληρωματικά των παραπάνω θα λειτουργήσουν οι Ατομικοί Λογαριασμοί Μάθησης καθώς και η ανάπτυξη ενός Συστήματος Λογοδοσίας των παρόχων κατάρτισης το οποίο θα συνδέει την πληρωμή τους με την απόδοσή τους.
- Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανακατάρτισης σε κλάδους υψηλής ζήτησης με έμφαση στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες: Η επένδυση αυτή καλείται να καλύψει την υψηλή ζήτηση ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων και άλλων δεξιοτήτων αιχμής σε ανέργους, ιδιαιτέρως σε μακροχρόνια και μικρής ηλικίας ανέργους, και εργαζομένους.

Δράση 16747: Μεταρρύθμιση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στην οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων 2 έργα συνολικού προϋπολογισμού 135 εκ € που συνδέουν την κατάρτιση με την απασχόληση:

- Πρόγραμμα αναβάθμισης δεξιοτήτων/ επανακατάρτισης και βραχυπρόθεσμης απασχόλησης για ανέργους ηλικίας 25-45 ετών: Πρόγραμμα κατάρτισης, πιστοποίησης και απασχόλησης ανέργων που θα πραγματοποιηθεί σε δύο κύκλους και στοχεύει στην πληθυσμιακή ομάδα των ανέργων ηλικίας 25 έως 45.
- Προγράμματα Ανοικτού Τύπου στο Πλαίσιο των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης: Στο πλαίσιο του έργου αυτού θα επιλεγούν τρεις πόλεις: μια τοπική οικονομία σε μετάβαση, μια τοπική οικονομία που βιώνει ταχεία αποβιομηχάνιση και μια έντονα εποχική τοπική οικονομία με γνώμονα την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας και τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Στο έργο θα περιλαμβάνεται Συμβουλευτική, Κατάρτιση, Πιστοποίηση Δεξιοτήτων, Πρακτική Άσκηση και Απασχόληση με διάρθρωση τέτοια που να εστιάζει στη μείωση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων των ανέργων σε σχέση με τις δεξιότητες που ζητούνται από την αγορά εργασίας και στη βελτίωση της απασχολησιμότητας.

4.5 Πρόγραμμα Erasmus+

Το **Erasmus+** είναι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση, τη Νεολαία και τον Αθλητισμό, που στοχεύει να συμβάλει στην προσωπική ανάπτυξη, την ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας των συμμετεχόντων και να υποστηρίξει τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Νεολαίας, σε όλους τους τομείς της Διά Βίου Μάθησης (Ανώτατη Εκπαίδευση, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχολική Εκπαίδευση, δραστηριότητες Νεολαίας, Αθλητισμός).

Το **Ίδρυμα Κρατικών υποτροφιών** με την υπ' αρ. 28159/Η1/16-03-2021 Υ.Α. έχει οριστεί Εθνική Μονάδα Συντονισμού για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus+ για τους τομείς της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027.

Το πρόγραμμα Erasmus+ αποτελεί έναν σημαντικό χρηματοδοτικό μηχανισμό καθώς στηρίζει περιόδους κινητικότητας και σχέδια διεθνικών συνεργασιών για τον τομέα της **Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης**, αποσπώντας το 27% του διαθέσιμου προϋπολογισμού¹⁷ για την Χώρα. Στη **δράση της κινητικότητας για τον τομέα της Ε.Ε.Κ.** στην Ελλάδα πάνω από το 70% των συμμετεχόντων οργανισμών είναι ΕΠΑ.Λ., Ι.Ε.Κ. και Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.¹⁸. Η εν λόγω δράση στηρίζει παρόχους

¹⁷ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/default/files/2021-erasmus-annual-work-programme-c2021-1939_1.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/assets/eac/factsheets/factsheet-el-2019_en.html

επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε.Κ. και επιθυμούν να οργανώσουν δραστηριότητες μαθησιακής κινητικότητας για εκπαιδευόμενους και προσωπικό οργανισμών Ε.Ε.Κ. Παρέχεται στήριξη για ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν παρακολούθηση εργασίας και μαθήματα επαγγελματικής επιμόρφωσης, περιόδους πρακτικής άσκησης και μακροχρόνια απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (ErasmusPro), πρόσκληση εμπειρογνομόνων και άλλες δραστηριότητες.

Ένα ακόμα εργαλείο για την νέα Προγραμματική Περίοδο είναι η **Διαπίστευση Erasmus για φορείς Ε.Ε.Κ.** που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε διασυνοριακές ανταλλαγές και συνεργασία. Η απονομή της διαπίστευσης Erasmus επιβεβαιώνει ότι ο αιτών έχει καταρτίσει σχέδιο για την υλοποίηση δραστηριοτήτων κινητικότητας υψηλής ποιότητας στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προσπάθειας ανάπτυξης του οργανισμού του. Στόχος της Διαπίστευσης για τον τομέα είναι η συμβολή στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και της δήλωσης του Osnabrück, καθώς και η συμβολή στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων και στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης. Οι φορείς που έως τώρα έχουν λάβει διαπίστευση είναι σαράντα δύο (42) εκ των οποίων είκοσι εννέα (29) είναι ΕΠΑ.Λ. και οκτώ (8) Ι.Ε.Κ¹⁹.

Η **δεύτερη βασική δράση του Προγράμματος είναι η Συνεργασία μεταξύ Οργανισμών και Ιδρυμάτων** και περιλαμβάνει για τον τομέα της Ε.Ε.Κ. τις συμπράξεις συνεργασίας, τις συμπράξεις αριστείας που εμπίπτουν τα κέντρα επαγγελματικής αριστείας και τις συμμαχίες για την στήριξη της καινοτομίας.

Οι **συμπράξεις συνεργασίας** παρέχουν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες οργανισμούς να αποκτήσουν πείρα στη διεθνή συνεργασία και να ενισχύσουν τις ικανότητές τους, καθώς επίσης να επιτύχουν υψηλής ποιότητας καινοτόμα αποτελέσματα.

Η πρωτοβουλία για τα **Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας (Κ.Ε.Α.)** καθορίζει μια «από τη βάση προς την κορυφή» προσέγγιση της αριστείας, βάσει της οποίας τα ιδρύματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης θα είναι σε θέση να διασφαλίζουν τάχιστα την παροχή δεξιοτήτων ανάλογα με τις αναδυόμενες οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες. Στόχος της είναι η προώθηση διακρατικών συνεργατικών πλατφορμών τις οποίες δύσκολα θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μεμονωμένα κράτη μέλη χωρίς ενωσιακά κίνητρα, τεχνική υποστήριξη και αμοιβαίες ευκαιρίες μάθησης. Η εν λόγω δράση στηρίζει τη σταδιακή θέσπιση και ανάπτυξη ευρωπαϊκών πλατφορμών για τα Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας συμβάλλοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, στις στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης, καινοτομίας και έξυπνης εξειδίκευσης, καθώς και στις διεθνείς συνεργατικές πλατφόρμες.

¹⁹ <https://www.iky.gr/el/erasmusplus-vivliothiki/item/3683>

Οι **Συμμαχίες για τη στήριξη της καινοτομίας** έχουν ως στόχο την ανάπτυξη της ικανότητας της Ευρώπης να καινοτομεί με την ενίσχυση της καινοτομίας μέσω της συνεργασίας και της ροής γνώσεων μεταξύ της ανώτατης/τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της επαγγελματικής (αρχικής και συνεχούς) εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και του ευρύτερου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας. Αποσκοπούν επίσης στην ενίσχυση της παροχής νέων δεξιοτήτων και την αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών των δεξιοτήτων με τον σχεδιασμό και τη δημιουργία νέων Προγραμμάτων Σπουδών για την ανώτατη/τριτοβάθμια εκπαίδευση και την Ε.Ε.Κ., καθώς και με τη στήριξη της καλλιέργειας του πνεύματος ανάληψης πρωτοβουλιών και της επιχειρηματικής νοοτροπίας στην Ε.Ε.

Το πρόγραμμα Erasmus+²⁰ στηρίζει τα μέσα της Ε.Ε. που εξασφαλίζουν διαφάνεια και αναγνώριση των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων και των προσόντων —ειδικότερα το **Europass**, το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (Ε.Π.Ε.Π.)**, το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET)**, καθώς και τα πανευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης τα οποία στηρίζουν τα εν λόγω μέσα, ειδικότερα τα δίκτυα **Euroguidance**, τα εθνικά κέντρα Europass και τα εθνικά σημεία συντονισμού του Ε.Π.Ε.Π. Κοινός σκοπός αυτών των μέσων είναι να διασφαλίσουν την ευκολότερη αναγνώριση και την καλύτερη κατανόηση των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων, εντός και εκτός εθνικών συνόρων, σε όλα τα υποσυστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και στην αγορά εργασίας, ανεξαρτήτως του αν τα προσόντα αυτά έχουν αποκτηθεί μέσω επίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης ή άλλων μαθησιακών εμπειριών (π.χ. εργασιακή πείρα· εθελοντισμός, διαδικτυακή μάθηση).

Για την Ελλάδα ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού²¹ αποτελεί το εθνικό σημείο αναφοράς για τη διασφάλιση ποιότητας και εκπροσωπεί την Χώρα στο **EQAVET**. Επίσης, ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. είναι το **Εθνικό Σημείο Συντονισμού για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων** καθώς και το **Εθνικό Κέντρο Europass** από το 2005²².

²⁰ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/documents-and-guidelines>

²¹ <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate>

²² <https://europass.eoppep.gr/europass-national-center/>

5 Ορισμοί

- **«Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»:** η κατάρτιση η οποία προσφέρει βασικές αρχικές επαγγελματικές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες σε ειδικότητες και εξειδικεύσεις με στόχο την ένταξη, επανένταξη, επαγγελματική κινητικότητα και ανέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, καθώς και την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη.
- **«Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση»:** η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που συμπληρώνει, εκσυγχρονίζει ή και αναβαθμίζει ήδη υπάρχουσες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες αποκτήθηκαν από τα συστήματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μεταδευτεροβάθμιας τυπικής και μη τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή από επαγγελματική εμπειρία, με στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας, καθώς και την επαγγελματική και προσωπική ανέλιξη.
- **«Οδηγοί Κατάρτισης»:** οι οδηγοί που περιλαμβάνουν το θεσμικό πλαίσιο, στο οποίο εντάσσονται ιδίως οι διατάξεις για την ειδικότητα και τις προϋποθέσεις εισόδου στο επάγγελμα, τις επαγγελματικές λειτουργίες και τα επαγγελματικά πρότυπα, καθώς και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα από άποψη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, την αντιστοίχιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε πιστωτικές μονάδες, όπου είναι δυνατόν να υπάρχουν, το ωρολόγιο πρόγραμμα με τη διδακτέα ύλη, θεωρητικής ή εργαστηριακής ενότητας, διαμορφωμένη σύμφωνα με τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε μαθήματος, την εκπαιδευτική μεθοδολογία απόκτησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπως η μάθηση στη μονάδα κατάρτισης, μάθηση σε χώρο εργασίας ή πρακτική άσκηση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση-κατάρτιση, τα προσόντα εκπαιδευτών, τις μεθόδους διδασκαλίας και τον αναγκαίο εξοπλισμό, όπου απαιτείται, τα μέσα διδασκαλίας, τις διαδρομές απόκτησης των προσόντων, τη διαδικασία πιστοποίησης και το πρότυπο πιστοποίησης, συμπεριλαμβανομένης τράπεζας θεμάτων πιστοποίησης προσόντων που αντιστοιχεί στο αντίστοιχο επίπεδο του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.
- **«Προγράμματα Σπουδών»:** τα προγράμματα τα οποία διαμορφώνονται, σύμφωνα με τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε μαθήματος και περιλαμβάνουν: σαφώς διατυπωμένους στόχους ανά μάθημα, ωρολόγιο πρόγραμμα, διδακτέα ύλη, επιλεγμένη σύμφωνα με τον σκοπό του μαθήματος, ανάλογη και σύμμετρη προς το ωρολόγιο πρόγραμμα και τις δυνατότητες αφομοίωσης των μαθητών, διαρθρωμένη σε επιμέρους ενότητες και θέματα, απαιτούμενα μέσα και ενδεικνυόμενες εκπαιδευτικές μεθόδους για την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τρόπους αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- **«Αναβάθμιση δεξιοτήτων»:** η βραχυπρόθεσμη, στοχευμένη επαγγελματική κατάρτιση, που παρέχεται μετά την αρχική κατάρτιση και περιλαμβάνει παροχή

συντονισμένων ευκαιριών μάθησης για τους ενηλίκους με χαμηλή εξειδίκευση ή συγκεκριμένα προσόντα και η οποία αποσκοπεί στη στήριξη ενηλίκων με χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων για την ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων τους, όπως του γραμματισμού, του αριθμητισμού και των ψηφιακών ικανοτήτων ή την απόκτηση ενός ευρύτερου συνόλου δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων και την πορεία προς την απόκτηση υψηλότερων προσόντων.

- **«Επανεξέταση»:** η διαδικασία απόκτησης νέων δεξιοτήτων για αξιοποίηση στον ίδιο ή άλλον εργασιακό χώρο.
- **«Μαθητεία»:** τα προγράμματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τα οποία: συνδυάζουν μάθηση σε Ιδρύματα Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης με ουσιαστική μάθηση βασισμένη στην εργασία σε χώρους εργασίας του ιδιωτικού ή του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, σε ποσοστό κατ' ελάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%), καταλήγουν σε αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα, βασίζονται σε συμφωνία, που ορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μαθητευόμενου, του εργοδότη και, κατά περίπτωση, του Ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, και προβλέπουν αμοιβή ή επιδότηση για τον μαθητευόμενο, για το μέρος της κατάρτισης που βασίζεται στην εργασία.
- **«Πρακτική άσκηση»:** η περιορισμένης χρονικής διάρκειας επαγγελματική εμπειρία, η οποία περιλαμβάνεται στο προβλεπόμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, αποσκοπεί στη μετάβαση από την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην εργασία παρέχοντας πρακτική εμπειρία, γνώσεις και δεξιότητες που συμπληρώνουν τη θεωρητική εκπαίδευση που έχει ήδη αποκτηθεί και βασίζεται σε συμφωνία, που ορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πρακτικά ασκούμενου, του εργοδότη και, κατά περίπτωση, του ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και προβλέπεται αμοιβή ή επιδότηση για τον πρακτικά ασκούμενο, για το μέρος της κατάρτισης που βασίζεται στην εργασία.
- **«Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων»:** το κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Αναφοράς, το οποίο συνδέει τα εθνικά συστήματα και πλαίσια επαγγελματικών προσόντων διαφορετικών χωρών. Περικλείει τη γενική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων, την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, καθώς και την ανώτατη εκπαίδευση. Διακρίνεται σε οκτώ (8) επίπεδα, τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα των επαγγελματικών προσόντων.
- **«Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων»:** το πλαίσιο κατάταξης προσόντων με τη μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων επίτευξης επιπέδων μάθησης, το οποίο στοχεύει στη συνένωση σε ενιαίο σύνολο και στον συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων προσόντων.
- **«Επίπεδο»:** πρόκειται για ένα δομικό στοιχείο του πλαισίου προσόντων. Αποτελεί τμήμα μίας σειράς διαδοχικών σταδίων και περιγράφεται με τα μαθησιακά αποτελέσματα που απαιτούνται για την κτήση ενός προσόντος που κατατάσσεται στο συγκεκριμένο επίπεδο.

- **«Προσόν»:** το επίσημο αποτέλεσμα, όπως πιστοποιητικό, δίπλωμα ή πτυχίο, μιας διαδικασίας αξιολόγησης και επικύρωσης μάθησης, ύστερα από διαπίστωση από τον αρμόδιο φορέα ότι ένα άτομο έχει επιτύχει τα μαθησιακά αποτελέσματα που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές.
- **«Μαθησιακά αποτελέσματα»:** η περιγραφή όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος αναμένεται να γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αυτή έχει υλοποιηθεί. Τα μαθησιακά αποτελέσματα ορίζονται υπό μορφή γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, ως εξής:
 - «Γνώσεις»:** το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα αντικειμενικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζονται με ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής. Στο πλαίσιο, οι γνώσεις περιγράφονται ως θεωρητικές ή αντικειμενικές.
 - «Δεξιότητες»:** οι ικανότητες εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκτέλεση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Στο πλαίσιο, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές, οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης, ή πρακτικές, οι οποίες αφορούν στη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων.
 - «Ικανότητες»:** η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδής και στην επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο, η ικανότητα περιγράφεται με όρους αυτονομίας και υπευθυνότητας, δηλαδή η ικανότητα του εκπαιδευομένου να εφαρμόζει γνώσεις και δεξιότητες αυτόνομα και με υπευθυνότητα.
- **«Τυπική μάθηση»:** ρυθμίζεται σε εθνικό επίπεδο, συντελείται σε ένα οργανωμένο και δομημένο περιβάλλον το οποίο είναι ειδικά αφιερωμένο στη μάθηση, οδηγεί στην αναγνώριση προσόντων συνήθως με την μορφή πιστοποιητικού ή διπλώματος. Περιλαμβάνει τα συστήματα γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- **«Μη τυπική μάθηση»:** αφορά τη μάθηση που πραγματοποιείται μέσω σχεδιασμένων δραστηριοτήτων αναφορικά με τους μαθησιακούς στόχους και τον χρόνο μάθησης και στην οποία υπάρχει κάποια μορφής μαθησιακή στήριξη. Μπορεί να καλύπτει προγράμματα για τη μετάδοση σχετικών με την εργασία δεξιοτήτων, τον αλφαριθμητισμό των ενηλίκων και τη βασική εκπαίδευση για όσους εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο.
- **«Τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα»:** περιλαμβάνει την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.), τη μεταγυμνασιακή Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση επιπέδου τρία (3), τη

μεταδευτεροβάθμια Επαγγελματική Κατάρτιση επιπέδου πέντε (5) και την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- **«Καθολικός Σχεδιασμός»:** ο σχεδιασμός προϊόντων, περιβαλλόντων, προγραμμάτων και υπηρεσιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους (άρα συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία), στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού. Ο όρος «καθολικός σχεδιασμός» δεν αποκλείει τις υποβοηθητικές συσκευές για συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αναπηρίες όπου αυτό απαιτείται (άρθρο 2 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες).
- **«Εύλογες προσαρμογές»:** σημαίνει τις απαραίτητες και κατάλληλες τροποποιήσεις και ρυθμίσεις, οι οποίες δεν επιβάλλουν ένα δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο βάρος, όπου απαιτείται σε μία συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να διασφαλιστούν, για τα άτομα με αναπηρία, η απόλαυση ή η άσκηση, σε ίση βάση με τους άλλους, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών (άρθρο 2 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες).
- **Διά Βίου Μάθηση:** Όλες οι μορφές μαθησιακών δραστηριοτήτων στη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, που αποσκοπούν στην απόκτηση ή την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, οι οποίες συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, στην επαγγελματική ένταξη και εξέλιξη του ατόμου, στην κοινωνική συνοχή, στην ανάπτυξη της ικανότητας ενεργού συμμετοχής στα κοινά και στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη. Περιλαμβάνει την τυπική εκπαίδευση, τη μη τυπική μάθηση και την άτυπη μάθηση.
- **Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων (Ε.Κ.Ε.):** Η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων αποτελεί το τμήμα της Δ.Β.Μ. που αφορά στην οργανωμένη, τυπική ή μη τυπική μάθηση που προσφέρεται σε ενηλίκους.
- **Μάθηση Ενηλίκων:** ζωτική συνιστώσα της συνέχειας της δια βίου μάθησης, η οποία καλύπτει όλο το φάσμα των τυπικών, μη τυπικών και άτυπων μαθησιακών δραστηριοτήτων, γενικής και επαγγελματικής φύσεως, που αναλαμβάνουν οι ενήλικες μετά την αποχώρησή τους από την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση
- **Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων:** Περιλαμβάνει όλες τις οργανωμένες μαθησιακές δραστηριότητες που απευθύνονται σε ενηλίκους και στοχεύουν στον εμπλουτισμό γνώσεων, στην ανάπτυξη και βελτίωση ικανοτήτων και δεξιοτήτων, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, καθώς και στην άμβλυνση των μορφωτικών και κοινωνικών ανισοτήτων. Παρέχεται από φορείς της τυπικής εκπαίδευσης και από φορείς της μη τυπικής εκπαίδευσης
- **Άτυπη Μάθηση:** Οι μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του

ανθρώπου, στο πλαίσιο του ελεύθερου χρόνου ή επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει τις κάθε είδους δραστηριότητες αυτομόρφωσης, όπως η αυτομόρφωση με έντυπο υλικό ή μέσω διαδικτύου ή με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή ή ποικίλων εκπαιδευτικών υποδομών, καθώς και τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτά το άτομο από την επαγγελματική εμπειρία του.

6 Ακρωνύμια

Α.Ε.Ε.Κ.	Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση Κατάρτιση
Β.Ε.Κ.	Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης
Γ.Γ.	Γενικός Γραμματέας
Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν.	Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης & Νεολαίας
Γ.Ε.Α.Σ.	Γραφείο Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας
Γ.Σ.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
Δ.Α.	Διαχειριστική Αρχή
Δ.Β.Μ.	Διά Βίου Μάθησης
Δ.Δ.Ε.	Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
ΔΗΣΥΝ	Δημοτικό Συμβούλιο Νέων
Δ.Ι.Ε.Κ.	Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
Ε.Γ.Ι.Ν.	Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Κ.	Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Ε.Ι.Ε.Α.Δ.	Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού
Ε.Κ.Ν.	Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων
ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.	Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια
Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.	Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
Ε.Π.Α.	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
Ε.Π.Ε.Π.	Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων
ΕΠΑ.Λ.	Επαγγελματικό Λύκειο
ΕΠΑ.Σ.	Επαγγελματικές Σχολές
Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.	Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Ε.Σ.Δ.Ε.Κ.	Ενιαίο Σύστημα Διαχείρισης Ενεργειών Κατάρτισης
Ε.Σ.Κ.	Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης

Ε.Σ.Π.Α.	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
Ε.Τ.Μ.Μ.	Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική και Μαθηματικά
Ι.Ε.Κ.	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
Ι.Ε.Π.	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Ι.Μ.Ε.	Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων Γενικής Συνομοσπονδίας
Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.	Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
Ι.Τ.Υ.Ε.	Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων-ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ
Ι.Κ.Υ.	Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών
Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.	Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης
Κ.Α.ΕΛ.Ε.	Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου & Επιχειρηματικότητας
Κ.Δ.Β.Μ.	Κέντρα Διά Βίου Μάθησης
Κ.Ε.Α.	Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας
Κ.Ε.Ε.	Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή
ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ	Κέντρο Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης
Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ	Κέντρα Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης
Κ.Ε.Π.Ε.	Κέντρα Προστατευόμενης Εργασίας
Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.	Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Κ.Υ.Σ.Δ.Ε.	Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κ.Υ.Σ.Δ.Ι.Π.	Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Διοικητικού Προσωπικού
Λ.Α.Ε.Κ.	Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση
Μ.Κ.Ο.	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
Ο.Α.Ε.Δ.	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
Ο.Η.Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Ο.Π.Σ.	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Α.Ε.Π.	Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική
Π.Ε.Δ.	Περιφερειακή Ένωση Δήμων

Π.Δ.Ε.	Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Π.Δ.Ε.	Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων
Π.ΕΠΑ.Λ.	Πρότυπο Επαγγελματικό Λύκειο
Π.Π.Α.	Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (του Ε.Π.Α.)
Σ.Δ.Ε.	Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας
Σ.Ε.Ε.Κ.	Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση
Σ.Σ.Π.Α.Ε.	Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας
Τ.Δ.Ε.	Τεχνικό Δελτίο Έργου
Τ.Α.Α.	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Τ.Π.Α.	Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (του Ε.Π.Α.)
ΤΟ.ΣΥ.Ν.	Τοπικό Συμβούλιο Νέων
Τ.Π.Ε.	Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
Υ.ΠΑΙ.Θ.	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

ACVT	Συμβουλευτική Επιτροπή για την Επαγγελματική Κατάρτιση
DGVT	Γενικοί Διευθυντές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
EAAL	European Agenda for Adult Learning
EQAVET	Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
EUROSTAT	Ευρωπαϊκές Στατιστικές
EYCA	European Youth Card Association
PPMI	Public Policy and Management Institute
RRP	Recovery and Resilience Plan
STEAM	Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics

7 Βιβλιογραφία

European Council

1. Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021-2030 (2021/C 504/02) - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2021:504:TOC>
2. Council conclusions on equity and inclusion in education and training in order to promote educational success for all, OJ C 221, 10.6.2021, p. 3
3. Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030), OJ C 66, 26.2.2021, p. 1
4. Council Recommendation on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience, OJ C 417, 2.12.2020, p. 1
5. Council Recommendation on A Bridge to Jobs – Reinforcing the Youth Guarantee and replacing the Council Recommendation of 22 April 2013 on establishing a Youth Guarantee, OJ C 372, 4.11.2020, p. 1
6. Council conclusions on European teachers and trainers for the future, OJ C 193, 9.6.2020, p. 11
7. Council conclusions on the key role of lifelong learning policies in empowering societies to address the technological and green transition in support of inclusive and sustainable growth, OJ C 389, 18.11.2019, p. 12
8. Council conclusions on the implementation of the Council Recommendation on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults, OJ C 189, 5.6.2019, p. 23
9. Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027, OJ C 456, 18.12.2018, p. 1
10. Council Recommendation on key competences for lifelong learning, OJ C 189, 4.6.2018, p. 1
11. Council Recommendation of 15 March 2018 on a European Framework for Quality and Effective Apprenticeships OJ C 153, 2.5.2018
12. Council Recommendation on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults, OJ C 484, 24.12.2016, p. 1
13. Council Recommendation on the validation of non-formal and informal learning, OJ C 398, 22.12.2012, p. 1
14. Council Resolution on a renewed European agenda for adult learning, OJ C 372, 20.12.2011, p. 1.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2011:372:FULL&from=EL>

Declarations

1. The Porto Declaration (8 May 2021)
2. Osnabrück Declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies (30 November 2020)

European Commission

1. The European Pillar of Social Rights Action Plan (COM(2021) 102 final)
2. Digital Education Action Plan 2021-2027. Resetting education and training for the digital age (COM(2020) 624 final)
3. European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (COM(2020) 274 final)
4. A Union of Equality: Gender Equality Strategy 2020-2025 (COM(2020) 152 final)
5. The European Green Deal (COM(2019) 640 final)
6. COM(2018) 367 final of 30.5.2018 «Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing 'Erasmus': the Union Programme for Education, Training, Youth and Sport and repealing Regulation (EU) No 1288/2013».
7. COM(2018) 440 final of 11.6.2018 «Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the European Solidarity Corps programme and repealing [European European Solidarity Corps] and Regulation (EU) No 375/2014».
8. European Commission (2018). Adult learning statistical country report- Greece. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
9. European Commission (2020), “European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience”. Brussels 1-7-2020 COM (2020) 274 final.
1. European Commission (2021). Adult education and training in Europe: Eurydice report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Οργανισμοί

1. Cedefop (2018). Apprenticeship review: Greece. Modernising and expanding apprenticeships in Greece
2. CEDEFOP (2020) Perceptions on adult learning and continuing vocational OECD (2019). Getting skills right: Future-ready adult learning systems. Paris: OECD Publishing.
3. education and training in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union
4. Cedefop et al. (2021). Apprenticeship governance and in-company training: where labour market and education meet: Cedefop community of apprenticeship experts: short papers. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

5. Cedefop (2021). EFQEA implementation: a Cedefop analysis and main findings. How schemes in Cedefop's European database on apprenticeship schemes compare with EFQEA criteria. Luxembourg: Publications Office
6. Cedefop/OECD (2021). The next steps for apprenticeship. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series; No 118

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), Έγγραφο προβληματισμού: Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030, Βρυξέλλες, 30.1.2019 COM(2019) 22 final.
2. Καραλής, Θ. (2016). Συμμετοχή των ενηλίκων στη διά βίου εκπαίδευση και ανισότητες, στο Χ. Γούλας & Π. Λιντζέρης (επιμ.), *Διά βίου μάθηση, επαγγελματική κατάρτιση, απασχόληση και οικονομία. Νέα δεδομένα, προτεραιότητες και προκλήσεις* (σελ. 215-232). Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ & ΙΝΕ ΓΣΕΕ
3. Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ., & Μπαμπανέλου, Δ. (2018). Ενδυνάμωση του ρόλου και της ποιότητας της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης: Εστιάζοντας στο δίπολο πιστοποίηση προγραμμάτων vs πιστοποίηση εκπαιδευτικών μονάδων. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ, διαθέσιμο: <https://ineobservatory.gr/publication/endinamosi-tou-rolou-ke-tis-piotitas-tis-sinechizomenis-epangelmatikis-katartisis-estiazontas-sto-dipolo-pistopiisi-programmaton-vs-pistopiisi-ekpedeftikon-monadon/>
4. Γούλας, Χ., Ζάγκος, Χ., & Παϊζης, Ν. (2019). Δεξιότητες, εκπαίδευση και απασχόληση: Εκπαιδευτικοί δείκτες και εργατικό δυναμικό. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ, διαθέσιμο: https://www.kanep-gsee.gr/wp-content/uploads/2019/11/1o_Policy%20Paper.pdf
5. Έκθεση της Επιτροπής εμπειρογνομόνων για τη Διά βίου Μάθηση (ΦΕΚ 4361 Β/5-10-2020).
6. Γούλας, Χ., & Καραλής, Θ. (2020). Θέσεις και προϋποθέσεις για μια ποιοτική επανεκκίνηση μετά την πανδημία. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ, διαθέσιμο: <https://ineobservatory.gr/publication/dia-viou-ekpaidefsi-kai-katartisi-theseis-kai-proypotheseis-gia-mia-poiotiki-epanekkinisi-meta-tin-pandimia/>
7. Λιντζέρης, Π. (2020). Θεωρητικές και πρακτικές διαστάσεις της βασισμένης στην εργασία μάθησης. Ερευνητικά Κείμενα. Αθήνα: ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.
8. ΣΕΒ (2020). Special Report: Επανακατάρτιση και αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού: Οι προκλήσεις για την ενίσχυση των εργαζομένων και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Διαθέσιμο στο https://www.sev.org.gr/Uploads/Documents/53314/2020-10-12_SR_Reskilling_FINAL.pdf. Ανακτήθηκε την 25/10/2020.
9. ΙΝΕ-ΓΣΕΕ & ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ (2020). Θέσεις-απόψεις του ΙΝΕ & ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ για το Σχέδιο Νόμου «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης». Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ & ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ.

10. Γαβρόγλου, Σ., & Κώτσιος, Β. (2021). Δεξιότητες: Μύθοι και Πραγματικότητα. Αθήνα: Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, διαθέσιμο στο: <https://lmd.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/10/dexiotites-mythoi-pragmatikothtes-FINAL2.pdf>
11. Καραλής, Θ. (2021). Κίνητρα και εμπόδια για τη συμμετοχή των ενηλίκων στη διά βίου εκπαίδευση (2011-2019). Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ και ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.
12. Κόκκος, Α. και συνεργάτες (2021). *Η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων στην Ελλάδα*. Αθήνα: διαΝΕΟσις.- https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2021/09/EKE_study.pdf